

Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
2015

Απρίλιος 2015

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2015

Συντονίστηκε από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Οικονομικών σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Πολιτισμού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομίας Υποδομών Ναυτιλίας και Τουρισμού και το Υπουργείο Εργασίας.

Πίνακας Περιεχομένων

1. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΙΣΣΟΡΟΠΙΕΣ	5
1.1 Περίληψη Μακροοικονομικού Πλαισίου	5
1.2 Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	6
1.3 Εξελίξεις στον Εξωτερικό Τομέα	7
1.4 Δημοσιονομικές Εξελίξεις	10
1.5 Τιμές , Ανεργία	11
1.6 Προοπτικές για το 2015	12
2. ΠΡΟΩΘΗΣΗ της ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	13
3. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΝΟΧΗΣ	16
3.1 Προγραμματική περίοδος 2007-2013	16
3.2 Προγραμματική Περίοδος 2014-2020	17
4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	19
4.1 Δομές	19
4.2 Διοίκηση μέσω στόχων και Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)	21
4.3 Μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ανοιχτής Διακυβέρνησης, της Διαφάνειας, της Λογοδοσίας και της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	22
4.4 Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού	24
4.5 Μεταρρυθμίσεις στον τομέα της απλούστευσης των διαδικασιών, υπηρεσίες μια στάσης, Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)	26
5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	29
5.1 Βασικοί άξονες εκπαιδευτικής πολιτικής	29
5.2 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”	30
5.2.1. Αντιμετώπιση και μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ)	30
5.2.2 Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της σχολικής εκπαίδευσης.	31
5.2.3 Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην σχολική εκπαίδευση	33
5.2.4 Εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.	34
5.2.5 Εξορθολογισμός και βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση.	35
5.2.6 Βελτίωση της συνάφειας εκπαίδευσης – κατάρτισης με την αγορά εργασίας.	36
6. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΦΤΩΧΙΑ	38
6.1 Εθνικός στόχος : Το ποσοστό απασχόλησης (20-64 ετών) να ανέλθει σε 70% το 2020.	38

6.2 Μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας	43
6.2.1. Αλλαγές στο δίκαιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων	43
6.2.2. Καθορισμός του κατώτατου μισθού	44
6.2.3. Δημιουργία μόνιμου μηχανισμού διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας	44
6.2.4. Πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ»	44
6.2.5. Απλοποίηση διαδικασιών και μείωση του διοικητικού βάρους των επιχειρήσεων	45
6.2.6. Καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας	46
6.2.7. Επαναπροσδιορισμός του επιχειρησιακού μοντέλου του ΟΑΕΔ (Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης)	46
6.2.8. Υποστήριξη προς τους μακροχρόνια ανέργους	47
6.2.9. Αναβάθμιση του θεσμού της Μαθητείας	48
6.3 Πολιτικές απασχόλησης	48
6.4 Εθνικός στόχος καταπολέμησης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού	58
6.4.1 Κύριες προκλήσεις	66
6.4.2 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων	66
7. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	70
7.1 Στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» : 1,21% του ΑΕΠ	70
7.2 Βασικές πολιτικές για την επίτευξη του στόχου για την ΕΤΑ	72
8. ΣΤΟΧΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	80
8.1 Στόχος ΑΠΕ	80
8.2 Ενεργειακή απόδοση	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αγορά εργασίας	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : Συνολικό σενάριο για την ΑΕΔΕΤΑ με βάση τα σενάρια για τις βασικές πηγές χρηματοδότησης	87

1.1 Περίληψη Μακροοικονομικού Πλαισίου

Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα προχώρησε σε πρωτοφανή οικονομική προσαρμογή με στόχο αφενός την βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών, αφετέρου την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Η πρόοδος που επετεύχθη αντικατοπτρίζεται εύγλωττα στα θεμελιώδη μακροοικονομικά μεγέθη και είναι αποτέλεσμα των σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε μακροοικονομικό επίπεδο που έλαβαν χώρα.

Στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής η δημοσιονομική θέση της χώρας βελτιώθηκε σημαντικά αλλά τέθηκαν και οι βάσεις ώστε η πρόοδος που επετεύχθη στα μακροοικονομικά μεγέθη να μην είναι μόνο κυκλικού χαρακτήρα αλλά να έχει και σημαντικό διαρθρωτικό υπόβαθρο.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από το 15,2% του ΑΕΠ το 2009 στο 3,5% του ΑΕΠ το 2014, αποτυπώνοντας την εντατική προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής και την πορεία της οικονομίας προς την πλήρωση του αντίστοιχου κριτηρίου σύγκλισης. Η στροφή προς ένα αναπτυξιακό υπόδειγμα με εξωστρεφή προσανατολισμό, φαίνεται να επιτυγχάνεται το 2013 και το 2014, όπου το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών κατέγραψε πλεονάσματα ύψους 0,6% και 0,9% του ΑΕΠ αντίστοιχα.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές, αν και επικεντρώνονται στο βασικό στόχο της επίτευξης δημοσιονομικής σταθερότητας, επεκτείνουν την επίδρασή τους σε χρηματοοικονομικές, τομεακές και κανονιστικές ρυθμίσεις της ελληνικής οικονομίας, όπως η συγκράτηση του κόστους της συνταξιοδοτικής ασφάλισης και ο εξορθολογισμός του συστήματος υγείας, η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου της αγοράς εργασίας, η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων και η εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος.

Συνεπώς οι διαρθρωτικές αλλαγές στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους και στην αποτελεσματική λειτουργία των αγορών, με την κατάργηση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και την ενίσχυση της αποδοτικότητας του δημόσιου τομέα, ώστε να τεθούν οι βάσεις για την επιστροφή της ελληνικής οικονομίας από την παρατεταμένη ύφεση στη διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα βελτιώθηκε όπως φαίνεται από διεθνείς δείκτες όπως ο ‘δείκτης προόδου προσαρμογής’ του Lisbon Council & Berenberg Bank, όπου η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη το 2014 για δεύτερο συνεχόμενο έτος. Επιπλέον ο δείκτης ‘doing business’ της Διεθνούς Τράπεζας αντικατοπτρίζει την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ελλάδα στους τομείς για έναρξη επιχειρήσεων, της καταγραφής περιουσίας και της υλοποίησης συμβολαίων με αποτέλεσμα τη συνολική βελτίωση στην κατάταξη της χώρας κατά 4 θέσεις.

Οι στρεβλώσεις των αγορών που προκαλούν ακαμψία των τιμών έχουν μερικώς αντιμετωπιστεί μέσω διαρθρωτικών αλλαγών και άρση κανονιστικών πλαισίων (πχ απελευθέρωση ‘κλειστών επαγγελμάτων’). Κατά την περίοδο της προσαρμογής, έχει βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα κόστους, καθώς οι κατά κεφαλή αμοιβές μειώνονται από το 2010 ενώ και οι τιμές βάσει του Εν.ΔΤΚ και του ΔΤΚ μειώνονται από το 2013. Η αποπληθωριστική πίεση στην οικονομία έχει θετικές επιπτώσεις στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και στη δυναμική των εξαγωγών.

Το μέγεθος και η ένταση της οικονομικής προσαρμογής είχε όμως και αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις οι οποίες συνεχίζουν να υπάρχουν παρά τις ευνοϊκές ενδείξεις ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας. Από το 2008 η σωρευτική απώλεια της οικονομίας σε όρους πραγματικού ΑΕΠ ξεπέρασε το 25% πυροδοτώντας ένα φαύλο κύκλο στη δυναμική του λόγου χρέους/ΑΕΠ. Μεταξύ των ετών 2010 και 2014 σημειώθηκε σωρευτική μείωση της δυναμικής ανάπτυξης (DG ECFIN Economic Forecasts) κατά 13,4% και αύξηση της ανεργίας κατά 14,1 εκατοστιαίες μονάδες (EUROSTAT definition), ενώ αυξήθηκε και η εισοδηματική ανισότητα, με τα νοικοκυριά στο κάτω μέρος της εισοδηματικής κλίμακας να έχουν απώλειες συγκριτικά μεγαλύτερες στο πλαίσιο της συνολικής μείωσης των εισοδημάτων που σημειώθηκε στην οικονομία.

Η μείωση της ζήτησης και της παραγωγής έχει διαβρώσει τη δυναμική της δημιουργίας θέσεων εργασίας στην οικονομία. Παρά τη μικρή μείωση της ανεργίας που σημειώθηκε το 2014 κατά μία εκατοστιαία μονάδα, παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα (26,6% σε μέσα επίπεδα), με το ποσοστό των νέων ανέργων να υπερβαίνει το μισό του εργατικού δυναμικού των νέων. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Employment and social developments” του 2014, επισημαίνει ότι η συρρίκνωση της αγοράς εργασίας κατά 1 εκατομμύριο θέσεις εργασίας από το 2008 στο 2014 έχει εντείνει τις υπάρχουσες και προ-κρίσης εισοδηματικές ανισότητες. Το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικό αποκλεισμό έχει αυξηθεί δραματικά, αυξάνοντας τη διαφορά από το μέσο όρο της ΕΕ.

Στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία είναι σημαντικό να διαμορφωθεί ένα πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη και τις διαρθρωτικές αλλαγές, σε συνδυασμό με τους βασικούς στόχους της Ευρώπης 2020, ώστε να ενισχυθεί η πορεία της χώρας προς την οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα του χρέους, εμποδίζοντας τον φαύλο κύκλο της λιτότητας και της ύφεσης και ενισχύοντας το κοινωνικό δίκτυ προστασίας..

1.2 Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

Σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση των ετήσιων στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών (Ελληνική Στατιστική Αρχή) για το 2014, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,8% έναντι συρρίκνωσης 4,0% το 2013, 6,6% το 2012 και 8,9% το 2011. Κατά τη διάρκεια του 2014 ασκήθηκαν περαιτέρω αποπληθωριστικές πιέσεις στην ελληνική

οικονομία. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο -2.6%, συγκρίσιμος με την πρόβλεψη του Κρατικού Προϋπολογισμού για μεταβολή -2,5%. Έπειτα από μείωση της τάξης του 6,1% το 2013 και 6,5% το 2012, το ονομαστικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,8% το 2014, ποσοστό ελαφρώς μικρότερο σε σχέση με την εκτίμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού για συρρίκνωση κατά 1,9 εκατοστιαίες μονάδες. Η εξέλιξη αυτή δείχνει μια σταδιακή εξομάλυνση της μείωσης του ονομαστικού ΑΕΠ, η οποία ξεκίνησε το 2009, κορυφώθηκε το 2011 και από τότε σημειώνει μια τάση επιβράδυνσης.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2015, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ εκτιμάται σε 2,9% το 2015, με περαιτέρω επιτάχυνση μεσοπρόθεσμα. Ωστόσο, η συγκυρία της οικονομικής αβεβαιότητας κατά τους πρώτους μήνες του 2015 ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα το πρώτο εξάμηνο του έτους, περιορίζοντας τον ετήσιο ρυθμό σε επίπεδα ίσως και κάτω από το 1,5% και επιβραδύνοντας συνεπώς και τη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας.

Η ιδιωτική κατανάλωση ανέκαμψε το 2014 με ρυθμό αύξησης της τάξης του 1,3%, έπειτα από μείωση κατά 2,0% το 2013, καθώς η πτώση των τιμών ενίσχυσε το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ενώ και το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά μία εκατοστιαία μονάδα, στο 24,6%.

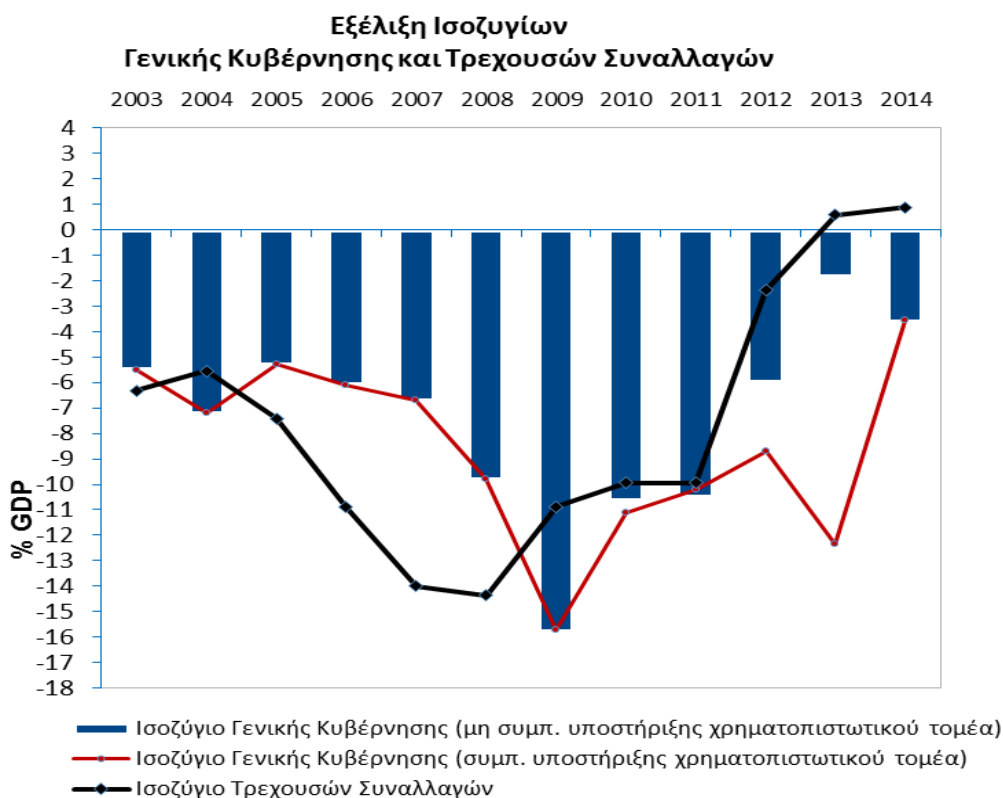
Η δημόσια κατανάλωση συνέχισε να μειώνεται το 2014 κατά 0,9% (σε ετήσια βάση), μετά από μείωση κατά 6,5% το 2013. Από την άλλη πλευρά, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν το 2014 με ρυθμό 2,7% (σε ετήσια βάση), φθάνοντας σε σημείο αναστροφής μετά από έξι χρόνια συνεχούς μείωσης (μείωση 9,5% το 2013), εξέλιξη η οποία αποδίδεται στην αύξηση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου σε εξοπλισμό (28,3%) και σε επενδύσεις σε κατασκευές πλην κατοικιών (6,6%).

Η εγχώρια ζήτηση το 2014, αυξήθηκε σε ετήσια βάση (0,5%) για πρώτη φορά από το 2008. Από την πλευρά της παραγωγής, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία αυξήθηκε κατά 0,5% το 2014 έναντι μείωσης 3,7% το 2013. Οι προοπτικές ευνοϊκότερης οικονομικής συγκυρίας βελτίωσαν και τις επιχειρηματικές προσδοκίες εντός του 2014, όπως απεικονίζεται στους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών τόσο για τον τομέα της βιομηχανίας όσο και των κατασκευών. Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (ESI) αυξήθηκε κατά 8,7 μονάδες το 2014 έναντι του 2013, φθάνοντας σε επίπεδα ελαφρώς χαμηλότερα από το μακροπρόθεσμο μέσο όρο 100.

1.3 Εξελίξεις στον Εξωτερικό Τομέα

Από το 2010, η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά διόρθωσης των ανισορροπιών όχι μόνο σε δημοσιονομικό επίπεδο αλλά και σε ό,τι αφορά τον εξωτερικό τομέα. Όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα, το έλλειμμα τρεχουσών

συναλλαγών παρουσιάζει σημαντική βελτίωση από το 2011, ενώ το 2013 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σημείωσε στροφή προς θετικά αποτελέσματα. Αυτή η εξέλιξη αντικατοπτρίζει κέρδη σε όρους ανταγωνιστικότητας κόστους, συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης και αυξητική τάση των εξαγωγών κατά την περίοδο προσαρμογής, που, σε συνδυασμό με τα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, αποτέλεσαν το κανάλι προς τη δραστική αντιμετώπιση του προβλήματος των δίδυμων ελλειμμάτων.

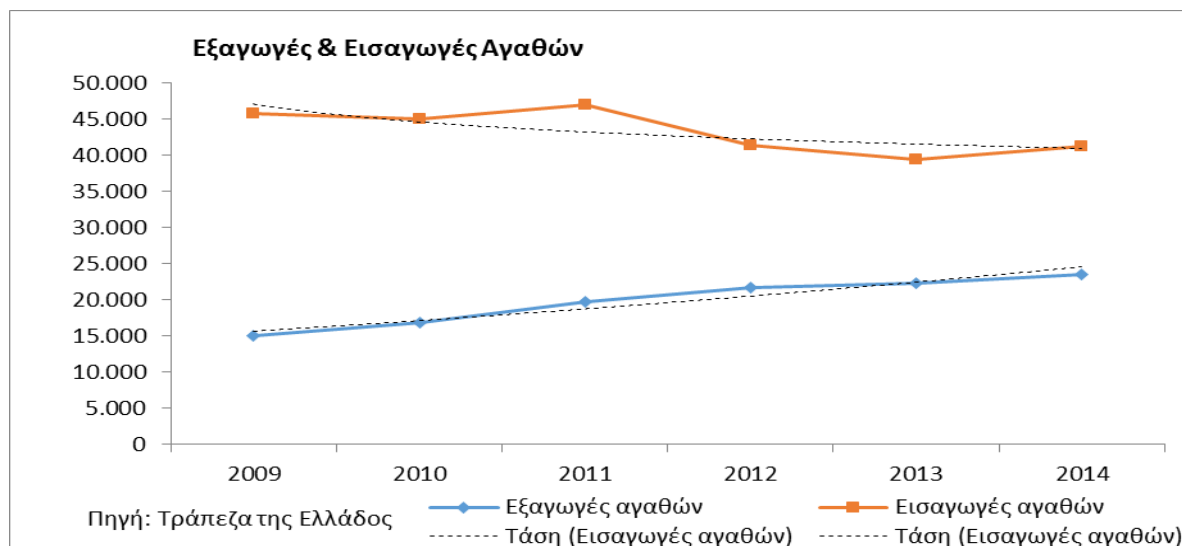

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζα της Ελλάδος

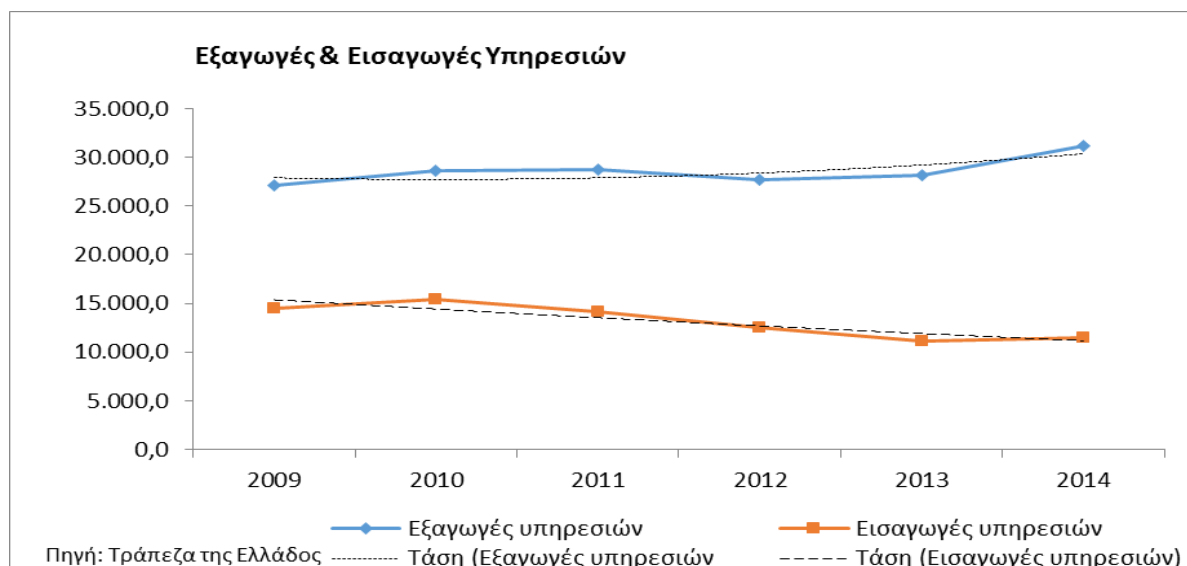
Το 2014 το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών σε εθνικολογιστική βάση είχε θετική συμβολή στη μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ, αν και σε μικρότερο βαθμό από το 2013. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν σημαντικά κατά 9% το 2014 (περισσότερο από €4,6δισ σε απόλυτα μεγέθη), εμφανίζοντας ισχυρή εξαγωγική δυναμική. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν επίσης σημαντικά (κατά 7,4%) έναντι μείωσης 1,6% το 2013, λόγω κυρίως της αύξησης των υπηρεσιών κατά 21,8% σε ετήσια βάση ή €3,18δισ σε απόλυτα μεγέθη. Με βάση τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών το εμπορικό ισοζύγιο σημείωσε έλλειμμα 11,7% του ΑΕΠ ενώ το ισοζύγιο υπηρεσιών σημείωσε πλεόνασμα 9,3% του ΑΕΠ. Το συνολικό ποσό των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών από την αρχή της κρίσης, το 2009, έχει αυξηθεί κατά €3,8δισ, φτάνοντας τα €13,8δισ το 2014.

Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2014 διαμορφώθηκε στα €1,7δισ (0,9% του ΑΕΠ), αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο πλεόνασμα κατά €1,1δισ που σημειώθηκε το 2013. Το

εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε στα €18δισ περίπου, ελαφρά αυξημένο κατά €0,7δισ από το 2013 (€17,2δισ), αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική αύξηση των εισαγωγών πλοίων καθώς και τη συνολική εισαγωγική δαπάνη. Ειδικότερα, οι εισαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 4,7% το 2014 έναντι μείωσης 4,5% το 2013. Οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 4,9% περίπου το 2014 έναντι αύξησης 2,3% το 2013.

Επιπλέον, το ισοζύγιο υπηρεσιών σημείωσε σημαντικό πλεόνασμα, μεγαλύτερο κατά €2,8δισ (εντυπωσιακή αύξηση κατά 16,6%) σε σύγκριση με το 2013, φτάνοντας το συνολικό ποσό των €20δισ. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εισπράξεων του καθαρού εισοδήματος από ταξίδια, μεταφορές και άλλες υπηρεσίες, με τις ταξιδιωτικές εισπράξεις να αυξάνουν κατά 10,6% σε σύγκριση με το 2013, αντικατοπτρίζοντας τον αυξημένο αριθμό αφίξεων τουριστών κατά 23% σε ετήσια βάση το 2014. Η σημαντική βελτίωση του ισοζυγίου υπηρεσιών βοήθησε στην εμφάνιση πλεονάσματος στο συνολικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών το 2014, ύψους €1,8δισ έναντι αντίστοιχου ελλείμματος €0,25δισ το 2013.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών, το 2013 η καθαρή εισροή άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα ανέρχεται σε €2,1δισ σε σύγκριση με €1,3δισ το 2012, ενώ το 2014 το ποσό της καθαρής εισροής άμεσων επενδύσεων έφθασε τα €1,64δισ, χαμηλότερα κατά €485εκ σε σχέση με το 2013.

1.4 Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Το 2013 οι δαπάνες για την υποστήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ανήλθαν στο 10,5% του ΑΕΠ και ήταν η κύρια αιτία αύξησης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία κατά ESA, στο 12,3% του ΑΕΠ από 8,7% το 2012. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής (ΠΟΠ) που εξαιρεί την υποστήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, διαμορφώθηκε το 2013 στο 0,6% του ΑΕΠ και το 2014 στο 3,8% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα διαμορφώθηκε στο 3,4% του ΑΕΠ το 2013 και στο 0,1% το 2014.

Αναλυτικότερα όσον αφορά το 2014, οι θετικές δημοσιονομικές προοπτικές για το έτος και η απουσία έκτακτων δαπανών, όπως η υποστήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, είχαν οδηγήσει στην εκτίμηση του Προϋπολογισμού 2015, ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης κατά ESA, θα διαμορφωνόταν στο 1,3% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα κατά ΠΟΠ, στο 1,8% του ΑΕΠ. Όμως οι επιδράσεις διαφόρων οικονομικών παραγόντων, όπως η συνεχιζόμενη πίεση στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών το 2014 και η πολιτική αβεβαιότητα προς το τέλος του έτους, είχαν σημαντική επίπτωση στα δημοσιονομικά αποτελέσματα, οδηγώντας στην τελική διαμόρφωση του αποτελέσματος της γενικής κυβέρνησης κατά ESA 2010 στο -3,5% του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν κατά περίπου €5,1δισ, με αποτέλεσμα το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης κατά ΠΟΠ, να διαμορφωθεί τελικά στο 0,4% του ΑΕΠ από 1,8% που είχε προϋπολογιστεί. Σύμφωνα όμως με τα οριστικά στοιχεία της γενικής κυβέρνησης σε τροποποιημένη

ταμειακή βάση, το 2014 το πρωτογενές πλεόνασμα διαμορφώθηκε στα €2,2δισ (1,2% του ΑΕΠ) έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €0,88δισ (0,5% του ΑΕΠ) το 2013.

Όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της κεντρικής κυβέρνησης το 2014, το έλλειμμα μειώθηκε στο 2% του ΑΕΠ από 3% του ΑΕΠ το 2013. Σε ονομαστικό επίπεδο το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού το 2014 διαμορφώθηκε στα €3,7δισ (2% του ΑΕΠ) έναντι στόχου €0,8δισ ή 0,4% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού διαμορφώθηκε στα €1,9δισ έναντι στόχου €4,9δισ. Η απόκλιση από το στόχο οφείλεται κυρίως στην υστέρηση που παρουσίασαν τα έσοδα προς το τέλος του έτους.

1.5 Τιμές , Ανεργία

Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο της δημοσιονομικής προσαρμογής έχει συμβάλει στην περαιτέρω πτώση του πληθωρισμού (βάσει του ΔTK) στο -0,9% και -1,3% το 2013 και 2014 αντιστοίχως. Κατά την περίοδο των δύο τελευταίων ετών, ο πληθωρισμός έχει γυρίσει σε αρνητικές τιμές, οι οποίες είναι σημαντικά χαμηλότερες από τον ετήσιο μέσο όρο στη Ζώνη του Ευρώ (-1,4% έναντι 0,3% αντίστοιχα το 2014). Επιπλέον συνέχισε να μειώνεται το 2014 και ο πυρήνας του πληθωρισμού, ο οποίος διαμορφώθηκε στο -0,7% σε ετήσια βάση, αν και με μικρότερη μείωση σε σχέση με το 2013 (-1,7%).

Στις αρχές του 2015, ο πληθωρισμός συνεχίζει την πτωτική του πορεία, καταγράφοντας μέση ετήσια μεταβολή -2,4% την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου. Την ίδια περίοδο ο πληθωρισμός στη Ζώνη του Ευρώ διαμορφώθηκε στο -0,3%, αντικατοπτρίζοντας τις πτωτικές πιέσεις για 4^ο συνεχόμενο μήνα.

Οι πτωτικές πιέσεις στον πληθωρισμό, τόσο στη Ζώνη του Ευρώ όσο και στην Ελλάδα, οφείλονται σε μεγάλο ποσοστό στη μείωση της διεθνούς τιμής του πετρελαίου, όμως στην περίπτωση της Ελλάδας επιδρούν και επιπλέον οικονομικοί παράγοντες, όπως η συνεχιζόμενη μείωση της εγχώριας ζήτησης από το 2008 αλλά και οι μειώσεις των μισθών από το 2010.

Συνολικά, η ύφεση της Ελληνικής οικονομίας είχε σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό της ανεργίας κορυφώθηκε το 2013 με 27,5% ή 1,33 εκατομμύρια άτομα βάσει των στοιχείων της έρευνας εργατικού δυναμικού, ενώ το 2014 παρουσίασε εύθραυστα σημάδια μείωσης κατά 1 εκατοστιαία μονάδα σε ετήσια βάση. Παρόλα αυτά η ανεργία παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ η διάρθρωσή της και τα ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στους νέους και στους μακροχρόνια ανέργους τονίζουν το υψηλό κοινωνικό κόστος της οικονομικής προσαρμογής.

Κατά τη διάρκεια του 2014, οι νέοι ηλικίας 15 έως 24 ετών κατέγραψαν ποσοστά ανεργίας 52,4%, ενώ τα μηνιαία στοιχεία του ΟΑΕΔ δείχνουν ότι ο αριθμός των μακροχρονίων ανέργων αυξήθηκε κατά 78000 άτομα μέσα στο έτος, φθάνοντας συνολικά τα 443700 άτομα.

Τέλος, ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η επίπτωση για τη κοινωνική συνοχή που δίνουν τα στοιχεία ότι 3 από τους 4 ανέργους παραμένουν άνεργοι για περισσότερο από 1 έτος. Το ποιοτικό αυτό χαρακτηριστικό της ανεργίας τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης που έχει προκαλέσει η διαδικασία της οικονομικής προσαρμογής, με ενδυνάμωση του κοινωνικής προστασίας και τη δημιουργία διατηρήσιμων θέσεων εργασίας.

1.6 Προοπτικές για το 2015

Η προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής που ξεκίνησε το 2010, συνοδεύτηκε από σειρά μέτρων με στόχο την αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας σε όρους ανταγωνιστικότητας κόστους, χρηματοοικονομικής σταθερότητας και εξωστρέφειας της παραγωγικής δραστηριότητας. Τα μέτρα αυτά κατάφεραν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τα δίδυμα ελλείμματα (δημοσιονομικό και τρεχουσών συναλλαγών) της οικονομίας βραχυπρόθεσμα. Από την άλλη πλευρά δημιούργησαν ένα σοκ στην οικονομία, το οποίο μπορεί να μετρηθεί είτε με όρους απώλειας μονάδων Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος είτε με όρους ‘κοινωνικής επιδείνωσης’.

Το σημείο καμπής για την επάνοδο στην ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε το 2014, βασίστηκε σε ενδείξεις που ξεκίνησαν ήδη από το 2013. Οι κυριότεροι παράγοντες που συνέβαλαν προς αυτή την κατεύθυνση ήταν η δυναμική της εξαγωγικής επέκτασης και η επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων εντός του 2014.

Σε αυτό το πλαίσιο, το βασικό μακροοικονομικό σενάριο που χρησιμοποιήθηκε στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού 2015, προβλέπει σημαντική ενίσχυση της ανάπτυξης για το 2015, με το ΑΕΠ να αυξάνει σε σταθερές τιμές κατά 2,9% και με αντίστοιχη αύξηση του σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, της ιδιωτικής κατανάλωσης και της εγχώριας τελικής ζήτησης, εξελίξεις που πρόκειται να αμβλυνθούν μεσοπρόθεσμα.

Τρεις σημαντικές εξελίξεις στους πρώτους μήνες του 2015 προκαλούν αβεβαιότητα και ενισχύουν τις ενδείξεις ότι το μέγεθος της οικονομικής ανάπτυξης θα είναι τελικά χαμηλότερο:

- Πρώτον, η πτώση της τιμής του πετρελαίου στο τελευταίο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, συνεχίστηκε πιο έντονα τους πρώτους δύο μήνες του 2015, φτάνοντας κατά μέσο όρο το 42%, ενώ η ονομαστική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία έγινε αρνητική την ίδια περίοδο. Αν και οι εξελίξεις αυτές θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την προοπτική του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, είναι πιθανό επίσης ότι θα έχουν ως αποτέλεσμα ένα σημαντικά χαμηλότερο αποπληθωριστή από το προβλεπόμενο -0,2% του Κρατικού Προϋπολογισμού. Συνεπώς θα προκληθεί επιβράδυνση της ονομαστικής αξίας του ΑΕΠ, η οποία θα έχει και αρνητικές επιπτώσεις στο δημόσιο και ιδιωτικό χρέος.
- Δεύτερον, η υστέρηση των φορολογικών εσόδων στο τέλος του 2014 και η αναβολή της μεταβίβασης των κερδών του Ευρωσυστήματος (ANFA & SMP) από

το 2014 στο 2015, οδήγησε στη μείωση του πρωτογενούς πλεονάσματος της γενικής κυβέρνησης. Συνεπώς η διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας θα απαιτήσει εντατικοποίηση της δημοσιονομικής προσπάθειας το 2015 για την επίτευξη του στόχου του πρωτογενούς πλεονάσματος που θα προκύψει από τη διαμόρφωση των οικονομικών συνθηκών.

- Τρίτον, η οικονομική αβεβαιότητα λόγω προβλημάτων χρηματοδότησης της Ελληνικής Οικονομίας είναι πιθανόν να επηρεάσει αρνητικά τις προσδοκίες επενδυτών και καταναλωτών με αποτέλεσμα να επηρεαστεί ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ το 1^ο εξάμηνο.

Παρόλα αυτά εκτιμάται ότι οι ευνοϊκές συνθήκες για την ελληνική οικονομία θα διατηρηθούν. Ενδεικτικά, σημειώνεται ότι ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ για το 2015 εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει το 0,8% που σημειώθηκε το 2014. Το ίδιο αναμένεται να συμβεί με τις συνιστώσες του ΑΕΠ, δηλαδή εκτιμάται αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, αύξηση των επενδύσεων και συνέχιση της ανοδικής τροχιάς της εγχώριας ζήτησης.

Με στόχο τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας και μεσοπρόθεσμα, παρά τις όποιες βραχυπρόθεσμες αντίξοες οικονομικές εξελίξεις, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων θα ενισχύσει την αναπτυξιακή διαδικασία, τη βελτίωση του διαθέσιμου εισοδήματος των εργαζομένων και την αύξηση των φορολογικών εσόδων μέσω κινήτρων φοροδοτικής συμμόρφωσης.

2. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Θεμελιώδης σκοπός του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η δημιουργία ενός υγιούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος βασισμένου σε ισχυρά κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται μια σειρά μεταρρυθμίσεων και παρεμβάσεων:

1. Αναπτυξιακός νόμος

Η σημερινή Κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να επανεκκινήσει την οικονομία η οποία βρίσκεται βαθιά ύφεση. Σε αυτό το πλαίσιο, σχεδιάζεται ένας νέος Αναπτυξιακός νόμος, ο οποίος εστιάζει στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στις παραγωγικές επενδύσεις και στην δημιουργία θέσεων εργασίας, ειδικά στην περιφέρεια.

Ο επικείμενος νόμος θα στηρίζει το νέο μοντέλο ανάπτυξης της χώρας το οποίο δεν θα βασίζεται πλέον στην εσωτερική υποτίμηση και στην συντονισμένη απορρύθμιση επαγγελματών, αγορών και εργασιακών σχέσεων. Θα δίνεται έμφαση στο συνδυασμό επενδύσεων και δημιουργίας θέσεων

απασχόλησης καθώς και στην ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Για την ορθή εφαρμογή του νέου νόμου είναι απαραίτητη η αναβάθμιση και αναδιάρθρωση των υπηρεσιών και των αρχών διαχείρισης των ιδιωτικών επενδύσεων.

2. Κοινωνική οικονομία

Το Υπουργείο σε συνεργασία με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, τις δημόσιες υπηρεσίες και τους κοινωνικούς οργανισμούς προετοιμάζει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την λειτουργία της κοινωνικής οικονομίας. Τα τελευταία χρόνια, και εν μέρει ως αποτέλεσμα της κρίσης, υπάρχει μια σημαντική ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, ιδιαίτερα στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και της διατροφής. Στόχος είναι η υποστήριξη και ενίσχυση αυτών των πρωτοβουλιών ώστε να αποτελέσουν υπολογίσιμο κομμάτι του ΑΕΠ.

3. Προγραμματικές Περιόδους 2007-2013 & 2014-2020

Η ορθή διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων (ΕΣΠΑ) είναι απαραίτητη για την μεταβολή του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα. Δύο είναι οι άξονες στους οποίους θα κινηθεί το Υπουργείο. Πρώτος, έμφαση στα μικρά και μεσαία έργα υποδομών με κριτήρια τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, τις προοπτικές δημιουργίας θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και την καλλιέργεια του πολιτισμού. Δεύτερον, επέκταση των παραγωγικών δραστηριοτήτων/υποκειμένων μέσα από την ενίσχυση της συνεργατικής και κοινωνικής επιχειρηματικότητας και την προώθηση οικονομικών κλίμακας.

Το πρώτο βήμα είναι η εξυγίανση του ΕΣΠΑ 2007-2013 ώστε να μειωθεί η υπερδέσμευση πόρων που πραγματοποίησε η προηγούμενη Κυβέρνηση και να συνεχιστεί η υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Παράλληλα, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του νέου ΕΣΠΑ λαμβάνει χώρα με στόχο να επιτευχθεί απορρόφηση κοντά στο 100% για το τέταρτο τρίμηνο του 2014. Επιπλέον, το Υπουργείο εξετάζει συγκεκριμένες αλλαγές και βελτιώσεις που αφορούν στην διαχείριση, στην παρακολούθηση και στην αξιολόγηση των προγραμμάτων σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ακόμα, προωθείται η απλοποίηση των διαδικασιών που αφορούν στα επιχειρησιακά προγράμματα και η υποστήριξη εκείνων που τα υλοποιούν. Τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν μέσω της ενίσχυσης και της αναβάθμισης των σχετικών υπηρεσιών και όχι μέσω ιδιωτικών εταιρειών. Ο σκοπός δεν είναι μόνο η υψηλή απορρόφηση πόρων αλλά και τα ορατά οικονομικά αποτελέσματα.

4. Απλοποίηση διαδικασιών

Στόχος του υπουργείου είναι η δημιουργία ενός απλού και διαφανούς πλαισίου συναλλαγών ανάμεσα στο κράτος και τις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, δρομολογείται η δημιουργία κέντρων εξυπηρέτησης σύμφωνα με το επιτυχημένο παράδειγμα των ΚΕΠ, τα οποία θα συνεισφέρουν στην μείωση του διοικητικού κόστους και της γραφειοκρατίας για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

5. Τροποποίηση του νομικού πλαισίου για τα «κόκκινα δάνεια»

Το Υπουργείο σχεδιάζει να εφαρμόσει όλες τις θετικές ρυθμίσεις του υπάρχοντος νομικού πλαισίου για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και να εισάγει νέες ρυθμίσεις με στόχο την αντιμετώπιση του προβλήματος των «κόκκινων δανείων» επιχειρήσεων προς το κράτος και τις τράπεζες. Σκοπός είναι η δημιουργία ενός αμοιβαία επωφελούς πλαισίου με παροχή κινήτρων προς τις επιχειρήσεις ώστε αφενός να μπορούν να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους και αφετέρου να μην απειλείται η βιωσιμότητά τους.

6. Επιτροπή Ανταγωνισμού

Το Υπουργείο επιδιώκει την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων της αγοράς, όπως τα καρτέλ τιμών και οι προσυννεοήσεις προσφορών στους δημόσιους διαγωνισμούς. Ο στόχος αυτός θα υλοποιηθεί και με τη συνεργασία της Κομισιόν και του ΟΟΣΑ. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι απαραίτητη η θεσμική και λειτουργική αναβάθμιση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των στρεβλώσεων της αγοράς.

7. Παρεμβάσεις στην αγορά

Σχεδιάζεται μια σειρά άμεσων παρεμβάσεων που αφορούν στην λειτουργία των υπαίθριου εμπορίου και των εμπορικών δραστηριοτήτων εκτός καταστήματος για να αντιμετωπιστούν φαινόμενα στρέβλωσης. Παράλληλα ετοιμάζονται παρεμβάσεις σε διάφορους κλάδους της αγοράς οι οποίες στοχεύουν στην βελτίωση της λειτουργίας τους, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στην προστασία των καταναλωτών. Παραδείγματα τέτοιων παρεμβάσεων είναι η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την λειτουργία του ηλεκτρονικού εμπορίου, η αντιμετώπιση προβλημάτων στο χονδρεμπόριο και ο νομικός καθορισμός της «τουριστική περιοχής» που μέχρι τώρα απουσίαζε.

8. Δημόσιες Προμήθειες

Το σύστημα των δημόσιων προμηθειών στην Ελλάδα πάσχει από χρόνια προβλήματα αδιαφάνειας και αποτελεσματικότητας όσον αφορά στην κατανομή των πόρων τόσο του προϋπολογισμού όσο και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Η

πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου και η αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων έχουν δημιουργήσει σύγχυση και αποτρέπουν τις επενδύσεις.

Το Υπουργείο ανέστειλε την εφαρμογή του νόμου 4281/2014 για τις δημόσιες προμήθειες με σκοπό την αναβάθμισή του, την επιτάχυνση των διαδικασιών παραγωγής δευτερογενούς νομοθετικού έργου και την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών (23, 24 και 25/2014). Ακόμη, δρομολογείται η αναβάθμιση μέσω εκπαίδευσης των δημόσιων υπαλλήλων για την καλύτερη διαχείριση του συστήματος των προμηθειών.

3. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων επηρεάζεται άμεσα από τις οικονομικές εξελίξεις και τις προϋποθέσεις που προκύπτουν από το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής για την Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό αναλήφθηκαν μία σειρά πρωτοβουλιών με στόχο τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας και την ομαλή ροή της ρευστότητας, διασφαλίζοντας επίσης ότι η ποσοτική και η ποιοτική διαχείριση των ταμείων βελτιώνεται. Έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα βήματα για την επιτάχυνση της εφαρμογής απλοποιώντας το διοικητικό και θεσμικό πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

3.1 Προγραμματική περίοδος 2007-2013

Το ποσοστό απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ από 18% που ήταν στο τέλος του 2010 ανήλθε σε 31,5% το 2011, 45,77% το 2012, 66,5% το 2013 και 80,2% το 2014 με τις νομικές δεσμεύσεις να ανέρχονται σε 124,2%. Επιπλέον, η εκπλήρωση των στόχων που προκύπτουν από το μνημόνιο ανήλθε για το 2014 σε 90,68%. Υψηλά ποσοστά απορρόφησης όσον αφορά την οικονομική πρόοδο ανάμεσα στα 13 τομεακά και περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) του ΕΣΠΑ παρουσίασαν το ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» και το ΠΕΠ Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου.

Ποσοστά απορρόφησης 2007-2013

Ταμείο	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΤΠΑ	21.7%	36.2%	50.0%	69.7%	81.0%
ΕΚΤ	11.1%	22.6%	37.9%	57.4%	77.5%
Ταμείο Συνοχής	12.4%	28.3%	42.8%	66.8%	80.6%
Σύνολο	18%	31.5%	45.77%	66.5%	80.2%

Σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία «εξυγίανσης/ τακτοποίησης» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013 με στόχο τη μείωση των υπερδεσμεύσεων, και την αναγκαία οριστική αναθεώρηση των

Ε.Π. με στόχο το χωρίς προβλήματα «κλείσιμο» μέχρι το τέλος του 2015 όλων των Ε.Π. σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας.

3.2 Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

Το ελληνικό Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020 ήταν ένα από τα πρώτα που εγκρίθηκε από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Μάιο του 2014 όπως επίσης και τα 18 Επιχειρησιακά Προγράμματα (5 τομεακά και 13 περιφερειακά) που εγκρίθηκαν το Δεκέμβριο του 2014. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς επίσης και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας είναι σε διαβούλευση με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο την άμεση έγκρισή τους.

Μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2015 θα έχουν πραγματοποιηθεί οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και θα έχουν εκδοθεί οι απαραίτητες για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.

Η αξιοποίηση των πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 θα επιδιωχθεί –ιδίως στο πλαίσιο της περαιτέρω εξειδίκευσης των προγραμμάτων που θα πραγματοποιηθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα- να συμβάλει, στο μέτρο βεβαίως που τους αναλογεί, στις θεσμικές και οργανωτικές αλλαγές που έχει ανάγκη η χώρα και στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με αναβάθμιση και δημιουργία νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Επιδίωξη αποτελεί η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για ένα πρότυπο ανάπτυξης που θα στηρίζεται στην ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της χώρας προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης.

Οι παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020 θα πρέπει να θεωρούνται -και είναι- συμπληρωματικές των γενικότερων παρεμβάσεων που αποβλέπουν σε αύξηση των ετήσιων επενδύσεων στην επόμενη δεκαετία.

Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς και στην κατά το δυνατόν άμεση έναρξη των δράσεων/ έργων του προκειμένου να τονωθεί η οικονομική δραστηριότητα. Η αντιμετώπιση του οξύτατου προβλήματος της ανεργίας και η άμβλυνση των αρνητικών επιπτώσεων της κρίσης στην κοινωνία και την οικονομία, αναδεικνύεται υψίστης προτεραιότητας στρατηγική επιλογή.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 αποβλέπει «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης».

Για την επίτευξη αυτού του οράματος επιλέχθηκαν οι ακόλουθες πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες οι οποίες και ενσωματώθηκαν στο ΕΣΠΑ 2014-2020:

1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

Το περιεχόμενο και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας αυτής της προτεραιότητας σηματοδοτεί τη στροφή σε ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο. Παραγωγικοί, ανταγωνιστικοί και εν δυνάμει εξωστρεφείς κλάδοι όπως ο τουρισμός και ο πολιτισμός, οι ΤΠΕ, η ενέργεια, η υγεία και τα φάρμακα, η γεωργία, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, αποκτούν κεντρικό ρόλο και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση. Η Έξυπνη Εξειδίκευση είναι μία προσέγγιση τοπο-κεντρική (place-based) που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών σε ό,τι αφορά στα χαρακτηριστικά τους, τις δυνατότητές τους και τη διαδρομή που πρέπει να ακολουθήσουν προς την οικονομική ανάπτυξη.

Στόχος της προτεραιότητας είναι η αύξηση της κλίμακας/ μεγέθους των μονάδων παραγωγής, η εισαγωγή καινοτομιών και νέων προϊόντων/ υπηρεσιών που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενισχύουν ή δημιουργούν νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και στις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν γνώση, παράγοντας προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού- ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση

Ένα καλά σχεδιασμένο πλαίσιο πολιτικής για την αγορά εργασίας το οποίο λαμβάνει υπόψη τη διαρθρωτική ανεργία και συνδυάζει ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση με στόχο τη βελτίωση της αντιστοίχισης των θέσεων εργασίας, την προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις αλλαγές της αγοράς εργασίας και τελικά τη δημιουργία κατάλληλου δικτύου κοινωνικής ασφάλειας για τους πλέον ευάλωτους.

3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

Για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον, επιδιώκεται η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων και η προώθηση της ανακύκλωσης, η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη, η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και η μείωση του θορύβου καθώς και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας μέσω της ανάπτυξης περιβαλλοντικά φιλικών συστημάτων μεταφοράς (προαστιακός, μετρό, τραμ).

4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος είναι η ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών. Στις άμεσες προτεραιότητες περιλαμβάνεται επίσης η ενίσχυση της ανάπτυξης βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών.

Όσον αφορά στον τομέα της ενέργειας βασικές προτεραιότητες είναι, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, καθώς και η ανάπτυξη ευφών συστημάτων διανομής ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά.

5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Έμφαση δίνεται στην ενίσχυση της οργανωτικής, θεσμικής και επιχειρηματικής ικανότητας της κεντρικής κυβέρνησης και της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς επίσης και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα.

Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και γενικότερα του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας, αποτελεί προϋπόθεση αλλά και καθοριστικό παράγοντα για την βιώσιμη ανάπτυξη καθώς επίσης την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης υλοποιεί μια φιλόδοξη αναδιοργάνωση του δημοσίου τομέα με σκοπό την αλλαγή κουλτούρας στη δημόσια διοίκηση, ***την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς της*** και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Στο πλαίσιο της κατάρτισης του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, θέτουμε υπόψη σας τις κύριες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και δράσεις οι οποίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού.

4.1 Δομές

- **Αναδιοργάνωση των Υπουργείων**

Με στόχο τον περαιτέρω εξορθολογισμό της δομής των Υπουργείων, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την μείωση του μισθολογικού κόστους, την εξάλειψη των αλληλοεπικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων και των κενών θέσεων και του λειτουργικού κόστους των δημόσιων οργανώσεων, καθώς επίσης και τον περιορισμό των θέσεων ευθύνης, η αναδιοργάνωση των Υπουργείων αποτυπώνεται στους νόμους 4024/2011 (ΦΕΚ 226/Α') και 4178/2013 (ΦΕΚ 174/Α').

Για την αναδιοργάνωση των Υπουργείων ακολουθήθηκε μια συγκεκριμένη διαδικασία. Κατ' αρχήν, οι δημόσιες οργανώσεις αξιολογήθηκαν από Ομάδες Αξιολόγησης. Συγκροτήθηκε μια Ομάδα για κάθε Υπουργείο. Οι Ομάδες Αξιολόγησης συνέταξαν Έκθεση με τρία προτεινόμενα σενάρια, η οποία υποβλήθηκε στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης (ΚΣΜ) για την τελική έγκριση. Οι νέοι οργανισμοί **συντάχθηκαν** στο πλαίσιο της απόφασης του ΚΣΜ και περιεβλήθηκαν τον τύπο του Προεδρικού Διατάγματος (ΠΔ).

Η πρώτη φάση της αναδιοργάνωσης ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2014 με τη θέση σε ισχύ των νέων οργανισμών για 16 από τα 19 Υπουργεία. Το Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Άμυνας και το Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας εξαιρέθηκαν από την πρώτη φάση της αναδιοργάνωσης λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους.

- **Μελλοντικές δράσεις σχετικά με την αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα**

Οι μελλοντικές δράσεις απορρέουν από την ανάγκη περαιτέρω εμβάθυνσης της αναδιοργάνωσης του δημοσίου τομέα. Ειδικότερα:

Η έμφαση, επίσης, δίνεται στην αναδιοργάνωση των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου. Αναφορικά με τα ΝΠΔΔ, για όσα συνιστούν εποπτευόμενους φορείς Υπουργείων, οι σχετικές μελλοντικές δράσεις αναλαμβάνονται είτε εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης είτε από κοινού με το αρμόδιο Υπουργείο. Θα ακολουθηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία (αξιολόγηση από Ομάδες, υποβολή Έκθεσης στο ΚΣΜ, κατάρτιση νέων οργανισμών επί της απόφασης του ΚΣΜ). Σε αυτό το πλαίσιο, η κατάρτιση των οργανισμών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, των Ασφαλιστικών Ταμείων, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, του ΟΑΕΔ και των Ανεξάρτητων Αρχών και η προσαρμογή των οργανισμών των ΥΠΕ συνιστούν προτεραιότητες της δεύτερης φάσης για την αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα.

Προβλέπεται, επίσης, αξιολόγηση και αναδιοργάνωση για τα ΝΠΙΔ με διαφορετική διαδικασία.

Οι οργανισμοί για τα τρία Υπουργεία που εξαιρέθηκαν κατά την πρώτη φάση της αναδιοργάνωσης θα ολοκληρωθούν ως το τέλος του 2015.

- **Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και υπηρεσίες δημοσίου:**

Με το νόμο 4250/2014 (ΦΕΚ 74/Α') και την εγκύκλιο «Σχετικά με Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα του ν.4250/14» (ΑΔΑ: ΒΙΦ1Χ-ΤΙΖ) προβλέπεται η κατάργηση των φορέων που:

α. η αποστολή και ο ρόλος μπορούν να ασκηθούν καλύτερα από μια υπάρχουσα δομή και

β. δεν δραστηριοποιήθηκαν επιχειρηματικά από τη στιγμή της ίδρυσής τους.

Η κατάργηση των δομών αποσκοπεί στην εξοικονόμηση πόρων μέσα από την αποτελεσματικότερη άσκηση της αποστολής και του ρόλου τους και στην ορθολογική αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό, έντεκα (11) φορείς και τέσσερα (4) ΝΠΔΔ καταργήθηκαν από τη θέσει σε ισχύ του νόμου.

- **Συγχώνευση των νομικών προσώπων και των υπηρεσιών του δημοσίου:**

Ο ν.4250/2014 (ΦΕΚ 74/Α') και η εγκύκλιος «Σχετικά με Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα του ν.4250/14» προβλέπεται η συγχώνευση φορέων προκειμένου να μειωθεί το λειτουργικό κόστος και να επιτευχθεί ο εξορθολογισμός της οργάνωσης και της λειτουργίας των εν λόγω φορέων.

Βάσει των παραπάνω, τρία (3) κλαδικά ερευνητικά κέντρα συγχωνεύτηκαν σε ένα (1), δύο (2) ΝΠΔΔ και μία (1) αυτοτελής δημόσια υπηρεσία συγχωνεύτηκαν σε έναν (1) φορέα και ένα ΝΠΔΔ συγχωνεύτηκε με απορρόφηση από άλλο ΝΠΔΔ.

4.2 Διοίκηση μέσω στόχων και Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)

Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάθε κράτος μέλος που υποβάλλει Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) πρέπει να καλύπτει ένα αριθμό εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων, μια εκ των οποίων αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» και αφορά στην ύπαρξη στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης.

Προκειμένου να εκπληρωθεί η ανωτέρω αιρεσιμότητα, θα συνταχθεί Μελέτη/Σχέδιο Δράσης με θέμα την εφαρμογή του Συστήματος Διοίκησης με Στόχους στη Δημόσια Διοίκηση καθώς και του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης σε υπηρεσίες και φορείς του Δημόσιου Τομέα. Η σύνταξη της Μελέτης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως τις 6/5/2015, η δε υλοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών έως τις 31/12/2015.

4.3 Μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ανοιχτής Διακυβέρνησης, της Διαφάνειας, της Λογοδοσίας και της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Με πρωταρχικό στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης και της καινοτομίας, οι δράσεις οι οποίες περιγράφονται έχουν εμπροσθοβαρή προσανατολισμό, με εξέχουσα σημασία και συμβολή στην ουσιαστική πραγμάτωση της συνολικής στρατηγικής του Υπουργείου. Ειδικότερα:

- **Ανοικτή διακυβέρνηση:**

Η ανοικτή διακυβέρνηση αποτέλεσε και αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα του Υπουργείου, γεγονός το οποίο επιβεβαιώθηκε και με την ψήφιση του Ν. 4305/2014, με τον οποίο η εθνική πολιτική ευθυγραμμίζεται με την πολιτική της διάθεσης των ανοικτών δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς υλοποιείται η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις προβλέψεις της οδηγίας 2013/37 ΕΕ για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Κατοχυρώνεται ρητά πλέον η αρχή της ανοιχτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα (open by default). Με αυτόν τον τρόπο, όλα τα δεδομένα του δημόσιου τομέα είναι ελεύθερα προς διάθεση, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των απορρήτων, καθώς και όσα αναφέρονται σε ζητήματα εθνικής ασφαλείας και άλλα σχετικά ζητήματα. Στο πλαίσιο της πρώτης εφαρμογής, προγραμματίζεται η υιοθέτηση όλων των αναγκαίων εργαλείων για την εφαρμογή των διατάξεων. Σε συνέχεια αυτής της εφαρμογής, θα αναδειχθούν σημεία προς περαιτέρω βελτίωση.

Παράλληλα, για την υλοποίηση μιας λεπτομερώς σχεδιασμένης πολιτικής για την ανοικτή διακυβέρνηση, προκρίνεται η εφαρμογή του εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ανοικτή διακυβέρνηση στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργατικής πρωτοβουλίας του Open Government Partnership (OGP), η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη, σε συνεργασία με τους φορείς της δημόσιας διοίκησης. Ως προτεραιότητα τίθεται η υλοποίηση των δεσμεύσεων.

- **Διαφάνεια και τη λογοδοσία:**

Στο πλαίσιο της αρχής της φανεράς δράσης της διοίκησης, η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας επιδιώκεται μέσω της διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Στα άρθρα 15 και 16 του νόμου

4305/2014 θεσπίζεται για πρώτη φορά η υποχρέωση για την ανάρτηση (α) απολογιστικών στοιχείων των δαπανών εκείνων των μη κερδοσκοπικών φορέων που επιχορηγούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με ποσό άνω των 3.000 ευρώ συνολικά ετησίως (η μη δημοσίευση των ανωτέρω καταστάσεων συνεπάγεται τον αποκλεισμό των υπόχρεων φορέων από παντός είδους περαιτέρω επιχορήγηση ή χρηματοδότηση) και (β) των στοιχείων εκτέλεσης των προϋπολογισμών των δημοσίων φορέων, περιγράφοντας αναλυτικά στο σκέλος των εσόδων τι προϋπολογίσθηκε, τι βεβαιώθηκε και τι εισπράχθηκε και στο σκέλος των εξόδων τι προϋπολογίσθηκε, τι ενταλματοποιήθηκε και τι τελικά πληρώθηκε.

Στο πλαίσιο της πρώτης εφαρμογής, προγραμματίζεται η υιοθέτηση όλων των αναγκαίων εργαλείων για την εφαρμογή των διατάξεων. Σε συνέχεια της πρώτης εφαρμογής, θα αναδειχθούν σημεία προς περαιτέρω βελτίωση.

- **Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση**

Η θεσμοθέτηση και πιστή εφαρμογή μιας συνεκτικής και δομημένης στρατηγικής για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, εξακολουθεί να αποτελεί βασική στρατηγική προτεραιότητα με απώτερο σκοπό τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις.

Τον Απρίλιο του 2014, οι ανωτέρω στόχοι ενσωματώθηκαν στη Στρατηγική για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση 2014-2020. Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή, στα επόμενα επτά χρόνια, αξιοποιώντας το δυναμικό των ΤΠΕ ως καταλύτη ανάπτυξης και εργαλείο σύγχρονης διακυβέρνησης, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση, θα ανακτήσει την εμπιστοσύνη της κοινωνίας και θα καταστεί πιο αποδοτική και παραγωγική, παρέχοντας στους πολίτες, τις ενώσεις πολιτών και τις επιχειρήσεις πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Ακολουθώντας τα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, θα αποτελέσει το εφαλτήριο όλων των δράσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Οι δράσεις αυτές περιγράφονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Δράσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 2014-2020, το οποίο υιοθετήθηκε τον Ιανουάριο 2015. Αποτελεί ένα αρχικό διετές σχέδιο δράσης το οποίο είναι κυλιόμενο πρόγραμμα, εξεταζόμενο, αξιολογούμενο και αναθεωρούμενο τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή όποτε αυτό είναι αναγκαίο. Κάθε διετές πρόγραμμα θα περιλαμβάνει δράσεις που θα ολοκληρωθούν εντός της διετίας, καθώς και πράξεις σχεδιασμού και ωρίμανσης για τα έργα της επόμενης διετίας. Παρουσιάζει δράσεις οι οποίες θα εκταθούν χρονικά στο σύνολο της περιόδου 2014-2020, εκκινώντας από την 1/1/2014. Με βάση τις ετήσιες αξιολογήσεις και αναθεωρήσεις, το σχέδιο αυτό θα εμπλουτίζεται και με νέες μακροπρόθεσμες δράσεις. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των σχεδιαζόμενων δράσεων, η Ελλάδα θα υπερκαλύψει τη διαφορά που επί του παρόντος εμφανίζει σε σχέση με τους Ευρωπαϊκούς μέσους όρους του Ψηφιακού Θεματολογίου (μεταξύ άλλων: διαθεσιμότητα και χρηστικότητα ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διαθεσιμότητα διασυννοριακών ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς Ευρωπαίους πολίτες, διαφανή και

ανοιχτή διακυβέρνηση, αποτελεσματικότητα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ωριμότητα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε τέσσερις βασικές προτεραιότητες των κρατών μελών της ΕΕ).

- **Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και την ηλεκτρονική παροχή υπηρεσιών**

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και των επιχειρήσεων, 10 υπηρεσίες των ΚΕΠ παρέχονται online, συμπεριλαμβανομένου των παρακάτω:

- Βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση γέννησης
- Βεβαίωση ιθαγένειας
- Ασφαλιστική ενημερότητα ΙΚΑ
- Βεβαίωση αποδοχών συντάξεων ΙΚΑ – ΕΤΑΜ
- Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες ΝΑΤ
- ΔΕΔΔΗΕ - Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο
- Προγράμματα Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας
- Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες ΟΑΕΕ
- Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες ΕΛΓΑ
- Έκδοση ηλεκτρονικού παραβόλου

Ως προτεραιότητα τίθεται ο εμπλουτισμός των online παρεχόμενων υπηρεσιών με νέες κατηγορίες, με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της γραφειοκρατίας.

4.4 Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού

1. **Σύστημα επιλογής προϊσταμένων**: η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μελετά την αναθεώρηση του υφισταμένου θεσμικού πλαισίου επιλογής προϊσταμένων, προς εξασφάλιση μιας αντικειμενικής και αμερόληπτης διαδικασίας επιλογής προϊσταμένων, εφαρμόσιμης και ταυτόχρονα κατάλληλης να αναδεικνύει τους ικανότερους να καταλάβουν θέσεις ευθύνης στο Δημόσιο.
2. **Αξιολόγηση δημοσίων υπαλλήλων**: η αρμόδια υπηρεσία, μελετά τη θέσπιση ενός αντικειμενικού και αμερόληπτου συστήματος αξιολόγησης της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων, προκειμένου να αποτελεί ουσιαστικό εργαλείο διαχείρισης των ανθρωπίνων πόρων της δημόσιας διοίκησης.
3. **Σύστημα προαγωγών- βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη των δημοσίων υπαλλήλων**: Δεδομένου ότι με τις διατάξεις του ν. 4046/2012

προβλέφθηκε η αναστολή των προβλεπόμενων στις διατάξεις του ν. 4024/2011 προαγωγών, η υπηρεσία σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, μελετά την αναθεώρηση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου, προκειμένου να αρθούν στρεβλώσεις που έχουν δημιουργηθεί συνεπεία της προαναφερόμενης αναστολής, αλλά και προκειμένου να αποδοθούν στους δημοσίους υπαλλήλους δυνατότητες ανέλιξης, τόσο βαθμολογικής όσο και μισθολογικής.

4. **Έλεγχος γνησιότητας δικαιολογητικών:** Προκειμένου να τηρείται η αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, ένα σαφές θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου ο προηγούμενος έλεγχος της γνησιότητας των δικαιολογητικών αποτελεί απαραίτητο στοιχείο προκειμένου για το διορισμό / πρόσληψη ή οποιαδήποτε υπηρεσιακή μεταβολή των δημοσίων υπαλλήλων.
5. **Κινητικότητα δημοσίων υπαλλήλων:** η ίδια υπηρεσία μελετά τον σχεδιασμό ενός νέου θεσμικού πλαισίου για την κινητικότητα των δημοσίων υπαλλήλων κυρίως μέσω μετατάξεων προσωπικού, με στόχο την αντιμετώπιση της υφιστάμενης σχετικής πολυνομίας, ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλισθεί αφενός η αποτελεσματικότερη κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών και αφετέρου η καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νέο σχέδιο νόμου, σαν συνέχεια ενός περιορισμένου σχήματος κινητικότητας (πρώτη φάση), ο Υπουργός Εσωτερικών θα συγκεντρώσει τις ανάγκες των άλλων υπηρεσιών σε προσωπικό. Κατόπιν, θα κοινοποιήσει τις θέσεις που θα πληρωθούν με υπαλλήλους που εντάσσονται στο πλαίσιο του νόμου. Οι αιτήσεις των υποψηφίων θα εξεταστούν από συμβούλια ειδικά για αυτό το σκοπό και, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι υπάλληλοι θα διοριστούν στις νέες θέσεις. Η διαδικασία επαναπρόσληψης θα υλοποιήσει πιλοτικά ορισμένα στοιχεία-κλειδιά του μελλοντικού συστήματος κινητικότητας των δημοσίων υπαλλήλων.
6. **Προγραμματισμός προσλήψεων:** Λαμβάνοντας υπόψη τα θεσμοθετημένα μέτρα για περιορισμό των προσλήψεων στο Δημόσιο Τομέα, σε συνδυασμό με το αυξημένο ποσοστό συνταξιοδότησης και με στόχο την ορθολογική κατανομή του προσωπικού του Δημοσίου Τομέα για μία πιο ευέλικτη και αποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση, ιδίως μετά την αναδιοργάνωση των δομών των Υπηρεσιών έχουν προγραμματισθεί τα παρακάτω μέτρα:
 - **Κατάρτιση προγραμματισμού προσλήψεων για το έτος 2015:** Προκειμένου να καλυφθούν οι πραγματικές λειτουργικές ανάγκες των Υπηρεσιών, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίηση και η επίτευξη των στόχων και του έργου της δημόσιας διοίκησης με όρους αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας στο πλαίσιο και των διαμορφωμένων δημοσιονομικών συνθηκών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς της Υγείας, της Παιδείας

και τις Ελεγκτικές Υπηρεσίες, έχει προγραμματισθεί η κατάρτιση προγραμματισμού προσλήψεων τακτικού προσωπικού έτους 2015.

- **Ολοκλήρωση διαδικασιών πρόσληψης επιτυχόντων σε διαδικασίες ΑΣΕΠ:**

Επίσης, στόχος του Υπουργείου είναι η ολοκλήρωση διαδικασίας πρόσληψης των διοριστέων σε διαδικασίες επιλογής τακτικού προσωπικού του Α.Σ.Ε.Π. και των φορέων, οι οποίοι περιλαμβάνονται σε οριστικούς πίνακες διοριστέων που δημοσιεύθηκαν μετά την 1.1.2009. Ειδικότερα, οι επιτυχόντες θα δύνανται να διορισθούν σε άλλον φορέα, από αυτόν στον οποίο είχαν αρχικώς διορισθεί, βάσει νέας προκήρυξης, αξιολογώντας τις νέες ανάγκες που έχουν δημιουργηθεί στους φορείς και στις υπηρεσίες.

Με την εν λόγω διαδικασία θα καλυφθούν οι άμεσες λειτουργικές ανάγκες των φορέων σε προσωπικό, χωρίς να απαιτείται η εκ νέου εκκίνηση των χρονοβόρων διαδικασιών πρόσληψης που επιφέρουν πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση. Η εν λόγω δράση θα υλοποιηθεί σταδιακά μέχρι την 31^η -12-2016 επιτυγχάνοντας έτσι την αξιοποίηση όλων των διοριστέων που περιλαμβάνονται σε πίνακες οριστικών αποτελεσμάτων του ΑΣΕΠ και των φορέων σε υπηρεσίες αιχμής.

Για τις νέες προσλήψεις του 2015 θα τηρηθεί ο κανόνας 1:5.

7. Μητρώο Μισθοδοτούμενων του Ελληνικού Δημοσίου

Σε σχέση με το Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, έχει 2 βασικούς στόχους για το 2015. Πρώτον, μέσα στο α' εξάμηνο του 2015, την ολοκλήρωση της απογραφής του προσωπικού των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου που δεν έχουν απογραφεί (η βάση δεδομένων της απογραφής έχει ως τώρα ολοκληρωθεί κατά 97%). Δεύτερον, τη θέση σε λειτουργία το μήνα Μάιο της νέας εφαρμογής απογραφής, με την οποία κάθε πρόσληψη νέου τακτικού ή εκτάκτου υπαλλήλου θα συνδέεται με την απόφαση έγκρισης ή κατανομής που έχει εκδοθεί στο πλαίσιο του ετησίου προγραμματισμού προσλήψεων. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί ο ολοκληρωμένος έλεγχος της πορείας υλοποίησης του προγραμματισμού των προσλήψεων του έτους 2015.

4.5 Μεταρρυθμίσεις στον τομέα της απλούστευσης των διαδικασιών, υπηρεσίες μια στάσης, Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)

- **Κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτότυπων ή θεωρημένων αντιγράφων**

Με το άρθρ. 1 (2β) του ν. 4250/2014 (ΦΕΚ 74/Α'/26.03.2014) καταργείται η υποχρέωση των πολιτών και των επιχειρήσεων να υποβάλλουν πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα των πιστοποιητικών που εκδίδονται από όλες τις υπηρεσίες του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε όλες τις συναλλαγές τους με τη διοίκηση. Εφεξής, θα υποβάλλονται απλά, ευκρινή φωτοαντίγραφα τα οποία θα είναι αποδεκτά από τους προαναφερθέντες φορείς.

• **Κατάργηση των αδειοδοτήσεων για μια σειρά δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και αντικατάστασή τους από ένα Σύστημα Γνωστοποιήσεων**

Με τη δημοσίευση τριών ΚΥΑ στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης το Δεκέμβριο του 2013 και μιας τον Ιανουάριο του 2015, το σύστημα αδειοδότησης για 25 δραστηριότητες καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από ένα καινοτόμο Σύστημα Γνωστοποίησης.

Σύμφωνα με το εν λόγω σύστημα, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που κάνουν έναρξη επιχείρησης υποβάλλουν μια αίτηση-υπεύθυνη δήλωση στην αρμόδια δημόσια αρχή, αναλαμβάνοντας πλήρως την ευθύνη συμμόρφωσης με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αφορά στην λειτουργία των επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, οι εκ των προτέρων έλεγχοι αντικαθίστανται από τους εκ των υστέρων, ώστε να διασφαλιστεί σε μια συνεχή βάση η σύννομη λειτουργία της επιχείρησης. Η έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας γίνεται με ευθύνη του επιχειρηματία ενώ η προστασία του δημοσίου συμφέροντος παραμένει υπό κρατικό έλεγχο. Η επιχείρηση μπορεί να λειτουργήσει αμέσως μόλις πραγματοποιηθεί η γνωστοποίηση στη διοίκηση.

Συνοψίζοντας, τα βασικά χαρακτηριστικά του Συστήματος Γνωστοποίησης είναι τα εξής:

- η μη υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τους επιχειρηματίες (με εξαίρεση την αίτηση-υπεύθυνη δήλωση),
- κανένας εκ των προτέρων έλεγχος από τις δημόσιες αρχές,
- καμία επεξεργασία των δικαιολογητικών από τη δημόσια υπηρεσία,
- καμία έκδοση οποιασδήποτε άδειας, και
- άμεση λειτουργία της επιχείρησης.

Οι διαδικασίες αδειοδότησης οι οποίες καταργήθηκαν κατά την πιλοτική εφαρμογή του Συστήματος αφορούν σε δραστηριότητες χαμηλού ρίσκου. Ο όρος «χαμηλό ρίσκο» αναφέρεται σε ένα μικρό αριθμό πελατών/επισκεπτών και στην απουσία παραγόντων κινδύνου, όπως η προετοιμασία φαγητού ή άλλος επικίνδυνος εξοπλισμός (ηλεκτρικές κουζίνες κτλ), φυσικό αέριο ή φωτιά για τη μαγειρική κτλ.

Οι δραστηριότητες που μπορούν να ξεκινήσουν με την υπογραφή μιας απλής έγγραφης αναγγελίας ως τώρα είναι οι ακόλουθες:

α) Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος πώλησης τυποποιημένου φαγητού και ποτών (χωρίς καθήμενους/εξοπλισμό για ψήσιμο και προετοιμασία φαγητού), όπως: φρούτα και λαχανικά, πουλερικά και σχετικά προϊόντα, αυγά, προϊόντα αλειίας, γάλα και γαλακτομικά, κατεψυγμένα προϊόντα, καφές (καθώς και προετοιμασία καφέ για τους περαστικούς), έλαια και λίπη, τρόφιμα, ψημένο ψωμί (χωρίς φούρνο εντός του καταστήματος), μαγειρεμένα γεύματα (χωρίς εξοπλισμό για προετοιμασία και ψήσιμο φαγητού εντός του καταστήματος), ζαχαρώδη και είδη ζαχαροπλαστικής, ξηροί καρποί και αποξηραμένα φρούτα, εμφιαλωμένα ποτά και ποτά (κάβες), τυρί, κρέας και σχετικά προϊόντα, καθώς επίσης και πώληση παγωτού, αναψυκτικών, σοκολατοειδών, μπισκότων κτλ σε άλλα εμπορικά καταστήματα (π.χ. σε ένα κατάστημα πώλησης παιχνιδιών).

β) Καταστήματα που παρέχουν υπηρεσίες υγειονομικού ενδιαφέροντος, όπως: κομμωτήρια, καταστήματα περιποίησης νυχιών, στούντιο δερματοστιξίας.

γ) Γυμναστήρια και αθλητικές ακαδημίες.

δ) Καταπολέμηση εντόμων και τρωκτικών σε κατοικημένους χώρους.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του Συστήματος Γνωστοποίησης συνιστά η «προτυποποίηση διαδικασιών». Ο όρος προτυποποίηση αφορά: α) στη συγκέντρωση των προϋποθέσεων για κάθε κατηγορία σε ένα και μοναδικό έντυπο και β) το σχεδιασμό μιας ομοιόμορφης αίτησης με μια ενιαία δομή για όλες τις διαδικασίες αναγγελιών.

Όλα τα προαπαιτούμενα για κάθε διαδικασία που προκύπτουν από το σχετικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο παρουσιάζονται σε απλή και κατανοητή γλώσσα, προκειμένου να καταστούν εύκολα προσβάσιμα και κατανοητά από όλους τους δυνητικούς επιχειρηματίες. Επίσης, η ίδια λίστα προαπαιτούμενων (τα οποία ρητά αναφέρονται στην τυποποιημένη φόρμα της αναγγελίας) χρησιμοποιείται υποχρεωτικά από τις αρχές ελέγχου, προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια. Σε κανέναν δημόσιο υπάλληλο δεν επιτρέπεται, εφεξής, να ερμηνεύει το θεσμικό πλαίσιο κατά το δοκούν. Κατά συνέπεια, η επιβολή προστίμων και ποινών βασίζεται σε σταθερά και ξεκάθαρα δεδομένα, τα οποία είναι γνωστά σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος.

• **Επέκταση του αυτοδίκαιου ελέγχου σε όλα τα υποστηρικτικά δικαιολογητικά-Ηλεκτρονική έκδοση πιστοποιητικών**

Με τις προβλέψεις του νόμου που είναι υπό επεξεργασία, ο αυτοδίκαιος εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται πλέον σε όλα τα πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα ΝΠΔΔ και απαιτούνται από την αρμόδια αρχή, όπως είναι τα υποστηρικτικά κείμενα για τη θέσει

σε ισχύ μιας διοικητικής πράξης. Το πεδίο εφαρμογής της νέας διάταξης θα είναι και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις.

Επίσης, θεσπίζεται ότι τα δικαιολογητικά που είναι δυνατόν να τεθούν σε ισχύ μέσα από κεντρικά πληροφοριακά συστήματα μπορούν να ζητηθούν ηλεκτρονικά από τα ΚΕΠ και από τις αρμόδιες αρχές μετά την ολοκλήρωση των συστημάτων διαλειτουργικότητας μέσω του προαναφερθέντος πληροφοριακού συστήματος.

- **Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)**

Η διαδικτυακή σύνδεση των ΚΕΠ με τις βάσεις δεδομένων των δημόσιων οργανώσεων επιφέρει σημαντική μείωση στη γραφειοκρατία, τις κατ' επανάληψη επισκέψεις και το χρόνο διεκπεραίωσης. Οι πολίτες και οι υπηρεσίες μπορούν πλέον με μια επίσκεψη να παραλάβουν πιστοποιητικά για μερικές από τις πιο σημαντικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα με μια μόνο επίσκεψη.

Σήμερα εντάσσονται:

- Ένταξη στο τιμολόγιο για τη μειωμένη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος
- Έκδοση ηλεκτρονικού κουπονιού για υπηρεσίες της Κεντρικής διοίκησης (πχ έκδοση διαβατηρίου)
- Έκδοση πιστοποιητικών από το ληξιαρχείο (πιστοποιητικά γεννήσεως, γάμου κτλ)

5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στόχος των σχεδιαζόμενων μεταρρυθμιστικών προτάσεων είναι αφενός να ανταποκρίνονται στα πραγματικά δεδομένα της σημερινής οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης της χώρας και αφετέρου να συμβάλλουν στις αναγκαίες τροποποιήσεις και βελτιώσεις των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στην εξετία 2009-2015 η μείωση της χρηματοδότησης των εκπαιδευτικών δομών και δραστηριοτήτων ανήλθε σε ποσοστό της τάξης του 36% με σημαντικές αρνητικές βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες επιπτώσεις στην ποιότητα τόσο των υποδομών, λόγω μη δυνατότητας συντήρησης και εκσυγχρονισμού, όσο και των λειτουργιών της εκπαίδευσης, κύριων και υποστηρικτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το έλλειμμα 25.000 θέσεων εκπαιδευτικών για τη λειτουργία των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ανάλογα προβλήματα χαρακτηρίζουν και τις δομές και λειτουργίες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

5.1 Βασικοί άξονες εκπαιδευτικής πολιτικής

Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων για το 2015, βασικοί άξονες της κυβερνητικής πολιτικής έχουν ως κύριους στόχους την εξοικονόμηση και την ορθολογική κατανομή πόρων, την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης και της απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, ώστε να ανταποκρίνονται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ιδιαίτερα θα επιδιωχθεί:

- Η λειτουργική ενοποίηση και η οργανωτική αναδιάρθρωση των Διευθύνσεων και των Τμημάτων των πρώην Υπουργείων Πολιτισμού, Παιδείας, Θρησκευμάτων & Δια Βίου Μάθησης και της Γ.Γ. Έρευνας και Τεχνολογίας σε μια ενιαία λειτουργική δομή.
- Η οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση περιφερειακών υπηρεσιών και εποπτευόμενων οργανισμών με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού και την ανακατανομή πόρων στην κατεύθυνση της βελτίωσης της αποδοτικότητας .
- Η αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής του ΕΠΜ των προηγούμενων ετών.

5.2 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”

5.2.1. Αντιμετώπιση και μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ)

A. Υιοθέτηση εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για την ΠΕΣ το οποίο:

- βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα,
- καλύπτει τους σχετικούς τομείς της εκπαίδευσης,
- εστιάζει ειδικότερα στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (ΕΚΟ),
- περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης,
- περιλαμβάνει όλους τους τομείς πολιτικής, και
- ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων των φορέων που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της ΠΕΣ.

Β. Εγκαθίδρυση συστήματος για τη συλλογή και ανάλυση πληροφοριών για την ΠΕΣ που να παρέχει επαρκή βάση δεδομένων για την ανάπτυξη στοχευμένων πολιτικών και την παρακολούθηση των εξελίξεων.

Το ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εφαρμογής καθώς επίσης τη διαδικασία συλλογής δεδομένων σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΙΕΠ. Στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) συστάθηκε Παρατηρητήριο μέσω του οποίου θα αναλύονται τα στοιχεία και οι δείκτες για τη μαθητική διαρροή με σκοπό τη λήψη αντισταθμιστικών και υποστηρικτικών μέτρων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Στο νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» της περιόδου 2014-2020 θα προβλέπεται η ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής και τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης.

5.2.2 Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της σχολικής εκπαίδευσης.

Η πολιτική παρέμβαση εστιάζεται, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων στο ανθρώπινο δυναμικό της εκπαίδευσης, στην εισαγωγή καινοτομιών, στην εμπέδωση σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων και στην αξιοποίηση των «ψηφιακών τεχνολογιών» σε όλες τις πτυχές του εκπαιδευτικού έργου.

➤ Ψηφιακό Σχολείο

Οι συγκεκριμένοι άξονες των δράσεων έχουν ως εξής:

- Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών για τη δημιουργία δημόσιας ψηφιακής βιβλιοθήκης παλαιών σχολικών εγχειριδίων
- Ανάπτυξη μεθοδολογίας και ψηφιακών διδακτικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας, Καταγραφή και Συγκέντρωση ήδη παραχθέντος Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού και Συντονισμός των Πράξεων
- Ορισμός νέων εστιασμένων θεματικών ταξινομιών.
- Επιλογή και εμπλουτισμός με εκπαιδευτικά μεταδεδομένα υπάρχοντος ψηφιακού περιεχομένου από συλλογές πολιτισμικών φορέων (μουσεία, βιβλιοθήκες, οπτικοακουστικά αρχεία κλπ)

➤ Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΤΕΕ) - Προγράμματα Μαθητείας

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις που βρίσκονται εξέλιξη:

- Πρόγραμμα Μαθητείας Αποφοίτων Τεχνικής Εκπαίδευσης για Απόκτηση Επαγγελματικής Εμπειρίας.
- Πρόγραμμα Μαθητείας Αποφοίτων Δημοσίων ΕΠΑΛ – ΕΠΑΣ του Υπουργείου Παιδείας για Απόκτηση Επαγγελματικής Εμπειρίας.
- Πρόγραμμα Μαθητείας για Αποφοίτους Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Σχεδιασμός, υλοποίηση διαδικτυακής πλατφόρμας και συνοδευτικών εργαλείων γλωσσικής τεχνολογίας για την υποστήριξη του μαθήματος της νεοελληνικής γλώσσας στην Τ.Ε.Ε.
- Οι μαθητές των ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ «επιχειρούν» – Τα ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ πιο κοντά στην αγορά εργασίας: Διαγωνισμός Επιχειρηματικότητας.

Ειδικότερα, ο στόχος της δράσης «Πρόγραμμα Μαθητείας Αποφοίτων Τεχνικής Εκπαίδευσης για Απόκτηση Επαγγελματικής Εμπειρίας» είναι η χορήγηση υποτροφιών σε απόφοιτους Τεχνικής Εκπαίδευσης για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας μέσω ολιγόμηνης μαθητείας (από 2 έως 6 μήνες) στον παραγωγικό τομέα και ειδικότερα σε επιχειρήσεις κλάδων σχετικών με τις σπουδές του αποφοίτου, έτσι ώστε να ενισχυθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητές του και να καταστεί ευκολότερη η είσοδός του στην αγορά εργασίας.

➤ **Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών**

α) Ενδοσχολική επιμόρφωση

Έχουν προγραμματιστεί σεμινάρια τα οποία περιλαμβάνουν θεματικούς κύκλους, όπως:

- Σύγχρονες Θεωρίες Μάθησης και Αξιοποίησή τους στην Εκπαιδευτική Πράξη Σχολείο και Διαχείριση Κρίσης
- Εισαγωγή και Διαχείριση Καινοτομίας στην Εκπαιδευτική Κοινότητα
- Κοινωνικές ανισότητες και ο Ρόλος του Σχολείου
- Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων
- Σχολείο, Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Απασχόληση
- Σχολείο, Ρατσισμός, Ξενοφοβία και Δημοκρατική Ευθύνη
- Σχολική Βία και Παραβατικότητα

- Επαγγελματική Εκπαίδευση / Κατάρτιση και η Μέθοδος της Μαθητείας
Μεθοδολογία Εφαρμογής και Διασφάλιση Ποιότητας

β) Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε

Στόχος της ενέργειας είναι η επιμόρφωση 27.500 εκπαιδευτικών των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη διδακτική αξιοποίηση στην τάξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών. Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί 5 περίοδοι Επιμόρφωσης Β' Επιπέδου με βάση το παραδοσιακό μοντέλο επιμόρφωσης και μία περίοδος με βάση το μεικτό μοντέλο μάθησης (blended learning), όπου συνολικά έχουν επιμορφωθεί επιτυχώς 21.285 εκπαιδευτικοί. Επίσης, έχει προγραμματιστεί εισαγωγική επιμόρφωση για την εκπαιδευτική αξιοποίηση Τ.Π.Ε. 60.000 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όλων των ειδικοτήτων, προκειμένου να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ψηφιακές υποδομές που πρόκειται να διατεθούν στο άμεσο μέλλον στα σχολεία και ιδίως τους διαδραστικούς πίνακες και τις εκπαιδευτικές πλατφόρμες και αποθετήρια συλλογής και διάθεσης ψηφιακού υλικού.

5.2.3 Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην σχολική εκπαίδευση

Επιδιώκεται η ενίσχυση της συμμετοχής στην προσχολική, την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με στοχευμένες δράσεις προς όφελος των παιδιών με αναπηρίες καθώς και των παιδιών που προέρχονται από ομάδες χαμηλού εισοδήματος ή/και ΕΚΟ. Προς αυτή την κατεύθυνση, υιοθετούνται μέτρα εξάλειψης των διακρίσεων, μέτρα θετικής διάκρισης και παρεμβάσεις στην συνολική λειτουργία του σχολείου με την επέκταση της λειτουργίας του Ολοήμερου Σχολείου, καθώς και για την παροχή «δεύτερης ευκαιρίας στην εκπαίδευση» για την ολοκλήρωση της 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, βασισμένης στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων.

➤ Αναβάθμιση και αύξηση της συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση

Η ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης προσχολικής εκπαίδευσης στοχεύει μεταξύ άλλων στη βελτίωση των βασικών ικανοτήτων γραμματισμού και αριθμητισμού καθώς και την ομαλή προσαρμογή στη σχολική κοινότητα της τυπικής εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη διεύρυνση της συμμετοχής των παιδιών από μειονεκτικά περιβάλλοντα.

➤ Μαθητές με αναπηρίες

Σχεδιασμός και ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες. Αναδιάρθρωση του ρόλου των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και μετατροπή τους σε Κέντρα Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, σύσταση Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης, λειτουργία των Επιτροπών για την διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση και την υποστήριξη

των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών καθώς και την παραπομπή τους στα Κέντρα Διάγνωσης, Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης.

Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών και με τη χρήση υπάρχοντος προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή, ώστε η εκπαίδευση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών χωρίς διακρίσεις.

➤ **ΖΕΠ-Ζώνες Εκπαιδευτικής προτεραιότητας**

Για την ενίσχυση των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που εντάσσονται στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.), υλοποιούνται δράσεις όπως:

- η καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών/ μαθητριών στο ελληνικό σχολείο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η κατά το δυνατόν ισότιμη εκπαίδευση των ομάδων αυτών με γηγενείς μαθητές/ μαθήτριες, καθώς και η κοινωνική τους ένταξη.
- Υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με ενίσχυση των διακρατικών συνεργασιών, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. για τους μαθητές από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (αλλοδαπούς, παλιννοστούντες, ρομά, μουσουλμανόπαιδες κλπ).
- η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων με ειδική έμφαση στον πολιτισμό και με υποστήριξη της ένταξης μαθητών από Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ) στα Δημοτικά Σχολεία.

5.2.4 Εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σχεδιασμός ενός νέου χάρτη Ανώτατης Εκπ/σης και έρευνας με κριτήρια ακαδημαϊκά και χωροταξικά, συναρτημένα με το αναπτυξιακό σχέδιο της χώρας. Στη βάση αυτή, προσδιορισμός των λειτουργικών αναγκών και των αναγκών προσωπικού κάθε ΑΕΙ με κριτήριο τον αριθμό των φοιτητών και την ακαδημαϊκή βαρύτητα κάθε επιστημονικής και τεχνικής κατεύθυνσης στο αναπτυξιακό σχέδιο της χώρας.

➤ **ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Προγραμματίζεται η αξιολόγηση των δράσεων των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ της χώρας με στόχο την αναβάθμιση και τον εξορθολογισμό της ανώτατης εκπαίδευσης με ακαδημαϊκά, επιστημονικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια στη κατεύθυνση της περιφερειακής αποκέντρωσης αλλά και της διατήρησης του ακαδημαϊκού χαρακτήρα των ιδρυμάτων. Η διαδικασία αυτή θα πραγματοποιηθεί με την συνέργεια της ακαδημαϊκής κοινότητας και τη διαβούλευση με τους φορείς και τις τοπικές

κοινωνίες και απαιτεί ικανό χρονικό διάστημα για να γίνει σε βάθος. Προς τούτο προβλέπεται η σταδιακή εφαρμογή της αξιολόγησης και η πρόβλεψη μεταβατικών σταδίων.

➤ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Υιοθετούνται στόχοι ώστε να διασφαλισθεί η ισότιμη πρόσβαση και να διευκολυνθεί η συμμετοχή των φοιτητών που προέρχονται από τα χαμηλά εισοδηματικά κλιμάκια ή/και των λοιπών υπο-εκπροσωπούμενων ομάδων, με ιδιαίτερη έμφαση στα μειονεκτούντα άτομα και στα άτομα από περιθωριοποιημένες κοινότητες.

5.2.5 Εξορθολογισμός και βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση.

Στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στη δια βίου μάθηση και η διεύρυνση των ωφελούμενων. Επιδιώκεται η διεύρυνση της πρόσβασης στη Διά Βίου Μάθηση με την ενίσχυση του δικτύου των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης μέσω της συμμετοχής των περιφερειακών και τοπικών κοινοτήτων, των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων κοινωνίας πολιτών.

Ειδικότερα, επιδιώκεται να διευρυνθεί η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση από τις ευάλωτες ομάδες (ανειδίκευτοι άνεργοι, άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, μακροχρόνια άνεργοι, μετανάστες και μειονότητες κλπ.), μέσα από πιο αποτελεσματικές και πιο στοχευμένες δράσεις.

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΗΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Κρίνεται επιτακτική η αναβάθμιση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων δεξιοτήτων – με έμφαση στις οριζόντιες δεξιότητες – μέσα από ένα σύστημα κινήτρων για την προώθηση της συμμετοχής των ενηλίκων σε προγράμματα δια βίου μάθησης και με την εφαρμογή ενός εθνικού συστήματος πιστοποίησης προσόντων και πιστοποίησης μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης.

➤ **Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη δια βίου μάθηση (ΔΒΜ)** το οποίο να περιλαμβάνει μέτρα:

- για τη στήριξη της ανάπτυξης και διασύνδεσης των υπηρεσιών ΔΒΜ, περιλαμβανομένης της υλοποίησής τους προβλέποντας τη συμμετοχή και τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων,
- για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των διάφορων στοχευόμενων ομάδων, που προσδιορίζονται ως προτεραιότητες στο εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής

- για τη διεύρυνση της πρόσβασης στη ΔΒΜ, μέσω αποτελεσματικής εφαρμογής των εργαλείων διαφάνειας (π.χ του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση (ΕΕΚ), της Ευρωπαϊκής Διασφάλισης της Ποιότητας στην ΕΕΚ.

➤ **Συμμετοχή στην Έρευνα ΡΙΑΑΚ - Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αποτίμηση των Ικανοτήτων των Ενηλίκων(16-65 ετών)**

Στο πλαίσιο της Διεθνούς έρευνας **ΡΙΑΑΚ** του ΟΟΣΑ, στον δεύτερο κύκλο της οποίας η Ελλάδα συμμετέχει στο χρονικό διάστημα (2012-2016), έχουν καταγραφεί οι δεξιότητες-ικανότητες (γραμματισμός-αριθμητισμός, λύση προβλημάτων με την χρήση υπολογιστών) επιλεγμένου δείγματος 5000 ενηλίκων σε όλη τη χώρα. Τα αποτελέσματα του δεύτερου γύρου της έρευνας θα ανακοινωθούν από τον ΟΟΣΑ και την Ε.Ε τον Οκτώβριο του 2016. Τα δεδομένα της έρευνας βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας θα δώσει για πρώτη φορά με τρόπο συστηματικό δεδομένα για την αποτίμηση των βασικών δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού της χώρας τα οποία θα συνεκτιμηθούν στον ανασχεδιασμό των παρεμβάσεων στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων.

5.2.6 Βελτίωση της συνάφειας εκπαίδευσης – κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

Επιδιώκεται η αναμόρφωση των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε να προσαρμοστούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδίως σε τομείς και έργα καθοριστικούς για τη μελλοντική ανάπτυξη. Επιπλέον, επιδιώκεται η ενίσχυση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και το χώρο των επιχειρήσεων, καθώς και η ενίσχυση της δια βίου συμβουλευτικής και του προσανατολισμού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης.

➤ Εφαρμογή εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για την αύξηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), το οποίο να περιλαμβάνει μέτρα:

- για τη βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων ΕΕΚ με την αγορά εργασίας, σε στενή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς και μέσω μηχανισμών πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες, προσαρμογής των προγραμμάτων σπουδών και ενίσχυσης των συστημάτων μάθησης με βάση την εργασιακή εμπειρία στις διάφορες μορφές της,
- για τη βελτίωση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, μέσω της καθιέρωσης μιας εθνικής προσέγγισης για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ (σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Διασφάλιση της

Ποιότητας στην ΕΕΚ) και της εφαρμογής των μέσων διαφάνειας και αναγνώρισης, όπως π.χ. του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ακαδημαϊκών Μονάδων για την ΕΕΚ (ECVET).

➤ Αύξηση των σπουδαστών / αποφοίτων που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας

- Ανασχεδιασμός των Προγραμμάτων Μαθητείας για 150 ειδικότητες/επαγγέλματα.
- Εκπόνηση / Αναβάθμιση Προγραμμάτων, αναβάθμιση της διδακτέας ύλης και των εγχειριδίων των ειδικοτήτων.
- Πρακτική άσκηση Ναυτικών Ακαδημιών.

Ανάπτυξη & εφαρμογή προγραμμάτων Μαθητείας στους αποφοίτους ΙΕΚ.

6.1 Εθνικός στόχος : Το ποσοστό απασχόλησης (20-64 ετών) να ανέλθει σε 70% το 2020.

Ο στόχος της αύξησης του ποσοστού απασχόλησης ως το 70% των εργασίμων ηλικιών, δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς την επανεκκίνηση της οικονομίας στο πλαίσιο της στρατηγικής ανασυγκρότησης. Η υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω των πολιτικών λιτότητας, έχουν επιπλέον διαμορφώσει μια κατάσταση στην αγορά εργασίας και την απασχόληση η οποία χαρακτηρίζεται τόσο από τη αυξημένη ανεργία, ειδικότερα δε την ανεργία των νέων, όσο και από τον εγκλωβισμό μεγάλου αριθμού εργαζομένων σε επιχειρήσεις οι οποίες πληρώνουν αμοιβές με μεγάλη καθυστέρηση. Σε επιχειρήσεις δηλαδή που επιβιώνουν διαχειριζόμενες τη μείωση της δραστηριότητάς τους, ή που επωφελούνται από τη γενικότερη αποδυνάμωση της πλευράς των εργαζομένων για να επιδιώξουν υψηλότερη κερδοφορία με μια βραχυπρόθεσμη λογική.

Η πρόσκαιρη κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων και ανέργων, οι διαδοχικές τροποποιήσεις του εργατικού δικαίου προς την κατεύθυνση της εξατομίκευσης των εργασιακών σχέσεων, και η αβεβαιότητα που χαρακτήριζε ως τώρα τις προοπτικές των επιχειρήσεων, έχουν ευνοήσει την ανάπτυξη μορφών μερικής, ή προσωρινής απασχόλησης, οι οποίες συνδυάζονται με παραλλαγές άτυπης ή αδήλωτης εργασίας, σε βάρος σε μεγάλο βαθμό των νέων. Οι συνθήκες αυτές σε ότι αφορά τον κόσμο της εργασίας, αποτελούν παράγοντες που εμποδίζουν την αναβάθμιση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αλλά και την ανταπόκρισή τους στις ανάγκες της ανασυγκρότησης, με την πραγματοποίηση επενδύσεων, την αποτελεσματικότερη οργάνωσή τους και τη δυνατότητα υιοθέτησης νέων τεχνολογιών και καινοτομιών.

Η κατάσταση στην ελληνική αγορά εργασίας, παρά τα σημάδια σταθεροποίησης που εμφάνισε το έτος 2014 βάσει των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), παραμένει ανησυχητική.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., κατά το έτος 2014, η απασχόληση (ηλικίες 15 ετών και άνω) κατέγραψε οριακά θετικό ρυθμό μεταβολής, μετά τη σημαντική υποχώρηση των προηγούμενων ετών, ο αριθμός των ανέργων (ηλικίες 15+) σημείωσε μείωση και το ποσοστό ανεργίας παρουσίασε οριακή αποκλιμάκωση.

Πιο αναλυτικά, ο μέσος ετήσιος αριθμός των απασχολούμενων (ηλικίες 15+) αυξήθηκε κατά 0,7% το 2014 σε σχέση με το 2013 [ή κατά περίπου 23 χιλιάδες άτομα, σε 3.536 χιλιάδες άτομα το 2014], έναντι ετήσιας μείωσης ύψους 4,9% το 2013 σε σχέση με το 2012 και μείωσης 8,9% το 2012 σε σχέση με το 2011.

Παράλληλα, ο μέσος αριθμός των ανέργων (ηλικίες 15+) σημείωσε μείωση 4,2% σε ετήσια βάση το 2014 σε σχέση με το 2013 [ή μείωση κατά περίπου 56 χιλιάδες άτομα, σε 1.274 χιλιάδες άτομα το 2014], μετά από αύξηση του αριθμού των ανέργων κατά 11,3% το 2013 σε σχέση με το 2012 και αύξηση 35,5% το 2012 έναντι 2011. Έτσι, το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε σε 26,5% το 2014 από 27,5% το 2013 - σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΕΔ της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθούν τα ακόλουθα:

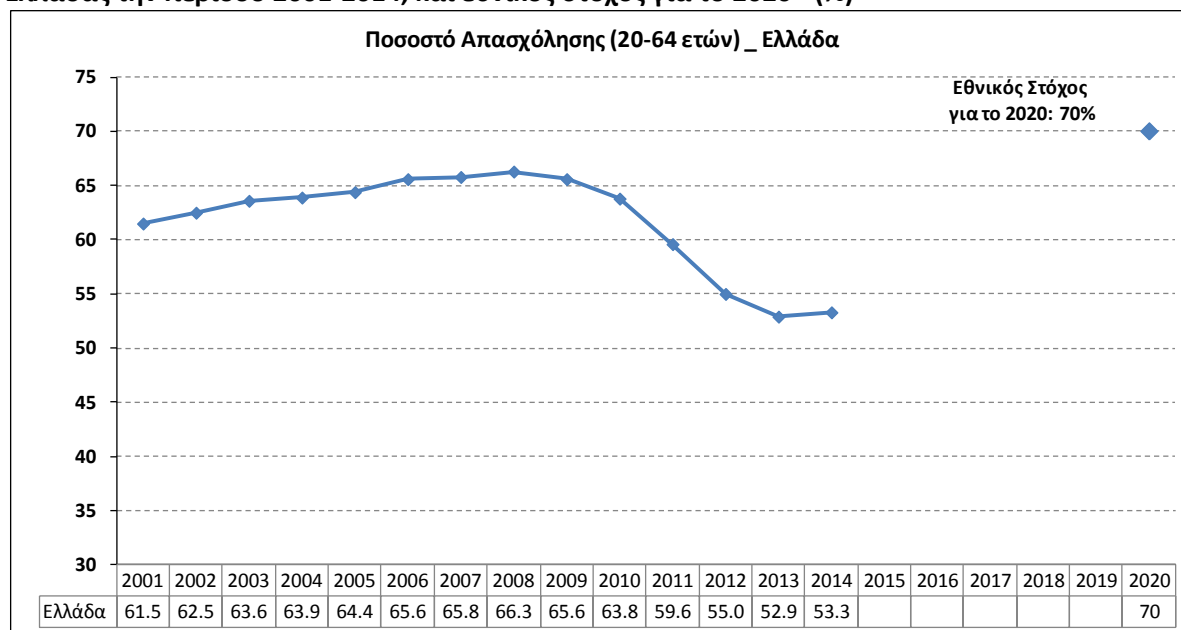
- Συνολικά, το κόστος της ύφεσης είναι σημαντικό σε όρους θέσεων απασχόλησης, καθώς μεταξύ του 2008 και του 2014 χάθηκαν 1.074 χιλιάδες θέσεις εργασίας (μείωση της απασχόλησης κατά 23,3% την εν λόγω περίοδο, ηλικίες 15+) – σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αξίζει να αναφερθούμε και στους χιλιάδες εγκλωβισμένους εργαζόμενους, οι οποίοι εργάζονταν σε επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους, δεν έχουν καταβάλει τις αποδοχές των εργαζομένων για διάστημα αρκετές φορές από 12 έως 24 μήνες, και οι εργαζόμενοι καθώς δεν έχουν καταγγελία των συμβάσεων εργασίας τους δεν δικαιούνται να λαμβάνουν ούτε το επίδομα ανεργίας. Η λήψη μέτρων για τους ανωτέρω «εργαζομένους» είναι ιδιαίτερα δυσχερής καθώς η χρηματοδότηση σχετικών δράσεων π.χ. από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, απαιτεί την προηγούμενη καταγγελία των συμβάσεων εργασίας.

Το συνολικό ποσοστό ανεργίας, που από το 7,8% το 2008 διαμορφώθηκε σε 27,5% το 2013 και 26,5% το 2014, παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, υψηλότερα από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 κρατών-μελών (ΕΕ-28), και ο αριθμός των μακροχρόνιων ανέργων έχει αυξηθεί σε ανησυχητικά επίπεδα.

- Η σημαντική μείωση της απασχόλησης την περίοδο 2008-2014, δεν συνοδεύτηκε από ανάλογη μείωση του εργατικού δυναμικού. Το εργατικό δυναμικό υποχώρησε κατά 3,8% την περίοδο 2008-2014. Το 2014 σημειώθηκε μείωση κατά 0,7% σε σχέση με το 2013, έπειτα από μείωση 1% το 2013 έναντι του 2012 – στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.
- Το ποσοστό απασχόλησης (για την ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών), αν και βελτιώθηκε το 2014 σε 53,3% σε σχέση με το 2013 (52,9%), παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Επιπλέον, το ποσοστό απασχόλησης (20-64) το 2014 υπολείπεται του εθνικού μας στόχου (70%) που έχει τεθεί για το 2020 κατά 16,7 ποσοστιαίες μονάδες, όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα - στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Διάγραμμα: Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης (ηλικίες 20-64 ετών) της Ελλάδας την περίοδο 2001-2014, και εθνικός στόχος για το 2020 - (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΕΔ της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Χαρακτηριστικά της απασχόλησης:

Στην οριακή θετική μεταβολή της συνολικής απασχόλησης¹ κατά 0,7% το 2014 σε σχέση με το 2013 (που προήλθε από την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών²) συνέτεινε η αύξηση της μισθωτής απασχόλησης. Ο αριθμός των μισθωτών, για πρώτη φορά μετά το 2008, σημείωσε θετικό ρυθμό μεταβολής κατά 2,3% το 2014 έναντι συνολικής μείωσης του αριθμού των μισθωτών κατά 26,1% την περίοδο 2008-2013.

Η μισθωτή απασχόληση αποτελεί το 64% της συνολικής απασχόλησης το 2014 [2.264,4 χιλιάδες άτομα κατά μέσο όρο] – ποσοστό αρκετά χαμηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ-28. Αναφορικά με τις υπόλοιπες κατηγορίες απασχολούμενων, οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό αποτελούν το 24,9% της συνολικής απασχόλησης το 2014 (ο αριθμός των εργαζομένων αυτής της κατηγορίας σημείωσε μείωση 1,3% σε ετήσια βάση το 2014), οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό το 6,3% της συνολικής απασχόλησης (μείωση του αριθμού των εργαζομένων κατά 4,3% το 2014 σε ετήσια βάση), ενώ οι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση αποτελούν το 4,7% της συνολικής απασχόλησης (μείωση του αριθμού των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση κατά 3,3% το 2014 έναντι 2013 ή μείωση 39% την περίοδο 2008-2014 λόγω της παύσης της λειτουργίας μικρών, οικογενειακών, επιχειρήσεων).

¹ Γενικά, η γυναικεία απασχόληση (ηλικίες 15+) αναλογεί στο 41,9% της συνολικής απασχόλησης (15+) το 2014.

² 2,2% έναντι μείωσης της απασχόλησης των ανδρών κατά 0,4% το 2014 έναντι 2013 – για τις ηλικίες άνω των 15 ετών

Όσον αφορά την εξέλιξη της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, ο κλάδος που συσχετίζεται με δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (8,4% της συνολικής απασχόλησης το 2014) παρουσίασε αύξηση 14,6% το 2014 σε ετήσια βάση έναντι του 2013 (μετά από υποχώρηση 4,7% το 2013 σε σχέση με το 2012) – στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ. Εξέλιξη που συσχετίζεται και με την ευνοϊκή εικόνα του ελληνικού τουρισμού του 2014. Αξίζει να σημειωθεί πως ποσοστό 24% των νέων ηλικίας 15-24 ετών απασχολείται στον τομέα αυτό.

Θετικό ρυθμό μεταβολής κατέγραψαν επίσης και οι κλάδοι της εκπαίδευσης, διοικητικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων, διασκέδασης/ψυχαγωγίας, ορυχείων κ.ά.

Αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής κατέγραψαν οι κλάδοι: της μεταποίησης (8,9% της συνολικής απασχόλησης) κατά -2,5%, των κατασκευών (4,3% της συνολικής απασχόλησης) κατά -6,6%, της γεωργίας (13,6% της συνολικής απασχόλησης) κατά -0,2% και του λιανικού/ χονδρικού εμπορίου (17,7% της συνολικής απασχόλησης) κατά -0,8%, μεταξύ άλλων. Με άλλα λόγια, σαφή μείωση παρουσίασαν οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που θα μπορούσαν να έχουν βαρύνοντα ρόλο στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Ως αποτέλεσμα, κατά το 2014, παρατηρήθηκε οριακή μείωση 0,2% έναντι του 2013 στον αριθμό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα (13,6% της συνολικής απασχόλησης), μείωση 3,1% στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας (15,0 % της συνολικής απασχόλησης) και άνοδος 1,7% του αριθμού των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα (71,5% της συνολικής απασχόλησης).

Το ποσοστό της **μερικής απασχόλησης** (ηλικίες 15+) στη συνολική απασχόληση αυξήθηκε το 2014, σε 9,5% του συνόλου των απασχολούμενων, από 8,5% το 2013 και 5,7% το 2008. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί, πως το 66,5% των μερικώς απασχολούμενων έκανε αυτή την επιλογή επειδή δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση. Η μερική απασχόληση είναι πιο διαδεδομένη ανάμεσα στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (21,9% το 2014 από 21,1% το 2013) και ιδιαίτερα μεταξύ των γυναικών 15-24 ετών (26,2% το 2014).

Το ποσοστό της **προσωρινής εργασίας** (ως προς το σύνολο των μισθωτών) επίσης σημείωσε άνοδο το 2014.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλούνται από το Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας, κατά το 2014, το 50,46% των νέων προσλήψεων είναι με συμβάσεις μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης (46,14% την περίοδο 1/3/2013-31/12/2013).

Χαρακτηριστικά της ανεργίας:

Το μέσο ετήσιο συνολικό ποσοστό ανεργίας σημείωσε μείωση το 2014 κατά μία ποσοστιαία μονάδα έναντι του 2013, ωστόσο ανησυχητικό παραμένει το γεγονός ότι

η μακροχρόνια ανεργία έχει ανέλθει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα στην Ελλάδα, για όλες τις ηλικιακές ομάδες.

Πιο συγκεκριμένα, οι **μακροχρόνια άνεργοι** (αυτοί δηλαδή που αναζητούν εργασία από 12 μήνες και άνω), αποτελούν το 73,5% του συνόλου των ανέργων το 2014 έναντι 67,1% το 2013 (ηλικίες 15+). Το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ οι πιθανότητες ένταξης στην αγορά εργασίας μειώνονται όσο μεγαλώνει η διάρκεια της ανεργίας (καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος απαξίωσης δεξιοτήτων).

Από την κατά ομάδες ηλικιών ανάλυση των στοιχείων, προκύπτει πως το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών.

Από τις αρχές του 2013, παρατηρείται μείωση στο ποσοστό ανεργίας των νέων (15-24 ετών). Το 2014, το ποσοστό ανεργίας των νέων (15-24 ετών) διαμορφώθηκε σε 52,4%, χαμηλότερα δηλαδή σε σχέση με το 2013 που ήταν 58,3%. Ο αριθμός των ανέργων ηλικίας 15-24 ετών υποχώρησε κατά 12,7% το 2014 έναντι του 2013, ο αριθμός των απασχολούμενων (15-24) σημείωσε άνοδο κατά 10,8% την ίδια περίοδο (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ), ενώ το εργατικό δυναμικό σημείωσε πτώση κατά 2,9% το 2014 έναντι του 2013. Οι άνεργοι νέοι ανήλθαν σε 160,4 χιλιάδες άτομα το 2014 κατά μέσο όρο [έναντι 183,6 χιλιάδες το 2013], αντιπροσωπεύοντας το **12,6%** του συνολικού αριθμού των ανέργων το 2014 [έναντι 13,8% το 2013].

Σημειώνεται πως οι νέοι στην Ελλάδα παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας (από τα χαμηλότερα στην ΕΕ-28) – γεγονός που αποδίδεται εν μέρει και στο ότι οι νέοι στην Ελλάδα δε συνδυάζουν τις σπουδές με την εργασία. Οι άνεργοι ηλικίας 25-29 ετών αποτελούν το 17,5% του συνολικού αριθμού των ανέργων το 2014 (έναντι 18,5% το 2013), ενώ οι άνεργοι ηλικίας 30-44 ετών το 42,4% (έναντι 42% το 2013).

Επιπλέον, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας το 2014 παρατηρούνται μεταξύ των ατόμων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Γενικότερα, από το 2008 τα άτομα που έχουν πληγεί περισσότερο από την ανεργία είναι εκείνα με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο.

Ποσοστό ανεργίας ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στην Ελλάδα

Ποσοστό Ανεργίας	2014 Τρ.1	2014 Τρ.2	2014 Τρ.3	2014 Τρ.4
15-24 ετών Σύνολο	56.7	52.0	49.5	51.5
15-24 Άνδρες	52.6	47.1	43.3	46.6
15-24 Γυναίκες	61.5	57.5	56.6	56.9
Ποσοστό Ανεργίας	2014 Τρ.1	2014 Τρ.2	2014 Τρ.3	2014 Τρ.4
15-74 ετών Σύνολο	27.9	26.6	25.6	26.1
15-74 Άνδρες	25.0	23.6	22.7	23.3
15-74 Γυναίκες	31.5	30.4	29.2	29.6
% Μακροχρόνιας Ανεργίας	2014 Τρ.1	2014 Τρ.2	2014 Τρ.3	2014 Τρ.4
15-24 ετών Σύνολο	59.5	59.9	61.9	59.3
15-74 Σύνολο	71.4	74.4	75.4	73.0

Πηγή: Eurostat – τριμηνιαία στοιχεία

Κατάσταση απασχόλησης ατόμων ηλικίας 15-29 ετών, Δ τρίμηνο 2014/ ΕΛ.ΣΤΑΤ

	Ηλικία		
	15-19	20-24	25-29
Απασχολούμενοι	16.275	130.669	316.348
Άνεργοι αλλά με συμμετοχή στην εκπαίδευση	2.930	14.485	15.071
Μη ενεργοί αλλά με συμμετοχή στην εκπαίδευση	414.138	229.587	39.871
ΝΕΕΤ, άνεργοι	15.509	123.067	205.864
ΝΕΕΤ, μη ενεργοί	84.351	54.043	53.247

6.2 Μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας

Η υλοποίηση πολιτικών με συνολικό στόχο την παραγωγική ανασυγκρότηση και την αύξηση της απασχόλησης, απαιτούν παρεμβάσεις οι οποίες θα αναβαθμίσουν τη διαπραγματευτική ικανότητα των εργαζομένων, το ύψος των κατώτατων αμοιβών, ενώ θα επιδιωχθεί η πιο αποτελεσματική λειτουργία του ΟΑΕΔ, η καλύτερη αξιοποίηση του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, καθώς και η διαμόρφωση μιας συμφωνίας μεταξύ κοινωνικών συνομηλτών για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας

6.2.1. Αλλαγές στο δίκαιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων

Το Υπουργείο Εργασίας επεξεργάζεται την αναδιαμόρφωση του πλαισίου για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους,

προς την κατεύθυνση της ενδυνάμωσης του θεσμού και της ενίσχυσης του μηχανισμού της μεσολάβησης και της διαιτησίας. Η νομοθετική πρωτοβουλία της κυβέρνησης φιλοδοξεί να άρει τις προηγούμενες περιοριστικές νομοθετικές παρεμβάσεις που παραβιάζουν τη Διεθνή Σύμβαση αρ. 98 και σειρά άλλων θεμελιωδών συμβάσεων, επικυρωμένων από την Ελλάδα (ΔΣΕ 87, 154, 81, 95, 100, 111, 122, 138, 150, 156, 102), πλήττοντας εργασιακά δικαιώματα και το εισόδημα των εργαζομένων.

6.2.2. Καθορισμός του κατώτατου μισθού

Προωθείται -αφού προηγηθεί διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους- η αναδιαμόρφωση του κατώτατου μισθού στον ιδιωτικό τομέα. Το μέσο διαμόρφωσης του κατώτατου μισθού θα είναι η εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας η οποία θα έχει και καθολική εφαρμογή για το σύνολο των όρων της. Η σταδιακή επαναφορά του δικαίου των συλλογικών διαπραγματεύσεων θα λειτουργήσει ευνοϊκά για την αύξηση του κατώτατου μισθού, με όρους πρόληψης και απορρόφησης τυχόν κραδασμών στην αγορά εργασίας.

6.2.3. Δημιουργία μόνιμου μηχανισμού διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας

Το Υπουργείο Εργασίας προωθεί την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου, βιώσιμου και αποτελεσματικού συστήματος, ως μόνιμου μηχανισμού με τον οποίο θα καθίσταται δυνατή η διάγνωση/ πρόγνωση δεξιοτήτων και επαγγελμάτων που ζητάει η αγορά εργασίας ώστε να επιτύχει τη βελτίωση της στόχευσης και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης και επαγγελματικής εκπαίδευσης/ κατάρτισης.

Για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του συστήματος διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας έχει καταρτιστεί Σχέδιο Δράσης σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, το οποίο έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το Σχέδιο Δράσης βρίσκεται σε φάση επανασχεδιασμού με στόχο τη βελτίωσή του και οι πρώτες εκροές του μηχανισμού θα υπάρξουν τον Ιούνιο 2015, σε διασύνδεση με το πληροφοριακό σύστημα των Υπουργείου Εργασίας-ΣΕΠΕ-ΟΑΕΔ-ΙΚΑ «Εργάνη».

6.2.4. Πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ»

Το πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» καταγράφει ψηφιακά τις ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, αποτυπώνοντας, σε πραγματικό χρόνο και σε κάθε περιοχή της χώρας, κρίσιμα στοιχεία της αγοράς εργασίας. Αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο συλλογής στατιστικών δεδομένων και, παράλληλα, έναν μηχανισμό για την ποιοτική αναβάθμιση του σχεδιασμού και για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας καθώς και για τον έλεγχο της αδήλωτης εργασίας.

Σε μια διαρκή προσπάθεια αξιοποίησης του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, το Υπουργείο Εργασίας υλοποιεί προσαρμογές του ΠΣ προς:

- Περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών αρμοδιότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας
- Παρακολούθηση και έλεγχο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων μαθητείας, πρακτικής άσκησης, κατάρτισης και κοινωφελούς εργασίας
- Ολοκλήρωση της διαλειτουργικότητας των ΠΣ του Υπουργείου και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών.

6.2.5. Απλοποίηση διαδικασιών και μείωση του διοικητικού βάρους των επιχειρήσεων

Προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού των λειτουργιών του Υπουργείου και ποιοτικότερη παροχή διοικητικών υπηρεσιών προς εργαζόμενους και εργοδότες έχουν υιοθετηθεί:

- Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή εντύπων αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» από 1/3/2013
- Κατάργηση «ειδικού βιβλίου καταχώρησης νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού» για επιχειρήσεις, δεδομένου ότι τα στοιχεία που εμπεριέχονται σε αυτό περιλαμβάνονται σε έντυπα τα οποία υποχρεούται ο εργοδότης να καταθέτει ηλεκτρονικά στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ.
- Περαιτέρω προσαρμογές των λειτουργιών του Πληροφοριακού Συστήματος ΕΡΓΑΝΗ: Ε3: Ενιαίο Έντυπο Αναγγελίας Πρόσληψης /ομαδικός τρόπος καταχώρησης στοιχείων κ.λ.π.
- Απλοποίηση του περιεχομένου του Βιβλίου Αδειών που τηρούν οι εργοδότες και υποχρέωση των εργοδοτών να γνωστοποιούν ετησίως ηλεκτρονικά στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ συνολικά στοιχεία για τη χορήγηση των αδειών στους εργαζομένους τους.
- Κατάργηση του «Ειδικού Βιβλίου τροποποίησης ωραρίου εργασίας και υπερωριών» και αντικατάστασή του με το «Ειδικό Βιβλίο υπερωριών» και την ηλεκτρονική καταχώρηση της τροποποίησης ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ.
- Εισαγωγή ηλεκτρονικών διαδικασιών στον ΟΑΕΔ (π.χ. έκδοση κλειδαριθμού με την έκδοση κάρτας ανεργίας και ηλεκτρονική ανανέωση κάρτας ανεργίας).
- Επίσης έχει συμβασιοποιηθεί και βρίσκεται σε φάση υλοποίησης το έργο «Ψηφιακές υπηρεσίες μιας στάσης» του Υπουργείου Εργασίας, με το οποίο αρκετές

συναλλαγές των πολιτών με το Υπουργείο Εργασίας θα υλοποιούνται πλέον ηλεκτρονικά.

6.2.6. Καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας

Καταβάλλεται μια οργανωμένη, συνεχής και συστηματική προσπάθεια για την αντιμετώπιση της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας, η οποία περιλαμβάνει:

- Σχεδιασμό και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου επιχειρησιακού πλαισίου δράσης

- Εντατικοποίηση των ελέγχων ιδίως σε κλάδους και δραστηριότητες υψηλής παραβατικότητας, συμπεριλαμβανομένων των στοχευμένων, διοικητικών ελέγχων, αξιοποιώντας τις νέες, σύγχρονες πληροφοριακές υποδομές του Υπουργείου Εργασίας (ιδίως ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ)

- Κοινά κλιμάκια ελέγχου από στελέχη ΣΕΠΕ, Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφάλισης, ελεγκτικού οργάνου του ΙΚΑ (ΕΥΠΕΑ) και Οικονομικής Αστυνομίας

- Ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών του Υπουργείου Εργασίας: Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφάλισης (Ε.ΥΠ.Ε.Α), να ελέγχει όχι μόνο περιπτώσεις ανασφάλιστης εργασίας αλλά και αδήλωτης.

Στις προτεραιότητες της κυβέρνησης είναι η καταπολέμηση της παραβατικότητας στην αγορά εργασίας και ιδίως της αδήλωτης και της ανασφάλιστης εργασίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, προωθούνται:

- διαπραγμάτευση με τις αρμόδιες συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις και τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης

- μια δέσμη κινήτρων, αντικινήτρων και θεσμικών παρεμβάσεων, βάσει αποτελεσματικών ευρωπαϊκών πρακτικών

- αναβάθμιση και στελέχωση των αρμόδιων ελεγκτικών μηχανισμών του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας και του ΙΚΑ καθώς και εκσυγχρονισμός και περαιτέρω αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων για την πάταξη του φαινομένου.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των στοχευμένων ελέγχων κατά της ανασφάλιστης εργασίας που διεξάγονται από μικτά κλιμάκια της Επιθεώρησης Εργασίας και της ΕΥΠΕΑ του ΙΚΑ σε ό,τι αφορά την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2014, στα πλαίσια του επιχειρησιακού σχεδίου «ARTEMIS» διενεργήθηκαν έλεγχοι σε 27.635 επιχειρήσεις. Εξ' αυτών των επιχειρήσεων, βρέθηκαν να απασχολούν αδήλωτους εργαζόμενους οι 3.827 (ποσοστό 13,85%). Ειδικότερα, σε σύνολο 135.566 εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διενεργήθηκαν έλεγχοι, εντοπίστηκαν 6.177 αδήλωτοι εργαζόμενοι (ποσοστό 4,56%).

6.2.7. Επαναπροσδιορισμός του επιχειρησιακού μοντέλου του ΟΑΕΔ (Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης)

Το σχέδιο επαναπροσδιορισμού του επιχειρησιακού μοντέλου του ΟΑΕΔ αναμένεται να συμβάλλει:

- στην αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του ΟΑΕΔ
- στη βελτίωση της εξωστρέφειας και της εξυπηρέτησης που προσφέρει ο Οργανισμός,
- στην ενίσχυση των μηχανισμών και εργαλείων υποστήριξης και διευκόλυνσης της πρόσβασης αναζητούντων εργασία στην αγορά εργασίας
- στη στόχευση των προσπαθειών και προγραμμάτων του Οργανισμού ώστε να μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητά τους ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες και συνθήκες της αγοράς εργασίας
- στη βιώσιμη και διατηρήσιμη ένταξη της αγοράς εργασίας των νέων, τόσο μέσω των προγραμμάτων της Μαθητείας όσο και μέσω της ενισχυμένης υποστήριξης της επιχειρηματικότητας των νέων
- στην ενίσχυση της προσαρμοστικότητας και της κινητικότητας των αναζητούντων εργασία ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις μεταβολές του εργασιακού περιβάλλοντος
- στην ανάπτυξη συνεργασιών και συμπράξεων μεταξύ του ΟΑΕΔ και φορέων του ιδιωτικού τομέα, εργοδοτών, κοινωνικών εταίρων και λοιπών φορέων με στόχο την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της ανεργίας και
- στην αναβάθμιση των διαδικασιών σχεδιασμού και αξιολόγησης Ενεργητικών Προγραμμάτων Απασχόλησης, με μετρήσιμους στόχους για την βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητάς τους.

Η υλοποίηση του Προγράμματος διαρθρώνεται στις ακόλουθες ενέργειες: (α) ανασχεδιασμός Διαδικασιών, Ρόλων και Υπευθυνοτήτων του Οργανισμού, (β) αναβάθμιση υπηρεσιών και πολιτικών, ανάπτυξη εργαλείων και διαδικασιών συμπράξεων, (γ) αναβάθμιση συστημάτων και εφαρμογών πληροφορικής, (δ) υποστήριξη υλοποίησης δράσεων μαθητείας και (ε) δράσεις επιμόρφωσης εργαζομένων και στελεχών ΟΑΕΔ.

6.2.8. Υποστήριξη προς τους μακροχρόνια ανέργους

Με στόχο την ενίσχυση του πλέγματος προστασίας των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και τη μεγαλύτερη διασπορά του κοινωνικού οφέλους, από 01/01/2014 διευρύνθηκαν τα όρια ηλικίας των δικαιούχων της ειδικής παροχής προς μακροχρόνια ανέργους - πέραν της επιδότησης ανεργίας που έχουν ήδη λάβει. Το επίδομα μακροχρονίως ανέργων χορηγείται πλέον σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες ανέργων (δικαιούχοι ηλικίας 20-66 ετών αντί 45-65 ετών που ίσχυε προηγουμένως).

Επισημαίνεται ότι οι **μακροχρόνια άνεργοι** (αυτοί δηλαδή που αναζητούν εργασία από 12 μήνες και άνω), αποτελούν το 73,5% του συνόλου των ανέργων το 2014. Ειδικότερα, ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων για το Δ' τρίμηνο του 2014 ανήλθε σε 909,4 χιλιάδες εκ των οποίων οι 383,4 χιλιάδες ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 30-44 ετών (180,7 χιλιάδες άνδρες και 202,7 χιλιάδες γυναίκες), που παρά το γεγονός ότι κατέχουν ήδη εργασιακή εμπειρία και δεξιότητες, παραμένουν εκτός αγοράς εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω στοιχεία, στο σχεδιασμό των νέων προγραμμάτων απασχόλησης θα λαμβάνονται υπόψη για τη μοριοδότηση των αιτούντων το συνολικό διάστημα της ανεργίας, οι διαφοροποιήσεις ανά ηλικιακή ομάδα, η κατανομή των εισοδημάτων.

6.2.9. Αναβάθμιση του θεσμού της Μαθητείας

Το νέο θεσμικό πλαίσιο στοχεύει στη στενότερη διασύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την οικονομία. Για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και μαθητείας και την αναβάθμισή αυτής, το Υπουργείο Εργασίας βρίσκεται σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και τον ΟΑΕΔ.

6.3 Πολιτικές απασχόλησης

Όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο με τα στοιχεία της αγοράς εργασίας η οικονομική κρίση των τελευταίων 6 ετών προκάλεσε δραματικές κοινωνικές αλλαγές και αποσάθρωση του κοινωνικού ιστού στην Ελλάδα (ανεργία στο 26,5%, ανεργία νέων 52,4%, παιδική φτώχεια 28,8%). Το 73% των ανέργων είναι μακροχρόνια άνεργοι ενώ υπάρχουν και 350.000 νοικοκυριά στα οποία δεν υπάρχει κανένας εργαζόμενος. Πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι το ποσοστό φτώχειας στους εργαζόμενους αγγίζει το 16,5% ενώ το ποσοστό φτώχειας στους ανέργους Ελλάδα ανέρχεται στο 46,5%.

Η Ελλάδα αξιοποιεί πλήρως τους πόρους των διαρθρωτικών ταμείων μέσω του ΕΣΠΑ, οι οποίοι ωστόσο δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των πραγματικών αναγκών. Οι πόροι που διατίθενται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2020 και αφορούν στην αντιμετώπιση της ανεργίας είναι δυσανάλογα χαμηλοί σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος. Επιπλέον οι πόροι που απομένουν μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου για την υλοποίηση δράσεων έχουν σαν αποτέλεσμα τη δραστική μείωση της ικανότητας παρέμβασης για την καταπολέμηση της ανεργίας. Συγκεκριμένα, οι χρηματοδοτικοί πόροι για τα επόμενα έτη μειώνονται κατά 80% κατά έτος σε σύγκριση με τους πόρους του 2015. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν περιοχές οι οποίες πλήττονται από ποσοστά ανεργίας που ξεπερνούν κατά πολύ τον εθνικό μέσο όρο. Για να αντιμετωπίσουμε τη φτώχεια πρέπει να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά την ανεργία.

Τα προγράμματα απασχόλησης πρέπει να προσαρμοστούν στις ανάγκες που αναδεικνύει ο σχεδιασμός της παραγωγικής ανασυγκρότησης, αλλά και οι πολιτικές που εφαρμόζονται σε ότι αφορά τις εργασιακές σχέσεις και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι θα χρειαστεί να τροποποιηθούν τα προγράμματα που υπονομεύουν το σεβασμό των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, και τα προγράμματα επιδότησης των επιχειρήσεων να περιλαμβάνουν ως όρο το σεβασμό αυτών των δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο των παραπάνω πολιτικών όρων κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων απασχόλησης υπάρχουν δύο προκλήσεις τις οποίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε. Η πρώτη αφορά στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων απασχόλησης και κατάρτισης. Ειδικότερα τα προγράμματα κατάρτισης στο χώρο εργασίας θα πρέπει να είναι ευθυγραμμισμένα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και ο μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας θεωρούμε ότι θα συμβάλει καθοριστικά στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Η δεύτερη πρόκληση συνδέεται με την ενίσχυση της ζήτησης της εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση της οικονομίας είναι δύσκολο ο ιδιωτικός τομέας να έχει την ικανότητα να δημιουργήσει επαρκή αριθμό θέσεων εργασίας για τον τεράστιο αριθμό ανέργων. Ενώ οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης βελτιώνουν τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, το πρόβλημα της ανεργίας στην Ελλάδα εντοπίζεται ουσιαστικά στην έλλειψη ζήτησης της εργασίας. Το πρόβλημα αυτό γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπισθεί με την υλοποίηση των προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα.

Τα προγράμματα που υλοποιούνται ήδη είναι στοχευμένα ως προς την ηλικιακή ομάδα, το εκπαιδευτικό επίπεδο και τις ανάγκες των ανέργων. Σκοπό έχουν τη διατήρηση θέσεων εργασίας, την ένταξη και επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, την προώθηση της επιχειρηματικότητας καθώς και την προώθηση στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Ιδιαίτερη θέση ανάμεσα στις πολιτικές που σχεδιάζονται από το Υπουργείο Εργασίας κατέχει η αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, που αποτελεί την μεγαλύτερη πρόκληση σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και η αντιμετώπιση της ανεργίας των γυναικών που πλήττονται επίσης ιδιαίτερα από την ανεργία.

Θεωρούμε σημαντικό να υπάρχει δυνατότητα ευελιξίας στην εξειδίκευση της κατανομής των πόρων όσον αφορά την κατάρτιση, την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, τη συμβουλευτική, την παροχή εγγυημένης απασχόλησης, ώστε οι πόροι να είναι πιο αποδοτικοί και οι παρεμβάσεις να είναι πιο εμφανείς σε κοινωνικό επίπεδο.

Προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας

Με σκοπό την ενίσχυση των δεξιοτήτων και την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα, ανέργων ηλικίας 18 έως 29 ετών, νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, υλοποιούνται εμπροσθοβαρώς στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» δύο προγράμματα επιταγής εισόδου (voucher) για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας: **για 12.000 νέους από 18-24 ετών καθώς και για 30.000 νέους από 25-29 ετών**, μέσω θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης σε πραγματικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος, η οποία δυνητικά καταλήγει στην τοποθέτησή τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα όλων των κλάδων της οικονομίας. Μέχρι τα τέλη του 2014 είχαν ξεκινήσει τη θεωρητική κατάρτιση 6.711 άτομα και 18.943 άτομα αντίστοιχα. Αναμένεται, επίσης, η υλοποίηση επιταγής εισόδου για 8.000 άτομα ηλικίας 18-29 ετών για τον κλάδο του τουρισμού.

Στοχεύοντας στην ενίσχυση των ωφελουμένων μέσω συνδυασμένων δράσεων θεωρητικής κατάρτισης, πρακτικής άσκησης και συμβουλευτικής, υλοποιείται μέσω του ΟΑΕΔ η δράση «Επιταγή Διασύνδεσης με την αγορά εργασίας ανέργων αποφοίτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ» στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013». Αντικείμενο της δράσης αποτελεί η παροχή σε 13.000 άνεργους, αποφοίτους Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., ηλικίας έως 29 ετών, υπηρεσιών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με έμφαση σε θέματα ανάπτυξης οριζόντιων δεξιοτήτων καθώς και σε θέματα της αγοράς εργασίας μέσω μίας ολοκληρωμένης δέσμης παρεμβάσεων η οποία θα περιλαμβάνει θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων

Παράλληλα υλοποιούνται προγράμματα δημιουργίας θέσεων εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης μέσω παροχής κινήτρων στους εργοδότες και της επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων και γενικά εργοδοτών του ιδιωτικού τομέα. Το ποσό της επιχορήγησης καλύπτει μέρος του μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους. Ειδικότερα, υλοποιούνται τα εξής προγράμματα για την πρόσληψη:

- (α) 7.200 ανέργων πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα, έως 35 ετών.
- (β) 4.000 ανέργων νέων που είχαν ενταχθεί στο πρόγραμμα «Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών» ή στο πρόγραμμα «Επιταγή Εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους ηλικίας έως 29 ετών στον κλάδο του τουρισμού».
- (γ) 5.000 ανέργων ηλικίας 25 – 66 ετών.
- (δ) 10.000 ανέργων, ηλικίας 30 – 66 ετών.

Επίσης, υλοποιούνται:

- Πρόγραμμα «Επιταγή επανένταξης» στην αγορά εργασίας με τη μετατροπή του επιδόματος ανεργίας σε οικονομική ενίσχυση για την εργασία και την επαγγελματική κατάρτιση 10.000 επιδοτούμενων ανέργων.
- Ειδικό διετές Πρόγραμμα προώθησης της απασχόλησης με επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών, για την πρόσληψη 25.000 ανέργων
- Πρόγραμμα επιχορήγησης εποχικών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για τη διατήρηση θέσεων εργασίας κατά τη χειμερινή περίοδο 2014-2015.
- Πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα νέων με έμφαση στην καινοτομία» για προώθηση στην απασχόληση μέσω της οικονομικής ενίσχυσης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, 2.000 ανέργων νέων ηλικίας έως 35 ετών.

Εγγύηση για τη Νεολαία

Με βάση τη Σύσταση του Συμβουλίου προς τα κράτη μέλη αναφορικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Εγγύηση για τη Νεολαία» (Youth Guarantee), το Υπουργείο Εργασίας υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Εγγύησης για τη Νεολαία (Δεκέμβριος 2013) καθώς και επικαιροποιημένο Σχέδιο Δράσης (Μάιος 2014).

Η Εγγύηση για τη Νεολαία χρηματοδοτείται από την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων, με προϋπολογισμό για την Ελλάδα που ανέρχεται σε 171 εκατ. ευρώ (και το αντίστοιχο ίσο ποσό από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και απευθύνεται στους νέους της χώρας μας, οι οποίοι δεν εργάζονται αλλά και δεν συμμετέχουν σε οποιοδήποτε κύκλο εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs young people not in employment, education or training).

Οι δράσεις που προβλέπει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Εγγύησης για τη Νεολαία, διακρίνονται σε δράσεις πρόωξης παρέμβασης και ενεργοποίησης (ενημέρωση και ευαισθητοποίηση) και δράσεις διευκόλυνσης της εισόδου στην αγορά εργασίας (κατάρτιση, επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων νέων, επιχορήγηση νέων για να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, κλπ.).

Το σχέδιο περιλαμβάνει και σειρά θεσμικών παρεμβάσεων οι οποίες θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην απασχόληση των νέων και είναι οι εξής:

- α) η ανάπτυξη ενός μόνιμου μηχανισμού διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας,
- β) η εφαρμογή της μεταρρύθμισης στην επαγγελματική εκπαίδευση και η εισαγωγή της προαιρετικής «τάξης μαθητείας» στο 4ο έτος του επαγγελματικού λυκείου,
- γ) η ανάπτυξη του εθνικού πλαισίου προσόντων και του συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων μέσω του ΕΟΠΠΕΠ,
- δ) η θέσπιση ενός νέου κανονιστικού πλαισίου για τις αμοιβαίες υποχρεώσεις ανέργου και δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης.

Εντός του 2014 ξεκίνησε να υλοποιείται, ως εμπροσθοβαρής δράση για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το Πρόγραμμα Επιταγή εισόδου για νέους 18-24 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, προϋπολογισμού 43,2 εκ. € για 12.000 ωφελούμενους. Σκοπός της δράσης είναι η επίτευξη μιας δομημένης πορείας εισόδου των ανέργων νέων στην αγορά εργασίας, η οποία δυνητικά καταλήγει μέσω θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης στην τοποθέτηση τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Επίσης, στο πλαίσιο του Σχεδίου Εγγύησης για τη Νεολαία, έχει σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί άμεσα σειρά κλαδικών δράσεων, με αντικείμενο την παροχή σε ανέργους νέους 18-24 ετών υπηρεσιών συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού, συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποίησης καθώς και πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα στους εξής τομείς που επηρεάζουν τη δυναμική της ανάπτυξης: εφοδιαστική αλυσίδα (logistics), λιανικό εμπόριο, εξωστρέφεια και διεθνές εμπόριο, τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών.

Επίσης το Υπουργείο Εργασίας σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ σχεδιάζουν δράσεις που αφορούν κυρίως:

- Θέσπιση κανονιστικού πλαισίου για τις αμοιβαίες υποχρεώσεις ανέργου - Δ.Υ.Α.
- Ενέργειες προσέγγισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης νέων NEET
- Δράσεις προβολής, ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και δημοσιότητας
- Εμπλουτισμός και εντατικοποίηση της διαδικασίας εξατομικευμένης προσέγγισης
- Πρόγραμμα ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ
- Πειραματικά σχολεία επαγγελματικής κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.)
- Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διάρκειας έως 6 μήνες
- Interview Abroad (πρόγραμμα κινητικότητας εργασίας)
- Προγράμματα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για α) κατάρτιση ή β) απασχόληση (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας) ή γ) αυτοαπασχόληση

Δράσεις στοχευμένες στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού

Στο πεδίο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί στις ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες για τις οποίες έχουν σχεδιαστεί συγκεκριμένες δράσεις.

Σε εξέλιξη βρίσκεται το ειδικό τριετές πρόγραμμα ενίσχυσης εργοδοτών με επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών, για την πρόσληψη 2.300 ανέργων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), Απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες, Αποφυλακισμένων, Νεαρών Παραβατικών Ατόμων ή Νεαρών Ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο καθώς και το πρόγραμμα επιχορήγησης 800 Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών ανέργων ατόμων με αναπηρίες (ΑμεΑ), απεξαρτημένων

από εξαρτησιογόνες ουσίες, και αποφυλακισμένων ατόμων. Στα προγράμματα αυτά προβλέπεται και δυνατότητα επιχορήγησης θέσεων εργονομικής διευθέτησης του χώρου εργασίας για άτομα με αναπηρίες (ΑμεΑ).

Το Υπουργείο Εργασίας μεριμνά ώστε κατά το επόμενο χρονικό διάστημα να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες στα προγράμματα απασχόλησης.

Παράλληλα έχει δημιουργηθεί και υλοποιείται από τον ΟΑΕΔ ένα πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ατόμων σε μειονεκτική και σε πολύ μειονεκτική θέση (ειδικές κατηγορίες ανέργων). Το πρόγραμμα έχει διάρκεια έως 12 ή από 12 μέχρι 24 μήνες στην περίπτωση της πρόσληψης εργαζομένου σε πολύ μειονεκτική θέση.

Δράσεις για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

Υλοποιούνται πολιτικές για την υποστήριξη της απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, που είτε απευθύνονται στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ως μέρος του γενικού πληθυσμού, είτε αποκλειστικά σε αυτούς.

Συγκεκριμένα, υλοποιείται πρόγραμμα επιχορήγησης μέρους του μισθολογικού κόστους που απευθύνεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για την απασχόληση ανέργων που βρίσκονται στο στάδιο πλησίον της σύνταξης και δεν έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από φορέα κύριας ασφάλισης.

Οι άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας έχουν, επίσης, τη δυνατότητα να ενταχθούν στο πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού (Δήμοι και Περιφέρειες) για την απασχόληση 5.000 ανέργων ηλικίας από 55 έως 64 ετών. Η διάρκεια της επιχορήγησης ορίζεται σε 24 μήνες, ενώ μετά τη λήξη της επιχορήγησης οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ δεσμεύονται να διατηρήσουν το προσωπικό για τρεις μήνες ακόμα, δίχως επιχορήγηση.

Ενίσχυση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο

Στις περιφέρειες που πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση, υλοποιούνται τα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) και οι Τοπικές Δράσεις Ένταξης για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες τα οποία επικεντρώνονται στη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω της ενεργοποίησης και της κινητοποίησης των τοπικών φορέων σε όλη τη χώρα. Μέσω του ΟΑΕΔ υλοποιείται πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη 10.000 ωφελούμενων των δράσεων «Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας - ΤοπΣΑ» και «Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες - ΤοπΕΚΟ». Σκοπός του προγράμματος είναι η επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψη 10.000 ωφελούμενων που έχουν συμμετάσχει στα προγράμματα ΤοΠΣΑ και ΤοΠΕΚΟ με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Η συνολική διάρκεια του προγράμματος ορίζεται στους 4 μήνες.

Δράσεις με ευρύτερη στόχευση

Με δεδομένη την παρατεταμένη ύφεση στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία, η οποία έχει επηρεάσει αρνητικά τα μεγέθη της απασχόλησης και της ανεργίας καταρτίστηκαν και υλοποιούνται προγράμματα απασχόλησης που απευθύνονται σε ευρύτερες ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας.

(α) Προγράμματα κοινωφελούς εργασίας

Τα προγράμματα αποσκοπούν στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ανέργων, στην αποτελεσματική στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών και στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες. Οι άνεργοι απασχολούνται σε θέσεις πλήρους απασχόλησης, για χρονικό διάστημα πέντε (5) μηνών σε Δήμους, Περιφέρειες, και άλλες δημόσιες υπηρεσίες βάσει του Ν. 4152/2013.

Έχουν ήδη υλοποιηθεί οι δράσεις που αφορούσαν του δύο πρώτους κύκλους του προγράμματος (Α' κύκλος μέσω ΜΚΟ και Β' κύκλος μέσω Δήμων). Τα εν λόγω προγράμματα αφορούσαν 90,1 χιλιάδες ωφελούμενους.

Εντός του 2015 θα υλοποιηθεί εμπροσθοβαρώς ο νέος κύκλος της κοινωφελούς εργασίας που θα αφορά συνολικά 52.000 ωφελούμενους. Στην παρούσα φάση έχει δημοσιευθεί η πρώτη Δημόσια Πρόσκληση η οποία αφορά στη δημιουργία 32.433 θέσεων πλήρους απασχόλησης, για χρονικό διάστημα πέντε (5) μηνών σε δήμους της χώρας. Θα ακολουθήσει και δεύτερη Δημόσια Πρόσκληση που θα αφορά σε 20.385 θέσεις σε φορείς του δημοσίου τομέα. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος θα ανέλθει σε 200 εκ. ευρώ.

Στο σχεδιασμό του νέου κύκλου της κοινωφελούς εργασίας λήφθησαν υπόψη τα συμπεράσματα της μελέτης αξιολόγησης που αφορούσε τους δύο προηγούμενους κύκλους του προγράμματος και έγιναν οι απαραίτητες προσαρμογές που αφορούσαν:

- στη βελτίωση της κατώτατης αμοιβής
- στην επικαιροποίηση της ορθής κατανομής των αιτούμενων θέσεων ανά δήμο
- στην αναγκαιότητα περαιτέρω περιγραφής της θέσεως εργασίας και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο δικαιούχος
- στην καλύτερη ενημέρωση των ωφελουμένων ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις
- στη βελτίωση της παρακολούθησης του έργου και των επιτόπιων επαληθεύσεων

(β) Στο πλαίσιο της υλοποίησης των εμπροσθοβαρών δράσεων του νέου Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020», πρόκειται να υλοποιηθεί δράση «Επιταγή κατάρτισης ανέργων σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με υποχρεωτική εγγυημένη απασχόληση». Αντικείμενο της δράσης αποτελεί η παροχή σε 16.620 ανέργους, ηλικίας 29 έως 64 ετών κυρίως χαμηλών

τυπικών προσόντων σε δεξιότητες, υπηρεσιών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης σε κλάδους που αποτελούν αναπτυξιακές προτεραιότητες της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα με το εγκεκριμένο νέο ΕΣΠΑ 2014-2020. Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης θα ανέλθει σε 112 εκ. ευρώ.

(γ) Για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 υλοποιείται, επίσης, εμπροσθοβαρώς το πρόγραμμα «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής 2014-2015». Στον φετινό κύκλο 2014-2015 έχουν τοποθετηθεί σε δομές φροντίδας συνολικά 74.900 παιδιά και έχουν ωφεληθεί συνολικά 62.200 άτομα. Η πράξη στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης και της ισότιμης συμμετοχής των ωφελουμένων στην εργασία, μέσω της παροχής θέσεων φροντίδας και φιλοξενίας των παιδιών, ώστε να επιτυγχάνεται η ουσιαστική διευκόλυνση των γονέων – ιδιαίτερα των γυναικών που πλήττονται δυσανάλογα από την ανεργία – προκειμένου να εναρμονίζουν τους απαιτητικούς ρόλους τους μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Κυριότερες προκλήσεις στον σχεδιασμό των νέων προγραμμάτων

Εν κατακλείδι ο στόχος κατά τον σχεδιασμό των νέων προγραμμάτων είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας τους ώστε οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις να ανταποκρίνονται στις ανάγκες σε τοπικό επίπεδο, να είναι συνδεδεμένες με τις ανάγκες του παραγωγικού ιστού και της αγοράς εργασίας και να είναι στοχευμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες της ομάδας στόχου, ώστε μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων κατάρτισης και απασχόλησης να διασφαλίζεται η δημιουργία μόνιμων και εγγυημένων θέσεων εργασίας τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Κοινωνική Οικονομία

Πριν από 4 περίπου χρόνια το Υπουργείο Εργασίας με το Ν. 4019 ανέλαβε την πρωτοβουλία να οριοθετήσει το χώρο της Κοινωνικής Οικονομίας, να κατοχυρώσει θεσμικά την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας αλλά και να την περιχαρακώσει στο πεδίο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης.

Η συγκεκριμένη επιλογή για ενίσχυση και ενδυνάμωση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, βασίστηκε, μεταξύ άλλων, στη διαπίστωση ότι η κοινωνική οικονομία συνέβαλε τα τελευταία χρόνια στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε πολλές χώρες της Ε.Ε., οι οποίες βάσει μελετών έχουν μέχρι σήμερα αποδειχθεί περισσότερο ανθεκτικές από θέσεις εργασίας σε συμβατικές επιχειρήσεις κατά την περίοδο της κρίσης. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη νέα προγραμματική περίοδο (2014-2020), μέσα από τα μέτρα που προβλέπει η Κοινωνική Επιχειρηματική

Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Social Business Initiative), και μέσα από τα προτεινόμενα μέτρα για την ενίσχυση της Απασχόλησης.

Με την ψήφιση του Ν. 4019/2011 για την «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» θεσμοθετήθηκε, η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.), ενώ δημιουργήθηκε και ο επιτελικός φορέας για τη δρομολόγηση συνολικών πολιτικών ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας, η Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία. Με τον ίδιο νόμο συστάθηκε το Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας στη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ενώ μέσω της ΕΥΚΕΚΟ προσδιορίστηκε το περιεχόμενο της Υ.Α 2.2250/οικ.4.105 (ΦΕΚ 221/2012) για την τήρηση και τη λειτουργία του Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας. Στο Μητρώο έχουν ήδη εγγραφεί πλέον των 700 κοινωνικών επιχειρήσεων. Έτσι ουσιαστικά ολοκληρώθηκε το ελάχιστο απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο και άνοιξε ο δρόμος για την έναρξη λειτουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο ενός μακρόπνοου σχεδιασμού για την ανάπτυξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, η Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων και η ΕΥΚΕΚΟ-κατόπιν της ψήφισης του Ν.4019- εκπόνησαν σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη συμβολή ελλήνων και ξένων εμπειρογνομόνων το Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας με σκοπό να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη των Κοιν.Σ.Επ. Το Στρατηγικό Σχέδιο έχει τρεις αλληλοσυμπληρούμενους Άξονες δράσης, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά στην υποστήριξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας με

- τη δημιουργία Κεντρικού και Περιφερειακών Μηχανισμών υποστήριξης προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες,
- την προώθηση θεσμικών παρεμβάσεων, όπως η εισήγηση τροποποίησης της διαδικασίας σύναξης δημοσίων Συμβάσεων από την ΕΥΚΕΚΟ και τη δρομολόγηση στρατηγικών συνεργασιών με την Ε.Ε. και συναρμόδια Υπουργεία,
- τη δημιουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνική Οικονομία
- τη διάχυση της ιδέας και των προοπτικών της Κοινωνικής Οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν ήδη διενεργηθεί δράσεις ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης για την Κοινωνική Οικονομία στην Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, τα Ιωάννινα και το Ηράκλειο, έχει ολοκληρωθεί ο καλλιτεχνικός διαγωνισμός για την επιλογή του λογοτύπου της Κοινωνικής Οικονομίας και λίαν προσφάτως διοργανώθηκε Διεθνές Συνέδριο για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της ελληνικής Προεδρίας στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Οι επιχειρησιακές δράσεις του Στρατηγικού Σχεδίου έχουν αρχίσει να εκδιπλώνονται, καθώς υλοποιείται ήδη το Έργο δημιουργίας και λειτουργίας Κεντρικού Μηχανισμού υποστήριξης, ενώ το 2014 ανακοινώθηκε η έκδοση της Πρόσκλησης που αφορά στη Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας. Η παραπάνω Πρόσκληση

έχει συνολικό προϋπολογισμό 19.466.000 ευρώ και απευθύνει κάλεσμα στις τοπικές κοινωνίες προκειμένου μέσα από διαδικασίες διαλόγου να οικοδομήσουν ευρείες συνεργασίες φορέων που θα υποβάλουν πρόταση δημιουργίας Περιφερειακού Μηχανισμού.

Στο στρατηγικό όραμα της νέας κυβέρνησης, η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (εφεξής ΚΑΟ) κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο όχι μόνο ως προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά και ως οριζόντια προτεραιότητα για το μετασχηματισμό της οικονομίας στην κατεύθυνση της ικανοποίησης κοινωνικών αναγκών και της προώθησης συνεργατικών δημοκρατικών παραγωγικών εγχειρημάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η στρατηγική που διαμορφώνεται περιλαμβάνει:

- Τη διαμόρφωση πρότασης για την ορθότερη λειτουργία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αναφορικά με την προώθηση των ζητημάτων της ΚΑΟ (σχεδιασμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση έργου, αξιοποίηση του στελεχιακού δυναμικού των εμπλεκόμενων υπηρεσιών).
- Το συντονισμό του κυβερνητικού έργου σε θέματα ενίσχυσης της ΚΑΟ (ορισμός εκπροσώπων και συνεργασία με συναρμόδια υπουργεία)
- Την προώθηση των αναγκαίων θεσμικών μεταρρυθμίσεων για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης εγχειρημάτων ΚΑΟ (τροποποίηση ΥΑ για τη λειτουργία του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας, αλλαγές στο Ν. 4019/2011 στην κατεύθυνση της προστασίας των εργασιακών σχέσεων και της δημοκρατικής λειτουργίας των ΚΟΙΝΣΕΠ, δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την επαναλειτουργία εγκαταλειμμένων και πτωχευμένων επιχειρήσεων από τους/τις εργαζόμενους/ες, ενοποίηση συνεταιριστικής νομοθεσίας στην Ελλάδα, επίλυση προβλημάτων ταυτόχρονης εργασίας και λήψης επιδομάτων κοινωνικής προστασίας για εργαζόμενους/ες ευάλωτων ομάδων σε ΚΟΙΝΣΕΠ).
- Τη δημιουργία ενός ευνοϊκού συστήματος χρηματοδότησης μέσω της αξιοποίησης διαθέσιμων και νέων χρηματοδοτικών εργαλείων (επιχορηγήσεις, δανεισμός από συνεταιριστικές τράπεζες, αλλά εργαλεία μικροχρηματοδότησης, λειτουργία του προβλεπόμενου από το Ν. 4019/2011 Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας).
- Την απλοποίηση και ενοποίηση της φορολογικής μεταχείρισης των εγχειρημάτων της ΚΑΟ.
- Το σχεδιασμό και την εποπτεία μίας ενιαίας βάσης δεδομένων για το σύνολο των εγχειρημάτων (επέκταση λειτουργίας του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας).
- Τη διαμόρφωση πλαισίου συνεργασίας του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των εγχειρημάτων της ΚΑΟ (δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς, παραχώρηση χώρων και εξοπλισμού από το δημόσιο τομέα, σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, ενιαία φορολογική μεταχείριση).

- Την ανάπτυξη ενός Ινστιτούτου για την Κοινωνική Οικονομία με στόχο την ενίσχυση της χάραξης των δημόσιων πολιτικών.
- Την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αξιολόγηση των υλοποιούμενων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων αναφορικά με την ΚΑΟ.
- Την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων με οριζόντια ενσωμάτωση της στρατηγικής για την ενίσχυση της ΚΑΟ στο πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου.

6.4 Εθνικός στόχος καταπολέμησης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Για την παρακολούθηση και προώθηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τα ΚΜ κλήθηκαν να θέσουν εθνικούς στόχους στο πλαίσιο των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων τους. Στο πλαίσιο αυτό τέθηκαν³ από τη χώρα μας, το Νοέμβριο του 2010 για την κοινωνική ένταξη συγκεκριμένοι στόχοι⁴ με ορίζοντα το 2020:

(α) Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού⁵: Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή /και υφίστανται υλικές στερήσεις ή /και διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη κατά 450.000 έως το 2020 (έτος βάσης: 2008), δηλαδή μείωση του συνολικού ποσοστού από 28% το 2008, σε 24% το 2020⁶.

(β) Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας: Μείωση κατά 100.000 του αριθμού των ατόμων 0-17 ετών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας έως το 2020, που σημαίνει μείωση του αντίστοιχου ποσοστού από 23% το 2008 σε 18% το 2020.

³ Για τη σύνταξη του ΕΠΜ ελήφθησαν υπόψη οι ειδικές συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργεί η χώρα: α) Το Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και β) το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πρόγραμμα.

⁴ ΕΠΜ, Νοέμβριος 2010. Οι προτεραιότητες και οι στόχοι παραμένουν ίδιοι στα ΕΠΜ 2011, 2012, 2013 και 2014.

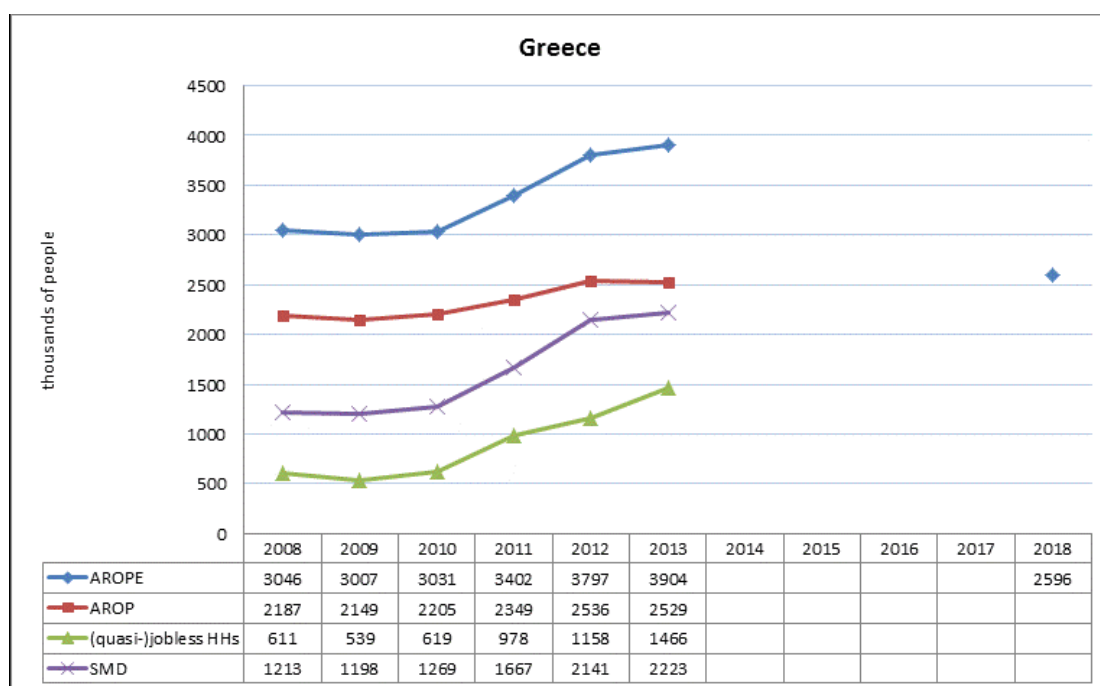
⁵ Για την παρακολούθηση του στόχου χρησιμοποιείται ο σύνθετος δείκτης «Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» (AROPE: At-risk-of Poverty or Social Exclusion Rate), ο οποίος συνδυάζει τρεις ξεχωριστούς δείκτες, προκειμένου να συμπεριλάβει, μεμονωμένα ή συνδυαστικά, όλους αυτούς που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας (AROP), αντιμετωπίζουν υλικές στερήσεις (SMD) και διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη, ή με χαμηλή ένταση εργασίας (quasi-)jobless HHs.

⁶ Διευκρίνιση: Ως έτος βάσης για τους ποσοτικούς στόχους έχει τεθεί το 2008 αφού αυτό είναι το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο υπήρχαν, κατά την περίοδο ορισμού των στόχων, διαθέσιμα (και σε ευρωπαϊκό επίπεδο) στοιχεία από την EU-SILC. Επομένως τα στατιστικά στοιχεία αφορούν τα εισοδήματα του 2007 (λόγω της φύσης της EU-SILC).

(γ) Δόμηση ενός «κοινωνικού δικτύου ασφαλείας» ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, το οποίο θα διασφαλίζει την πρόσβαση για όλους σε βασικές υπηρεσίες, όπως ιατρική περίθαλψη, στέγαση και εκπαίδευση. (Ο συγκεκριμένος στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένος).

Πορεία των στόχων – Τρέχουσα κατάσταση

Διάγραμμα Ι:

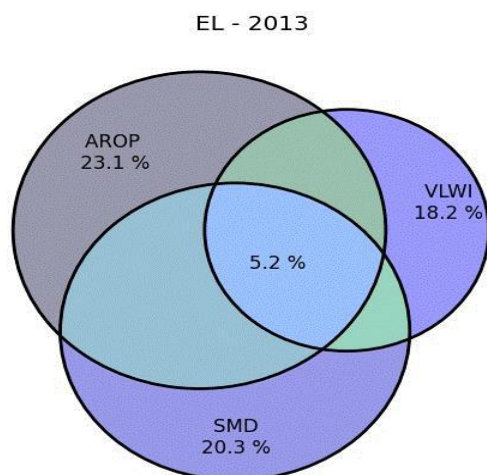
Πηγή: Eurostat, SPC Annual Report 2014

Πίνακας 1:

Ελλάδα		2008	2009	2010	2011	2012	2013	ΕΕ 28 2012	ΕΕ 28 2013
Κίνδυνος φτώχειας /και κοινωνικού αποκλεισμού	% του συνολικού πληθυσμού		27,6	27,7	31	34,6	35,7	24,8	24,5
	χιλιάδες άτομα		3.007	3.031	3.403	3.795	3.903	124,060	122,897
Κίνδυνος φτώχειας	% του συνολικού πληθυσμού		19,7	20,1	21,4	23,1	23,1	16,9	16,7
	χιλιάδες άτομα		2.149	2.205	2.349	2.536	2.529	84.877	83.462
Άτομα που ζουν νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας	% επί του συνολικού πληθυσμού		6,5	7,5	11,8	14,2	18,2	10,5	10,7
	χιλιάδες άτομα		539	619	979	1.158	1.466	39.644	40.189
Άτομα που βιώνουν σοβαρές υλικές στερήσεις	% του συνολικού πληθυσμού		11,0	11,6	15,2	19,5	20,3	9,9	9,6
	χιλιάδες άτομα		1.198	1.269	1.667	2.141	2.223	49.673	48.245

Πηγή: Eurostat, SPC Annual Report 2014

Διάγραμμα ΙΙ: Σύνθεση του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού

Πηγή: Eurostat, SPC Annual Report 2014

Κατώφλι φτώχειας, δείκτες για την παρακολούθηση των στόχων

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)⁷, από τα αποτελέσματα της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, με περίοδο αναφοράς το έτος 2012, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Κατώφλι φτώχειας

Το 2013 το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 5.023 ευρώ ετησίως (5.708 το 2012) για ένα άτομο και σε 10.547 ευρώ ετησίως (11.968 το 2012) για νοικοκυριό με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά μικρότερα των 14 ετών.

⁷ Δελτίο τύπου της ΕΛΣΤΑΤ στις 13.10.2014

Πίνακας 2: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού

Έτος	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό
2008	-	28.1%
2012	3.795.100	34,6 %
2013	3.903.800	35,7 %

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, Δελτίο τύπου 13.10.2014

Πίνακας 3: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας

Έτος	Αριθμός νοικοκυριών	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό
2008	-	-	20%
2012	914.873	2.535.700	23,1 %
2013	892.763	2.529.005	23,1 %

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, Δελτίο τύπου 13.10.2014

Πίνακας 4: Πληθυσμός ηλικίας 0-17 ετών σε κίνδυνο φτώχειας (παιδική φτώχεια)

Έτος	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
2008	23%	-	-
2012	26,9 %	-	-
2013	28,8 %	23,4	24,8 %

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, Δελτίο τύπου 13.10.2014

Πίνακας 5: Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (2013)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
Σύνολο	23,1%	22,4%	23,8%
0-17	28,8%		
18-64	24,1 %	23,4%	24,8 %
65+	15,1%	13,7%	16,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, Δελτίο τύπου 13.10.2014

Πίνακας 6: Βάθος της φτώχειας ή χάσμα φτώχειας⁸ (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο (2013)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
Σύνολο	23,1%	22,4%	23,8%
0-17	28,8%		
18-64	24,1 %	23,4%	24,8 %
65+	15,1%	13,7%	16,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, Δελτίο τύπου 13.10.2014

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η πρόοδος σε σχέση με τους εθνικούς στόχους, δυστυχώς δεν καταγράφεται ως θετική. Η ανάγνωση των αποτελεσμάτων καταδεικνύει αφενός τη σοβαρή επιδείνωση της κοινωνικής κατάστασης στην Ελλάδα, αφετέρου τη φανερή τάση απόκλισης από την επίτευξη των στόχων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για αναστροφή της κατάστασης, αλλά και ότι απαιτείται ενδεχομένως αναθεώρηση των στόχων. (Έχει ήδη γίνει αναφορά σε αυτό από το 2013⁹). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να γίνει αναπροσαρμογή των ποσοστών που έχουν τεθεί ως στόχοι.

⁸ Βλ. Παράρτημα

⁹ Εθνική Κοινωνική Έκθεση 2012 (National Social Report –NSR 2012) και ΕΠΜ 2013

Άλλες βασικές διαπιστώσεις

- Το ποσοστό του πληθυσμού που απειλείται από φτώχεια ως προς το σύνολο του πληθυσμού για κάθε μια από τις παρακάτω ομάδες είναι:

Άνδρες άνεργοι:	50,7%
Μονογονεϊκά νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί:	37,2%
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων):	30,3%
Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών:	37,2%
Νοικοκυριά με έναν ενήλικα (ηλικίας κάτω των 65 ετών):	24,4%
Μονοπρόσωπα νοικοκυριά με μέλος θήλυ:	22,9%

- Ο κίνδυνος φτώχειας είναι υψηλότερος στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες. Επιπλέον αν έχουμε μονοπρόσωπο νοικοκυριό με μέλος θηλυκό, ο κίνδυνος φτώχειας του είναι επίσης υψηλότερος από τον αντίστοιχο ενός μονοπρόσωπου νοικοκυριού με μέλος άνδρα.
- Τα μονογονεϊκά νοικοκυριά απειλούνται περισσότερο από τη φτώχεια: ο κίνδυνος φτώχειας για ένα γονέα με ένα τουλάχιστον εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 37,2%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό με δύο γονείς είναι 20,2%.
- Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) είναι κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερος από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.
- Ο κίνδυνος φτώχειας των ηλικιωμένων (άνω των 65 ετών) είναι μειωμένος κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2012. Η μείωση αυτή οφείλεται κατά 12% στη μείωση του κατωφλίου φτώχειας σε σχέση με το 2011, χωρίς αντίστοιχη μείωση των χαμηλών συντάξεων.
- Η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον κίνδυνο φτώχειας των ατόμων άνω των 65 ετών (15,1%) και στον κίνδυνο φτώχειας των παιδιών έως 17 ετών (28,8%) δείχνει τη «μετατόπιση» της φτώχειας από τους ηλικιωμένους στα παιδιά....
- Ο κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή χωρίς τα κοινωνικά επιδόματα¹⁰ και τις συντάξεις στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) φτάνει στο 53,4%, ενώ όταν υπολογιστούν και οι συντάξεις, αλλά όχι

¹⁰ Κοινωνικά επιδόματα είναι η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων 45-65 ετών, οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ανεργίας, επιδόματα/βοηθήματα αναπηρίας, εκπαιδευτικές παροχές.

τα κοινωνικά επιδόματα, μειώνεται στο 28%. (Μετά από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις πέφτει στο 23,1%).

- Άρα οι συντάξεις συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού της φτώχειας κατά 25,4%, τα κοινωνικά επιδόματα κατά 4,9% και το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων κατά 30,3%.
- Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους άνεργους και τους μη ενεργούς οικονομικά (συνταξιούχους, νοικοκυρές κλπ). Τα αντίστοιχα ποσοστά του κινδύνου φτώχειας είναι: εργαζόμενοι 13,1%, άνεργοι 46,5%, λοιποί 30,2%. Οι άνδρες άνεργοι αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας 50,7% από τις άνεργες γυναίκες (41,1%).
- Οι εργαζόμενοι με πλήρη απασχόληση κινδυνεύουν λιγότερο (10,7%) από τους εργαζόμενους με μερική απασχόληση (27%).
- Ο κίνδυνος φτώχειας των ανέργων έχει αυξηθεί έντονα (από 38.1% το 2009 σε 44% το 2011 και 46,5% το 2013).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας αυξήθηκε δραματικά (από 6.5% το 2009, 7,5% το 2010, 11.8% το 2011, 16,1% το 2012 και 19,6% το 2013).
- Το ποσοστό των ατόμων με σοβαρές υλικές στερήσεις έχει αυξηθεί πάρα πολύ (από 11.2 το 2008 σε 15.2% το 2011 και 19,5% το 2012). Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι οι υλικές στερήσεις δεν αφορούν μόνο τον πληθυσμό σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά επίσης μέρος του μη φτωχού πληθυσμού. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το 39,1% του μη φτωχού πληθυσμού έχει δυσκολίες στην αντιμετώπιση έκτακτων εξόδων ύψους 550 ευρώ περίπου (το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 79,1%). Επίσης το 24,3% του μη φτωχού πληθυσμού δεν μπορεί να έχει επαρκή θέρμανση, τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 48,6%.
- Σε ό,τι αφορά τις ανισότητες στη διανομή του εισοδήματος, η Ελλάδα κατατάσσεται¹¹ τόσο σήμερα, όσο και πριν την κρίση, στις χώρες με τις υψηλότερες ανισότητες. (Ο δείκτης κυμαίνεται από 3,3 στη Νορβηγία έως 6,6 στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία).

Όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα, στην Ελλάδα το 2013, το 20% του πληθυσμού με τα υψηλότερα εισοδήματα κέρδισε 6,6 φορές περισσότερα από το 20% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα.

¹¹ Πρόκειται για το δείκτη S80/S20, δείκτη κατανομής εισοδήματος σε πεμπτημόρια, ο οποίος ορίζεται ως ο λόγος του πλουσιότερου 20% προς το φτωχότερο 20% του πληθυσμού.

Πίνακας 7. Ελλάδα, Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 (2008 έως 2013)

2008	2009	2010	2011	2012	2013
5,9	5,8	5,6	6	6,6	6,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 13.10.2014 και Δελτίο τύπου 09.12.2013

Σύμφωνα με έρευνα του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και την Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ)¹² στην Ελλάδα, σε κοινωνικό επίπεδο πολλές από μισθολογικές ανισότητες των πολιτών αμβλύνονται από τον ισχυρό θεσμό της οικογένειας - από γονείς και συγγενείς, δηλαδή, που ενισχύουν τους οικονομικά ασθενέστερους.

6.4.1 Κύριες προκλήσεις

- Κύρια πρόκληση είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας λόγω δομικών ανεπαρειών, όπως η έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού, συντονισμού και διασύνδεσης των κρατικών παρεμβάσεων, ο κατακερματισμός υπηρεσιών που εμπλέκονται στη χάραξη και υλοποίηση των κοινωνικών πολιτικών, με επικαλύψεις και χωρίς σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων, η περιορισμένη εφαρμογή ουσιαστικών αποκεντρωμένων πολιτικών, που θα εμπλέκουν την αυτοδιοίκηση τόσο στην υλοποίηση όσο και στη χάραξη σε τοπικό επίπεδο.
- Η αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής δικαιοσύνης, μέσα από την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης σε βραχυχρόνιο επίπεδο, αλλά και από την υιοθέτηση και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ενταξη μακροπρόθεσμα.
- Η δημιουργία μόνιμου δικτύου ασφαλείας (safety net) για όλους όσους διαμένουν στη χώρα, που θα οδηγήσει στην υλοποίηση του τρίτου από τους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί από το 2010.

6.4.2 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων

- α. Γενικό Πλαίσιο (General framework:) Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ)**

¹² Δεκέμβριος 2014

Πρόσφατα (Δεκέμβριος 2014) εκπονήθηκε από το Υπουργείο μας και έγινε αποδεκτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το πλαίσιο για την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πολιτικών για την πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως και την εισαγωγή νέων προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης, μεγιστοποιώντας το βαθμό αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων. Το εν λόγω Πλαίσιο κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2014.

Κατά την παρούσα φάση εκπονούνται οι Περιφερειακές Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης από τις αντίστοιχες Περιφέρειες. Η διαμόρφωση και η υιοθέτηση τους αποτελούν δεσμεύσεις ενόψει της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 και βασική προϋπόθεση για την ενεργοποίηση δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης».

b. Η αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης (Fighting the social consequences of the crisis)

1. Ο νόμος για την ανθρωπιστική κρίση

Ο πολύ πρόσφατος νόμος με τίτλο «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, για την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις» (Ν. 4320/ΦΕΚ 29^α/19.03.2015) αφορά τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, στοχεύοντας¹³ «στην άμεση ανακούφιση των ατόμων που ζουν στην ακραία φτώχεια και επιδιώκει να καλύψει άμεσα βασικές ανάγκες της καθημερινότητας των νοικοκυριών, τη στέγη, τη διατροφή, την ενέργεια».

Συγκεκριμένα, στα τρία πρώτα άρθρα του νόμου περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Δωρεάν επανασύνδεση και παροχή ηλεκτρικού ρεύματος (άρθρο 1)
- Επίδομα ενοικίου για τη διασφάλιση στέγης (άρθρο 2)
- Επιδότηση σίτισης (άρθρο 3)

2. Το Πιλοτικό Πρόγραμμα «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα»

¹³ Αιτιολογική Έκθεση του Σχεδίου Νόμου

Το πιλοτικό πρόγραμμα «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα» υλοποιείται σε 13 δήμους της χώρας μας από τις 15 Νοεμβρίου 2014 και απευθύνεται σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, παρέχοντας στους δικαιούχους ενίσχυση εισοδήματος, συνδυαζόμενη με δράσεις κοινωνικής επανένταξης, εξασφάλισης της πρόσβασης σε υπηρεσίες και αγαθά και υποστήριξης στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας (για όσους μπορούν να εργαστούν. Λειτουργεί δε συμπληρωματικά με τις εκάστοτε εφαρμοζόμενες πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Για την εφαρμογή του πιλοτικού Προγράμματος εκδόθηκε η με α.π. 39892/ΓΔ1.2/07-11-2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ), στην οποία προσδιορίζεται η έννοια του Εγγυημένου Κοινωνικού Εισοδήματος, καθορίζονται οι δικαιούχοι, τα κριτήρια ένταξης, το ύψος της εισοδηματικής ενίσχυσης, οι αρμόδιες υπηρεσίες και οι Δήμοι στους οποίους θα υλοποιηθεί.

Οι ωφελούμενοι εντάσσονται στο πρόγραμμα εφόσον πληρούν συνδυαστικά τρία κριτήρια σχετικά με: i) το εισόδημα ii) την περιουσία iii) τη διαμονή.

Τελικός σκοπός της πιλοτικής εφαρμογής είναι να καταγραφεί και να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του θεσμού, να μετρηθούν οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στον πληθυσμό, οι διαδικασίες υλοποίησης, η επιχειρησιακή δυνατότητα και ετοιμότητα των φορέων, η ετοιμότητα των πληροφοριακών συστημάτων του κράτους και εν γένει η λειτουργική εφαρμογή όλου του προγράμματος.

3. Πρόγραμμα «Στέγαση – Επανένταξη»

Με βάση το Ν.4254/14 υλοποιείται έως 30.09.2016 πρόγραμμα **στέγασης και επανένταξης ανέργων**. Οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος είναι: 1. Συμβουλευτική 2. Πλάνο απόκτησης στέγης και κάλυψης βασικών αναγκών 3. Επανένταξη στην αγορά εργασίας 4. Παρακολούθηση – υποστήριξη.

4. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους / Fund for European Aid to the Most Deprived (TEBA/FEAD).

Ο «Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους

Απόρους», καθιερώνει για την περίοδο 2014-2020 ένα νέο μέσο, που θα συμπληρώσει τα υφιστάμενα και ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, αντιμετωπίζοντας τις χειρότερες και περισσότερο διαβρωτικές κοινωνικά μορφές φτώχειας, στέρησης τροφής, καθώς και έλλειψης στέγης και υλικής στέρησης των παιδιών, ενώ ταυτόχρονα θα υποστηρίξει συνοδευτικά μέτρα για την κοινωνική επανένταξη των απόρων.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το ΤΕΒΑ (ΕΠ) καλύπτει την περίοδο από 01.01.2014 έως 31.12.2014, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (15.12.2014) και υλοποιείται από τους φορείς του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης. Περιλαμβάνει:

1. Παροχή Υλικής Βοήθειας : Τρόφιμα (φρέσκα τρόφιμα, έτοιμα γεύματα και βρεφικές τροφές), Είδη καθαρισμού, προσωπικής υγιεινής, ρουχισμό, Παιδικά / Σχολικά Είδη
2. Συνοδευτικές Δράσεις: Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (π.χ. συμβουλές για οικογενειακή οικονομική διαχείριση, για ισορροπημένη διατροφή, για κοινωνική ένταξη παιδιών κλπ) και υπηρεσίες κοινωνικοποίησης των μελών της οικογένειας.

Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων, που συγκροτήθηκαν με τη συμμετοχή όλων των φορέων που υλοποιούν δράσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

5. Επαναφορά της 13^{ης} σύνταξης για τους χαμηλοσυνταξιούχους

Δρομολογείται, έως το Δεκέμβριο 2015, η επαναφορά της 13^{ης} σύνταξης για τους συνταξιούχους με σύνταξη κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο.

c. Επαναδιοργάνωση του συστήματος κοινωνικής πολιτικής

1. Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΣΚΕ , η οποία θα ολοκληρωθεί έως τον Ιούνιο του 2015, αναμένεται να αντιμετωπίσει, μεταξύ άλλων, την έλλειψη συντονισμού, τον κατακερματισμό και την κακοδιοίκηση, που οδηγούν σε χαμηλή αποτελεσματικότητα, χαμηλή αποδοτικότητα (σε οικονομικούς όρους), και ενδεχομένως σε διαφθορά, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

2. Ο Μηχανισμός για την παρακολούθηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και κοινωνικής συνοχής

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου επεξεργάζονται τις προδιαγραφές και τη μεθοδολογία ανάπτυξης του Μηχανισμού για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και κοινωνικής συνοχής, μέσα από τη διασύνδεση και δικτύωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων που σχεδιάζουν και υλοποιούν πολιτικές κοινωνικής προστασίας και ένταξης. Στόχος είναι ο συντονισμός, η καταγραφή, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών, καθώς και η αξιοποίηση των ευρημάτων για προτάσεις παρεμβάσεων και πολιτικών κοινωνικής ένταξης.

3. Συντάξεις

Στον τομέα των συντάξεων, επιδιώκεται η αποκατάσταση του δημόσιου- καθολικού - αναδιανεμητικού χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης, σταδιακά, με βάση τους ρυθμούς επανεκκίνησης και ανάκαμψης της οικονομίας, καταργώντας ή τροποποιώντας διατάξεις, με σεβασμό προς όλα τα θεμελιωμένα, σύμφωνα με το νόμο, συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Βασικός στόχος είναι αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης και ένα μέτρο, μεταξύ άλλων, αποτελεί η ταχύτερη απονομή των συντάξεων. Για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος ενισχύονται τα έσοδα της κοινωνικής ασφάλισης με την εφαρμογή εθνικού σχεδίου παραγωγικής ανασυγκρότησης και τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής. Ταυτόχρονα προβλέπεται η ενίσχυση της δημόσιας χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης με συμπληρωματικούς δημόσιους πόρους που δεν θα επιβαρύνουν τους φορολογούμενους.

7. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

7.1 Στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» : 1,21% του ΑΕΠ

Η καταγραφή των οριστικών στοιχείων για το έτος 2013, η οποία ολοκληρώθηκε πρόσφατα, δείχνει ότι η ανοδική πορεία της Ακαθάριστης Δαπάνης για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ) συνεχίζεται. Τα οριστικά στοιχεία του 2013 εμφανίζουν την ΑΕΔΕΤΑ στο ύψος των 1465,7 εκ. € αυξημένη κατά 74,5 εκ. € έναντι του έτους 2011 και σε ποσοστό 5,3%. Δεδομένου ότι η πτώση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κατά την διετία 2011 – 2013 ήταν 12,2% ο δείκτης ποσοστό της ΑΕΔΕΤΑ στο ΑΕΠ ανήλθε στο 0,80%. Η αύξηση δεν υπήρξε ομοιόμορφη για όλους τους τομείς.

Συγκεκριμένα :

- Καταγράφεται ελαφρά αύξηση 0,6% των δαπανών σε E&A στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας BES). Το 2013 οι συνολικές δαπάνες E&A του τομέα ανέρχονται σε 488,7 εκ. € εκατ. Ευρώ, έναντι 485,9 εκ. το 2011
- Καταγράφεται σημαντική αύξηση 23,6% των δαπανών σε E&A στον κρατικό τομέα κυρίως λόγω των αυξημένων απορροφήσεων από το ΕΣΠΑ. Το 2013 οι συνολικές δαπάνες σε E&A του κρατικού τομέα ανέρχονται σε 410,1 εκατ. Ευρώ, έναντι 331,7 εκ. το 2011.
- Καταγράφεται μείωση της τάξης του 2% στις δαπάνες σε E&A στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το 2013 οι συνολικές δαπάνες E&A στην τριτοβάθμια και μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση ανέρχονται σε 548,6 εκατ. Ευρώ, έναντι 559,5 εκ. το 2011.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και μία σειρά άλλων παραγόντων που περιγράφονται στη συνέχεια η πρόβλεψη παραμένει στο 1,20% για το 2020. Σημειώνεται ότι ο στόχος αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια και δεν αποτελεί στόχο του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς οι σχετικές δαπάνες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) στις συνολικές αποτελούν λιγότερο από το 15% των συνολικών.

Οι λόγοι που τεκμηριώνουν την επίτευξη του στόχου αυτού είναι οι ακόλουθοι :

1. Η δημιουργία Εθνικής Στρατηγικής για την Έρευνα και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΑΚ) η οποία, με αυξημένη χρηματοδότηση από Κοινοτικούς αλλά και Εθνικούς πόρους, θα βοηθήσει τη χώρα να εξέλθει από την κρίση μέσα από την ενίσχυση της Έρευνας και της Καινοτομίας και γενικότερα της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Το μέγεθος της χρηματοδότησης από εθνικούς πόρους θα είναι αυξητικό, θα ξεκινήσει από 50 περίπου εκ. € το 2014 και μέσα από μία σταθερά ανοδική πορεία θα φτάσει τα 500 εκ. € το 2020. Το συνολικό ποσό για την επταετία θα είναι της τάξης των 1,6 δις €, τα ετήσια δε μεγέθη δεν θα επιβαρύνουν ιδιαίτερα τον κρατικό προϋπολογισμό καθώς στην υψηλότερη τιμή της η χρηματοδότηση θα είναι μικρότερη από το 0,23% του ΑΕΠ ενώ στην αρχή μόλις στο 0,03%.
2. Η αυξημένη σε σχέση με το ΕΣΠΑ χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από το ΣΕΣ. Ο Θεματικός Στόχος 1 (Έρευνα και Καινοτομία) διαθέτει περίπου 1,25 δις € τα οποία με την εθνική συμμετοχή θα προσεγγίσουν τα 1,5 δις. € περίπου, ποσό αυξημένο κατά 50% σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό του ΕΣΠΑ για την ΕΤΑΚ που ήταν στο επίπεδο του 1 δις. € περίπου.
3. Ο αυξημένος προϋπολογισμός κατά 30% του HORIZON 2020 σε σχέση με αυτόν του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου για την ΕΤΑΚ (FP7) FP7.
4. Η σταθεροποίηση της δαπάνης για ΕΤΑΚ των επιχειρήσεων στο ιδιαίτερα υφεσιακό περιβάλλον του 2013 δείχνει ότι οι Επιχειρήσεις έχουν

συνειδητοποιήσει ότι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους περνά μέσα από την αυξημένη χρηματοδότηση της Έρευνας και της Καινοτομίας. Η Έρευνα και η Καινοτομία εμφανίζεται ως ίσως η μόνη λύση όλων των επιχειρήσεων, των ενώσεων επιχειρήσεων, νέων επιχειρήσεων κλπ. για την μετάβαση στην ανάπτυξη. Αναμένεται κατά συνέπεια, μέσω και της μόχλευσης που θα προέλθει από τους παραπάνω δημόσιους πόρους, αυξημένη χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από τις επιχειρήσεις η οποία, για το 2020, εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 0,38% του ΑΕΠ από 0,27% το 2013.

5. Η διακοπή της συρρίκνωσης του ΑΕΠ και η έναρξη, μεγέθυνσης του ΑΕΠ από το 2015 και έπειτα που θα δημιουργήσει συνθήκες καλύτερης χρηματοδότησης.
6. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση, το οποίο βοηθά να εμπεδωθεί θετικό κλίμα για την Έρευνα και Καινοτομία τόσο σε εθνικό όσο και σε Περιφερειακό επίπεδο.
7. Η σταθεροποίηση των αμοιβών και των προϋπολογισμών των ΕΚ και των ΑΕΙ.
8. Η ψήφιση του νέου Νόμου για την ΕΤΑΚ (Ν. 4310/2014) που δημιουργεί ευνοϊκότερες συνθήκες για την προώθηση της Έρευνας και Καινοτομίας

7.2 Βασικές πολιτικές για την επίτευξη του στόχου για την ΕΤΑ

I. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ (ΕΣΕΤΑΚ) ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020 - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για την έρευνα, η οποία ολοκληρώθηκε με την ψήφιση του σχετικού νόμου 4310/2014 (ΦΕΚ 258Α) προβλέπει την σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΣΕΤΑΚ). Η χρηματοδότησή της ΕΣΕΤΑΚ θα εξασφαλίζεται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και πόρους των ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων).

Επισημαίνεται ότι τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία αποτελούν πρακτικά μέχρι σήμερα τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης με την οποία η ΓΓΕΤ (και η Κυβέρνηση γενικότερα) μπορούν να ασκήσουν πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ. Στην νέα προγραμματική περίοδο θα επιδιωχθεί η χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ και από αμιγώς εθνικούς πόρους. **Η σωστή αξιοποίηση των εθνικών πόρων και των πόρων των ΕΔΕΤ είναι**

καθοριστικής σημασίας για την αύξηση των δαπανών ΕΤΑ μέχρι το έτος 2020. Οι νέοι Κανονισμοί για τα ΕΔΕΤ επιβάλλουν ως προϋπόθεση (αιρεσιμότητα) - σε ό,τι αφορά στον Θεματικό Στόχο 1 (Ερευνα και Καινοτομία)- για την έγκριση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΕΤΑΚ της νέας ΠΠ 2014-2020 την ύπαρξη εθνικής στρατηγικής για μια έξυπνη εξειδίκευση.

Συγκεκριμένα Μέτρα:

- Επιτάχυνση υλοποίησης ΕΣΠΑ
 - Βελτίωση διαχειριστικής ικανότητας ΓΓΕΤ μέσω της απλοποίησης του κανονιστικού πλαισίου προγραμμάτων ΕΤΑΚ (σε εξέλιξη)
- Εξασφάλιση των προβλεπόμενων «αιρεσιμοτήτων» για τον θεματικό στόχο 1 (Ερευνα & Καινοτομία) της νέας προγραμματικής περιόδου:
 - Προετοιμασία εθνικής στρατηγικής για μια έξυπνη εξειδίκευση (σε εξέλιξη) ως βασικού πυλώνα της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020. Δημιουργήθηκαν πλατφόρμες καινοτομίας για βασικούς οικονομικούς κλάδους με σκοπό την ανάδειξη προτεραιοτήτων σε κάθε κλάδο. Συντάχθηκαν κείμενα βάσης και διενεργήθηκαν διαβουλεύσεις με την επιχειρηματική και ερευνητική κοινότητα καθώς και με αρμόδια υπουργεία. Επίσης πραγματοποιήθηκαν επαφές με τις Περιφέρειες για επίτευξη συνεργειών μεταξύ περιφερειακών στρατηγικών και εθνικής στρατηγικής για έξυπνη εξειδίκευση (entrepreneurial discovery process).
 - Συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία για την ένταξη της RIS3 σε μια ολοκληρωμένη εθνική αναπτυξιακή στρατηγική που θα υλοποιηθεί κατά τη νέα ΠΠ αξιοποιώντας τους πόρους των ΕΔΕΤ (μέσω του ΕΠΑΝΕΚ, του ΕΠΑΝΑΔ και των ΠΕΠ)
 - Διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής και οδικού χάρτη για τις ερευνητικές υποδομές (ολοκληρώθηκε)
- Προετοιμασία των μέτρων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ) της Προγραμματικής Προόδου 2014-2020. Έμφαση στην ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων σε ΕΤΑ, ύστερα από στάθμιση της αποτελεσματικότητας ήδη εφαρμοζόμενων μέτρων.
- Προετοιμασία νέου πλαισίου διαχείρισης ΕΤΑΚ κατά τη νέα περίοδο 2014-2020
- ✓ Εντατικοποίηση της διαδικασίας εξειδίκευσης των δράσεων της νέας προγραμματικής περιόδου
 - Απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης, περιορισμός του αριθμού των δομών, με σαφή προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων του κάθε φορέα
 - Συντονισμός μεταξύ ΕΠ (τομεακών ή περιφερειακών) που άπτονται πτυχών του τομέα ΕΤΑΚ.
- Δημιουργία και εφαρμογή ενός σταθερού πλαισίου (μηχανισμού) μέτρησης και αποτίμησης των αποτελεσμάτων ΕΤΑΚ

II. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΤΑ

- Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 υλοποιούνται οι δράσεις: «Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις», «Χρηματοδότηση προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά στην 5^η προκήρυξη των ERC Grant Schemes», «ΑΡΙΣΤΕΙΑ Ι», «ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΙΙ», «Χρηματοδότηση προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά στην 4^η προκήρυξη των ERC Grant Schemes», «Ενίσχυση των Μεταδιδακτόρων ερευνητών», «Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλής επιστημονικής κατάρτισης» κλπ).
- Μέσω των παραπάνω δράσεων (π.χ. Αριστεία ΙΙ) δίδεται έμφαση στην υποστήριξη νέων ερευνητών που βρίσκονται στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας τους για την παραγωγή υψηλού επιπέδου ερευνητικού έργου και την ενίσχυση της ερευνητικής τους αυτονομίας. Μακροπρόθεσμα, η προκήρυξη τέτοιου τύπου δράσεων αναμένεται να συμβάλει στην αναβάθμιση των δυνατοτήτων και στην ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας του ερευνητικού συστήματος της χώρας, καθώς και στην εδραίωση ενός αξιοκρατικού και σταθερού ερευνητικού περιβάλλοντος με τη δημοσίευση περιοδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και τη θέσπιση διαφανών και αυστηρών διαδικασιών αξιολόγησης.
- Η αριστεία παραμένει εμβληματικός στόχος για το ανθρώπινο δυναμικό ΕΤΑ. Ωστόσο, για την επίτευξη του στόχου για την Ευρώπη 2020, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αύξηση του αριθμού των ερευνητών καθώς και την εξασφάλιση συνθηκών που θα επιτρέψουν την :
 - προσέλκυση νέων επιστημόνων στο επάγγελμα του ερευνητή,
 - προσέλκυση ερευνητών του εξωτερικού στη χώρα μας,
 - αύξηση ερευνητών στον ιδιωτικό τομέα,
 - μεγαλύτερη κινητικότητα ερευνητών στον ενιαίο χώρο έρευνας.
- Θα πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για την αντικατάσταση των αποχωρούντων (λόγω συνταξιοδότησης) ερευνητών από ΕΚ και ΑΕΙ. Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να συμμετέχει και ο τακτικός Π/Υ του κράτους.
- Το 2014, μετά την έγκριση του partnership agreement από την Ε.Ε, έγινε προδημοσίευση δράσεων για την ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού και την αναχαίτιση του φαινομένου brain drain.

III. ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΟΡΩΝ

- Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 υλοποιείται η δράση «Αναπτυξιακές Προτάσεις Ερευνητικών Φορέων - ΚΡΗΠΙΣ» με βασικό στόχο την ενίσχυση των στρατηγικών επιλογών των εποπτευομένων από τη ΓΓΕΤ Ερευνητικών Φορέων και της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, τη βελτίωση της βασικής ερευνητικής δραστηριότητάς τους και της διεθνούς τους παρουσίας, την ενίσχυση της αριστείας και της ποιότητας των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών τους και συνακόλουθα τη στήριξη της βιωσιμότητάς τους.
- Επίσης, ενισχύθηκε η συμμετοχή της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας στις ευρωπαϊκές υποδομές ESFRI με την προκήρυξη σχετικής δράσης και ενισχύθηκαν οι εθνικές ερευνητικές υποδομές με κονδύλια των περιφερειών.
- Για τη νέα Προγραμματική Περίοδο καταρτίστηκε μια Εθνική Στρατηγική και ένας Εθνικός Οδικός Χάρτης μεγάλων ερευνητικών υποδομών με στόχο την αναβάθμιση των υπάρχουσών υποδομών καθώς και την ανάδειξη αναγκών για δημιουργία νέων. Οι υποδομές αυτές θα υποστηρίξουν την υλοποίηση μιας στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της χώρας. Η δημιουργία συνεργειών μεταξύ ερευνητικών κέντρων, πανεπιστημίων, τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα είναι μεταξύ των βασικών στόχων της πολιτικής αυτής.
- Εξετάζονται κίνητρα για τη διευκόλυνση της ενοποίησης του ερευνητικού συστήματος με στόχο την επίτευξη κρίσιμης μάζας (ενθάρρυνση δικτύσεων). Προωθείται, μέσω της διαμόρφωσης μιας εθνικής στρατηγικής για τις υποδομές, η αξιοποίηση των υφιστάμενων ερευνητικών υποδομών μέσω της δημιουργίας δικτύων εργαστηρίων ΕΚ, ΑΕΙ,ΤΕΙ, με δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές και του παραγωγικού τομέα.
- Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της νέας προγραμματικής περιόδου προωθούνται μέτρα για τη διαμόρφωση ζήτησης ερευνητικών υπηρεσιών από Υπουργεία και Περιφέρειες καθώς και την ενδυνάμωση του ρόλου των ΕΚ στην περιφερειακή ανάπτυξη.

IV. ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΑΚ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

- Βελτίωση του επενδυτικού κλίματος για ΕΤΑ (σε εξέλιξη). Η συνέχιση λήψης μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την δημιουργία ιδιωτικών επενδύσεων σε ΕΤΑ αποτελεί σημαντική πρόκληση κατά την νέα προγραμματική περίοδο. Συγκεκριμένα μέτρα που λήφθηκαν μέχρι σήμερα:
 - Απλοποίηση διαδικασιών με παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο (όπου απαιτείται) για άρση των εμποδίων στην πραγματοποίηση έρευνας και

- καινοτομίας, όπως αυτά έχουν αναδειχθεί από μελέτη της ΓΓΕΤ και του IOBE. Στο πλαίσιο αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 4156/2013 για την διευκόλυνση των επιχειρήσεων στην έκδοση εγγυητικών επιστολών.
- Ψηφίστηκε τον Δεκέμβριο 2014 ο νέος νόμος για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη & Καινοτομία. Σκοπός του νέου νόμου είναι η δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ και η αξιοποίηση της νέας γνώσης. Ιδιαίτερες καινοτομίες του Νόμου είναι η σύσταση Περιφερειακών Συμβουλίων Έρευνας και Καινοτομίας καθώς και ο ορισμός Επιστημονικών Συνδέσμων για Έρευνα και Καινοτομία στα Υπουργεία
 - Ορίστηκε αναπληρωτής Υπουργός Πολιτισμού Παιδείας και Θρησκευμάτων με αρμοδιότητα την άσκηση του συνόλου των αρμοδιοτήτων της ΓΓΕΤ σύμφωνα με την υπ' αριθμ Υ148-β-30.3.2015 αποφαση του Πρωθυπουργού
 - Τροποποίηση νομοθεσίας για φορολογικά κίνητρα που αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την προώθηση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ στις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 4110/2013 που παρέχει από το 2014 αυξημένα φορολογικά κίνητρα.
- Συνέχιση και επιτάχυνση υλοποίησης δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 με έμφαση την ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων σε ΕΤΑΚ (σε εξέλιξη).
 - Ειδική αναφορά αξίζει να γίνει στις δράσεις:
 - **ΠΑΒΕΤ 2013.** Η δράση έχει ως στόχο την υποστήριξη δυναμικών επιχειρήσεων στην ανάληψη δραστηριοτήτων ΕΤΑ που θα οδηγήσει στην δημιουργία προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας. Ο προϋπολογισμός της δράσης είναι 19,8 εκ. € και η έμφαση των ερευνητικών δραστηριοτήτων δίνεται σε τομείς όπου η χώρα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα όπως Γεωργία, Διατροφή, Πληροφορική, Φαρμακευτικά, Περιβάλλον κλπ. Παράλληλα ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων.
 - **To gi-Cluster.** Σκοπός του gi-Cluster είναι η παραγωγή νέων τεχνολογιών και ανταγωνιστικών προϊόντων, αξιοποιώντας επιστημονικό, επιχειρηματικό και ερευνητικό ταλέντο από όλους τους τομείς των Τεχνολογιών Παιγνίων & Δημιουργικού Περιεχομένου, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στη διεθνή κατάταξη ανταγωνιστικότητας. Σήμερα, ένα σύνολο 40 επιχειρήσεων και 10 ερευνητικών και ακαδημαϊκών φορέων, περισσότερα από 20 προϊόντα που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης,

και πάνω από 10 εκατ. ευρώ ετήσιες επενδύσεις σε Έρευνα & Ανάπτυξη από τα μέλη του cluster, αποτελούν μερικά μόνο από τα «διαπιστευτήρια» της ραγδαίας προόδου που σημειώνει ο κλάδος στην Ελλάδα.

- **To si-Cluster** Ο Ελληνικός Συνεργατικός Σχηματισμός Διαστημικής Τεχνολογίας και Εφαρμογών (si-Cluster) έχει στόχο να δημιουργήσει ένα δυναμικό και σταθερά αναπτυσσόμενο βιομηχανικό cluster καινοτομίας στην Ελλάδα στον τομέα των διαστημικών τεχνολογιών και εφαρμογών.
- **Πρόγραμμα «Ενίσχυσης της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις»** που έχει στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης των ερευνητών στην απασχόληση και την ενίσχυση της ζήτησης υψηλά καταρτισμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις. Ο προϋπολογισμός της δράσης είναι 9,5εκ. € και καλύπτει δαπάνες μισθοδοσίας ερευνητικού και τεχνικού προσωπικού για μέγιστο χρονικό διάστημα 3 ετών.
- Προετοιμασία μέτρων για τη νέα προγραμματική Περίοδο 2014-2020 με έμφαση:
 - στην ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων σε ETA τομείς στους οποίους η χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα (σύμφωνα με την εθνική/περιφερειακή Στρατηγική Ευφυούς Εξειδίκευσης
 - Στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων με ερευνητικό προσανατολισμό
 - Στον σχεδιασμό νέων δράσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων
 - στην ανάληψη μέτρων για την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ ερευνητικών/ακαδημαϊκών φορέων με τον ιδιωτικό τομέα.

V. ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ (HORIZON 2020) ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ

Το Ελληνικό σύστημα Έρευνας και Καινοτομίας πρέπει να ενισχύσει τη δικτύωσή του με χώρες του εξωτερικού, γι' αυτό και η ελληνική κυβέρνηση δίνει έμφαση στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και την ανάπτυξη διμερών και διεθνών E&T συνεργασιών. Υπό το πρίσμα αυτό, υλοποιούνται δράσεις ΕΤΑΚ που αξιοποιούν εργαλεία του Ευρωπαϊκού χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) ή προωθούν την εξωστρέφεια μέσω της Διακρατικής ΕΤΑ Συνεργασίας, όπως:

- «Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία-ERA-NET 4η προκήρυξη»,
- «Διμερές E&T Συνεργασία ΕΛΛΑΔΑ ΚΙΝΑ 2012 – 2014»,
- «Διμερές E&T Συνεργασία ΕΛΛΑΔΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑ»,
- «Διμερές E&T Συνεργασία ΕΛΛΑΔΑ ΙΣΡΑΗΛ»,
- «Διμερές E&T Συνεργασία ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥΡΚΙΑ 2013-2014»,
- «Διμερές E&T Συνεργασία ΕΛΛΑΔΑ ΓΑΛΛΙΑ II 2013»

- «Ευρωπαϊκή E&T Συν/σία – Joint Technology Initiatives-2η και 3^η προκήρυξη ARTEMIS, 2^η και 3^η προκήρυξη ENIAC
- η υποστήριξη και ανάπτυξη ελληνικών εταιρών στην συμμετοχή σε Κοινοπραξίες Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Υποδομών του ESFRI (European Strategy Forum for Research Infrastructures) /2006 κλπ

Για τη νέα ΠΠ θα δοθεί έμφαση στην:

- Ενίσχυση συμμετοχής των ελλήνων ερευνητών σε ευρωπαϊκά Προγράμματα ΕΤΑΚ (HORIZON 2020, COSME, EUREKA/EUROSTARS) αλλά και σε δραστηριότητες των διακυβερνητικών οργανισμών (ESA,EMBO,CERN.)
- Εξασφάλιση εθνικών πόρων (Matching Funds) με στόχο την υποστήριξη των ερευνητικών φορέων για συμμετοχή τους σε Προγράμματα του ΠΠ
- Συνέχιση αξιοποίησης των εργαλείων του Ενιαίου Χώρου Ερευνας (ERA) για τον συντονισμό των εθνικών πολιτικών και την από κοινού με άλλα Κράτη Μέλη χρηματοδότηση προγραμμάτων σε επιλεγμένους ΕΤΑ τομείς (σε εξέλιξη)
- Ενίσχυση της συμμετοχής της χώρας στην κατασκευαστική φάση ερευνητικών υποδομών ESFRI στη βάση μιας Εθνικής Στρατηγικής και ενός Εθνικού Οδικού Χάρτη για τις υποδομές (σε εξέλιξη)
- Περαιτέρω ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών ερευνητικών ομάδων μέσω διμερών και πολυμερών διακρατικών συμφωνιών ΕΤΑ (σε εξέλιξη). Ένα μέρος των υπάρχοντων διμερών σχημάτων συνεργασίας θα τροποποιηθεί, ακολουθώντας το παράδειγμα πρόσφατων προκηρύξεων, σε μεγαλύτερου εύρους και Π/Υ συνεργατικά σχήματα που θα περιλαμβάνουν συνεργασίες μεταξύ ερευνητικών κέντρων/πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.
- Αξιοποίηση συνεργειών μεταξύ Ορίζοντα 2020-Διαρθρωτικών πόρων για την διατήρηση/ενίσχυση των ήδη επιτυχημένων ποσοστών της εθνικής συμμετοχής στον Ορίζοντα 2020.

VI.ΠΡΩΘΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕΡΤΑΞΥ ΓΓΕΤ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της Εθνικής Στρατηγικής Ευφυούς Εξειδίκευσης (RIS3), υπήρξε συνεργασία με άλλα υπουργεία με αρμοδιότητα χάραξης πολιτικής σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους (Τουρισμός, Υγεία, ΤΠΕ, Περιβάλλοντος κλπ) καθώς και με περιφερειακές αρχές. Η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί καθόλη την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Η συγκεκριμένη πολιτική θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που διατίθενται από τα ΕΔΕΤ αλλά και διαθέσιμων εθνικών πόρων με στόχο την αύξηση επενδύσεων στην ΕΤΑ καθώς και τον καλύτερο συντονισμό πολιτικών που επηρεάζουν τη λειτουργία του συστήματος Έρευνας Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) της χώρας.

8.1 Στόχος ΑΠΕ

Η υψηλότερη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ελληνικό ενεργειακό δυναμικό, εκτός από την άμεση συμβολή της στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020”, συμβάλει επίσης και σε μια ανάπτυξη πιο βιώσιμη καθώς και σε αυξημένη ασφάλεια εφοδιασμού ενέργειας. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, η περεταίρω αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών, αλλά με πιο αποδοτικό και οικονομικά βιώσιμο τρόπο, μπορεί να δημιουργήσει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες σε διάφορους τομείς και να κατά συνέπεια να συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Το ποσοστό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική τελική εθνική κατανάλωση ενέργειας συνέχισε την άνοδό του και έφτασε το 15% το 2013, σημειώνοντας αύξηση μεγαλύτερη του 10% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αυτό μεταφράζεται σε επίτευξη άνω του 80% του σχετικού εθνικού στόχου σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ 2009/28/EC¹⁴ και σε ποσοστό σημαντικά μεγαλύτερο από ότι ενδεικτικά παρουσιάζεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας¹⁵ (ΕΣΔ-ΑΠΕ).

	2010	2012*	2013**	2020
Ποσοστό ΑΠΕ στη θέρμανση	17.2%	23.4%	26.5%	20%
Ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτρική ενέργεια	12.4%	16.4%	21.2%	40%
Ποσοστό ΑΠΕ στις μεταφορές	2.0%	1.0%	1.1%	10%
Συνολικό ποσοστό ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας.	9.7%	13.4%	15%	20% (18%) ¹

* Αναθεωρημένο από το ΕΠΜ του 2014

** Δεν έχει οριστικοποιηθεί

¹⁴ Η Ελλάδα έχει δεσμευτεί για την επίτευξη 18% συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020. Αυτός ο στόχος αυξήθηκε στο 20% με εθνική νομοθεσία (νόμος 3851/2010). Ο συνολικός στόχος επιμερίζεται σε υπό-στόχους 40% συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην ηλεκτρική κατανάλωση, 20% στην κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη και 10% στην τελική κατανάλωση για μεταφορές μέχρι το 2020.

¹⁵ Η ενδεικτική τροχιά που παρουσιάστηκε στο ΕΣΔ-ΑΠΕ το 2010 εκτιμά για το 2013 ένα ποσοστό 9,9% ή μέχρι 13% των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ώστε να επιτευχθεί ο στόχος RED ή ο στόχος που τέθηκε από την ελληνική κυβέρνηση αντίστοιχα.

Ο σημαντικότερος τομέας στο μερίδιο των ΑΠΕ παραμένει η κατανάλωση για θερμικές χρήσεις όπου ο σχετικός στόχος για το 2020 έχει υπερκαλυφθεί ήδη από το 2012. Η επίτευξη του στόχου αυτού σχετίζεται με μια σειρά από μέτρα τα οποία ελήφθησαν στον τομέα της τελικής χρήσης ενέργειας και ειδικά για τα νοικοκυριά όπου έχει παρατηρηθεί αυξημένη διείσδυση αντλιών θέρμανσης, συστημάτων ηλιακής θέρμανσης και χρήσης βιομάζας. Η σχετική αύξηση στην συνεισφορά των ΑΠΕ στις θερμικές χρήσεις είναι παραπάνω από 50% από το 2010, καταδεικνύοντας την υπεροχή όσον αφορά το κόστος των ΑΠΕ σε σχέση με εναλλακτικά καύσιμα κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης.

Σχετικά με την διείσδυση των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, η μεγάλη αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του 2012 επαναλήφθηκε το 2013, επιτυγχάνοντας σχετική ετήσια αύξηση που πλησίασε το 30%, υπερκαλύπτοντας το 50% του στόχου για το 2020. Αυτή η αύξηση μπορεί να αποδοθεί στην υψηλή χωρητικότητα των νέων φωτοβολταϊκών συστημάτων που στο τέλος του 2013 έφτασε τα 2,58GW, κατατάσσοντάς τα πρώτα στην συνολική απόδοση σε σχέση με τις υπόλοιπες ΑΠΕ στην Ελλάδα¹⁶. Παρά ταύτα, αυτή η αύξηση σχετίζεται περισσότερο με το μάλλον ευνοϊκό σύστημα επιδότησης το οποίο οδήγησε σε αυξημένο έλλειμμα του ειδικού λογαριασμού ΑΠΕ και κάποια διορθωτικά μέτρα ελήφθησαν το 2013 και το 2014 ώστε να επανακτηθεί η βιωσιμότητα του εθνικού σχήματος επιδότησης και υποστήριξης των ΑΠΕ. Αυτό επετεύχθη κατά βάση με προσαρμογή του εφαρμοζόμενων επιβαλλόμενων τιμών τον Απρίλιο του 2014 που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του νόμου 4254/2014. Εξαιτίας των παραπάνω μέτρων, η νέα φωτοβολταϊκή δύναμη το 2014 υπήρξε οριακή. Ειδικά για την αγορά των φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα, η πρόσφατη εφαρμοζόμενη νομοθεσία για ένα εθνικό σχήμα net metering (σύστημα συμψηφισμού παραγωγής-κατανάλωσης) για αυτό-παραγωγή ηλεκτρισμού από φωτοβολταϊκή ενέργεια αναμένεται να δημιουργήσει μια νέα αγορά μικρού μεγέθους φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στην Ελλάδα. Ειδικότερα, υπό το σχήμα αυτό, οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας έχουν την δυνατότητα να παράγουν την δική τους ηλεκτρική ενέργεια με φωτοβολταϊκά συστήματα για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες, να εγχύσουν οποιαδήποτε υπερβάλλουσα παραγωγή στο ηλεκτρικό δίκτυο και να αντισταθμίσουν την υπερβάλλουσα ηλεκτρική ενέργεια με μελλοντική κατανάλωση, μειώνοντας καταυτόν τον τρόπο των λογαριασμό του ρεύματος. Σύμφωνα με την σχετική υπουργική απόφαση, φωτοβολταϊκά συστήματα μέχρι 20 kWp (μέχρι 10 kWp για τα μη συνδεδεμένα νησιά εκτός της Κρήτης) ή μέχρι το 50% της συμφωνηθείσας κατανάλωσης ενέργειας (100% για οργανισμούς δημόσιας ωφέλειας) με ένα μέγιστο 500 kWp (50 kWp για την Κρήτη και 20 kWp για τα άλλα μη συνδεδεμένα νησιά) μπορούν να ενταχθούν στο σχήμα.

Ο τομέας των αιολικών σημείωσε σημαντική ανάπτυξη το 2014 με 168 MW νέας εγκαταστημένης ισχύος, φτάνοντας συνολικά τα 1978 MW στο τέλος του έτους. Το 2014 ο τομέας της αιολικής ενέργειας στην Ελλάδα κατάφερε να διατηρήσει τους

¹⁶ Εξαιρουμένων των μεγάλων υδροηλεκτρικών.

ρυθμούς ανάπτυξης του παρελθόντος μετά την μάλλον μικρή ανάπτυξη το 2012 και 2013, κάτι που καταδεικνύει ότι ο τομέας αυτός κερδίζει ξανά έδαφος και ότι νέα αιολικά πάρκα πρέπει να αναμένονται την επόμενη περίοδο. Η ανάπτυξη νέων αιολικών πάρκων αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω με την λειτουργία ορισμένων σημαντικών επεκτάσεων του συστήματος μεταφοράς του δικτύου και οι βελτιώσεις αυτές σχεδιάζονται να έχουν ολοκληρωθεί τα επόμενα χρόνια.

Σχετικά με τις άλλες μορφές ΑΠΕ για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η συνολική εγκαταστημένη ισχύς το 2013 και 2014 αυξήθηκε οριακά και φτάνει τα 220MW για μικρά υδροηλεκτρικά και 47 MW για εγκαταστάσεις βιομάζας και βιοαερίου. Συνολικά η διείσδυση των ΑΠΕ ως ποσοστό της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με την ενδεικτική τροχιά που παρουσιάστηκε στο ΕΣΔ-ΑΠΕ με ένα ποσοστό 21,2% το 2013 το οποίο δεν αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά το 2014.

Τεχνολογία	2010	2011	2012	2013	2014	2020 ¹⁷
Αιολικό δυναμικό (GW)	1.3	1.64	1.75	1.81	1.98	7.5
Εγκαταστημένο δυναμικό Φ/Β (GW)	0.2	0.61	1.53	2.58	2.6	2.2
Συνολικό εγκαταστημένο δυναμικό* (GW)	4.75	5.52	6.57	7.67	7.86**	13.27

*Περιλαμβάνει τα μεγάλα υδροηλεκτρικά

** 155 MW επιπλέον από μεγάλα υδροηλεκτρικά ήταν σε δοκιμαστική λειτουργία στο τέλος του 2014.

Στο νομοθετικό πλαίσιο, προβλέψεις για προσκόμιση τραπεζικών εγγυήσεων για μελλοντικά έργα ΑΠΕ τα οποία έχουν εφοδιασθεί με δεσμευτική προσφορά και η καταβολή τελών για μελλοντικά έργα ΑΠΕ τα οποία διαθέτουν άδεια παραγωγής και δεν βρίσκονται σε λειτουργία μετά από μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αναμένεται να διευθετήσουν θετικά τα τεχνικά και διοικητικά ζητήματα που σχετίζονται με τον μεγάλο αριθμό αιτήσεων για ΑΕΠ που βρίσκονται στην λίστα αδειοδότησης και να ενθαρρύνουν την έγκαιρη ολοκλήρωση ώριμων προγραμμάτων.

Τέλος, ενώ το τρέχον ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας υπερκαλύπτει τον εθνικό στόχο για το 2020, αναμένεται να πραγματοποιηθεί μια αναθεώρηση του ενεργειακού μίγματος και της συμμετοχής των ΑΠΕ στις διάφορες μορφές ενεργειακής κατανάλωσης, λαμβάνοντας υπόψη τα σημερινά επίπεδα διείσδυσης και τις νέες προβλέψεις για την ζήτηση ενέργειας καθώς και την οικονομική ανάπτυξη ώστε να δημιουργηθεί ένας οδικός χάρτης για την επίτευξη του στόχου ΑΠΕ της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

¹⁷ Τα στοιχεία παρουσιάστηκαν στο ΕΣΔ-ΑΠΕ του 2010

8.2 Ενεργειακή απόδοση

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την επίτευξη των εθνικών ενεργειακών και περιβαλλοντικών στόχων, η οποία συνδέεται επίσης άμεσα με την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόνοια, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας.

Από το 2008 η συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας στην Ελλάδα έχει επιδείξει σημαντική και συνεχή πτώση στην τελική χρήση, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης.

Ωστόσο, με τη θέσπιση του απαραίτητου νομοθετικού πλαισίου, σε συνδυασμό με διάφορα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας για κτίρια κατοικιών και τοπικών αρχών, δημόσια κτίρια, σχολεία κ.λπ., σκιαγραφείται μια εντατική πολιτική για την ενεργειακή απόδοση και τη σταδιακή μετάβαση σε ένα πιο αποδοτικό και φιλικότερο προς το περιβάλλον εθνικό σύστημα ενέργειας.

Ο κτιριακός τομέας έχει υψηλό δυναμικό για την υλοποίηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας λόγω του ότι η πλειοψηφία του κτιριακού αποθέματος έχει κατασκευαστεί πριν από το 1980. Οι μεταφορές είναι επίσης ένας τομέας που, μαζί με τον κτιριακό, έχει ίσως το μεγαλύτερο δυναμικό για εξοικονόμηση ενέργειας στην Ελλάδα, όπου ο στόχος είναι να εφαρμοστούν τεχνολογίες οικονομίας καυσίμου και να προωθηθεί η εκτεταμένη χρήση των βιοκαυσίμων, προκειμένου να αντικατασταθούν τα συμβατικά (ορυκτά) καύσιμα.

Στο πλαίσιο της Οδηγίας για τις Ενεργειακές Υπηρεσίες (2006/32/ΕΕ) και της Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση (2012/27/ΕΕ), έχουν καθοριστεί οι ακόλουθοι εθνικοί στόχοι:

α) Η εξοικονόμηση τελικής κατανάλωσης ενέργειας εκτιμάται σε 16,64 TWh για το έτος 2016,

β) Η συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας εκτιμάται σε 18,4 εκατομμύρια TWh για το έτος 2020,

γ) Η σωρευτική τελική εξοικονόμηση ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 εκτιμάται στα 3.333 ktoe και θα επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής των εναλλακτικών μέτρων πολιτικής που παρουσιάζονται στο τρίτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΣΔΕΑ).

Συγκεκριμένα, το ΕΣΔΕΑ περιγράφει μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, δηλαδή για τον οικιακό, βιομηχανικό, τριτογενή τομέα και τον τομέα των μεταφορών, καθώς και

διατομεακά ή οριζόντια μέτρα ευρύτερης εφαρμογής. Τα σημαντικότερα από τα μέτρα του ΕΣΔΕΑ αναφέρονται σε:

- Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, εμπορικών και δημόσιων κτιρίων
- Προώθηση κινήτρων για Επιχειρήσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ)
- Εφαρμογή συστήματος διαχείρισης ενέργειας σε δημόσιους οργανισμούς
- Αντικατάσταση παλαιών οχημάτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα
- Ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων μέτρησης ενέργειας.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ), ο Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων επανεξετάζεται, προκειμένου να τεθούν οι βέλτιστες από πλευράς κόστους ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και να υιοθετηθεί προδιαγραφές για τα Σχεδόν Μηδενικής Κατανάλωσης Ενέργειας Κτίρια.

Πολλά προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από κοινοτικούς πόρους, έχουν ήδη δρομολογηθεί, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια κατοικιών, τοπικών αρχών, σε δημόσια κτίρια, σχολεία κλπ. Πρώτα απ' όλα, το πρόγραμμα «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον», με προϋπολογισμό περίπου 550 εκατομμυρίων ευρώ, ξεκίνησε το 2011 και αποσκοπεί στην προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης τόσο στο κτιριακό κέλυφος όσο και στο συστήματα παραγωγής ζεστού νερού χρήσης και θέρμανσης κατοικιών. Μέχρι σήμερα, έχουν επιδοτηθεί περίπου 50 χιλιάδες νοικοκυριά, που εξοικονομούν ενέργεια περίπου 41%, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των εγκαταστάσεων αφορούν παλιά κτίρια.

Όσον αφορά το δημόσιο τομέα, αρκετές αιτήσεις για δημόσια κτίρια έχουν εκδοθεί, με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 500 εκατομμυρίων ευρώ, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης, τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών και, παράλληλα, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση των προοπτικών της τοπικής οικονομίας.

Η Ελλάδα στηρίζει το στόχο της ενεργειακής απόδοσης για το 2030, με μείωση τουλάχιστον 27% στη χρήση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα επίπεδα, με την υιοθέτηση μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Ο στόχος αφορά στην εξασφάλιση των απαραίτητων ενεργειακών πολιτικών που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και, παράλληλα, θα ανταποκρίνονται, ως προτεραιότητα, στην πρόκληση της μείωσης των υψηλών τιμών και του κόστους της ενέργειας.

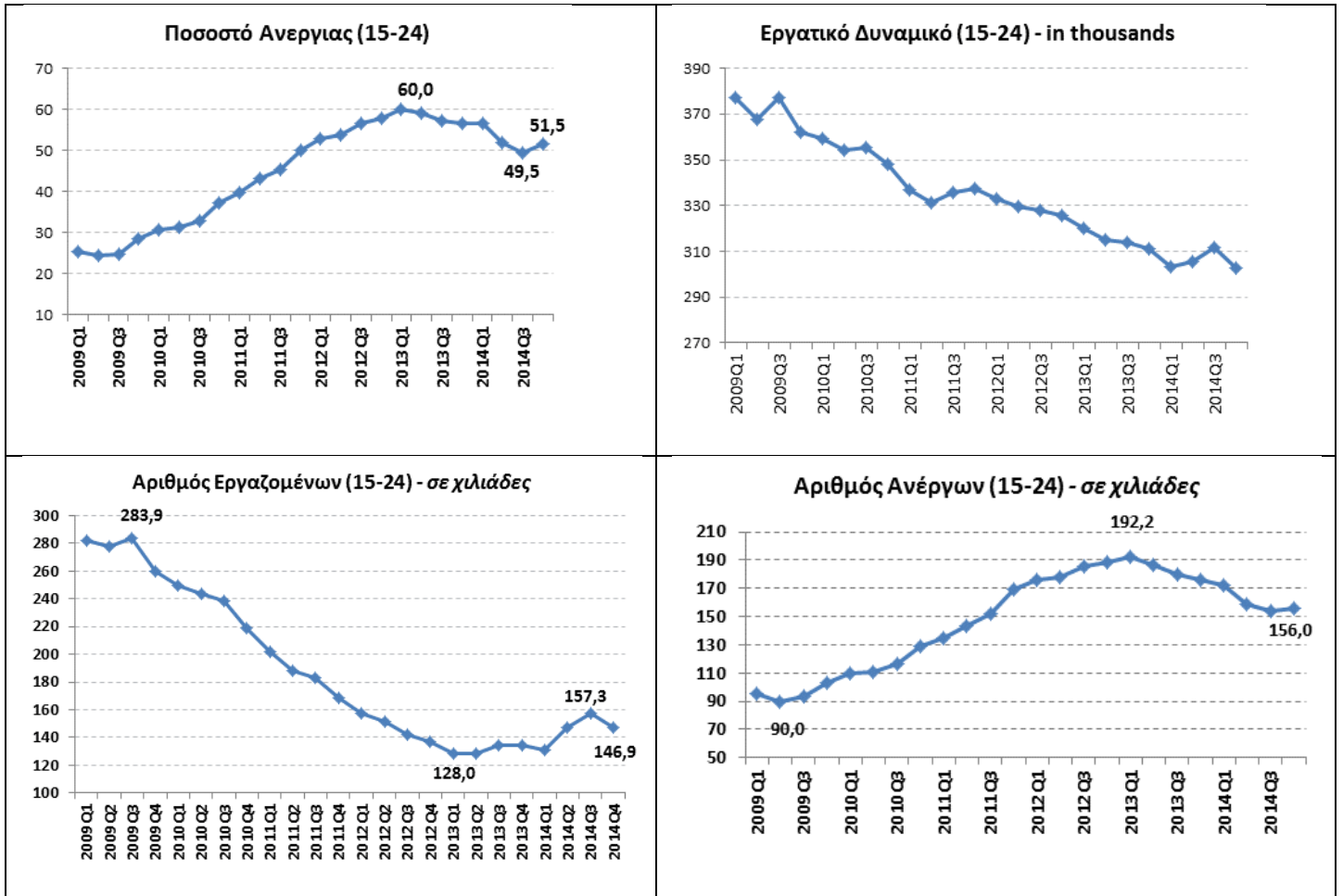
Χωρίς να αγνοηθούν τα σημαντικά επιτεύγματα που έχουν ήδη καταγραφεί, υπάρχουν πολλά περισσότερα που πρέπει να γίνουν, όχι μόνο για να επιτευχθεί η

βιωσιμότητα των στόχων, ιδιαίτερα για τα κτίρια και τις μεταφορές, αλλά και για να εξασφαλιστεί μια αλλαγή στη νοοτροπία των επιχειρήσεων και τη συμπεριφορά των πολιτών. Πάνω απ' όλα, τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης αποτελούν το πιο αποτελεσματικό εργαλείο πολιτικής για τη διευκόλυνση των καταναλωτών που αντιμετωπίζουν υψηλές ενεργειακές δαπάνες. Η κυβέρνηση εστιάζει τόσο στην κοινωνική διάσταση της ενεργειακής απόδοσης όσο και στη συμβολή της μείωσης στις τιμές της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής.

Η ενεργειακή απόδοση αναμένεται να παρουσιάσει σημαντική βελτίωση μέχρι το 2020, η οποία θα προκύψει από την εφαρμογή μιας σειράς στοχευμένων μέτρων, κυρίως για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, και η οποία θα ενισχυθεί περαιτέρω μέσω νέων μηχανισμών της αγοράς και μέσω χρηματοδότησης συνδυαζόμενων με την αυξημένη χρήση ενέργειας από ΑΠΕ. Η ανάπτυξη ενός ευφυούς συστήματος για τη διαχείριση της παραγωγής και της ζήτησης ενέργειας, θα μπορούσε να προωθηθεί εξίσου για να συμβάλει τελικά στην υλοποίηση ενός κατανεμημένου συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που θα επιτρέψει την υψηλή διείσδυση και τη βέλτιστη χρήση του διαθέσιμου δυναμικού τόσο για την παραγωγή από ΑΠΕ όσο και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

Οι επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης χαρακτηρίζονται από την ικανότητά τους να αποφέρουν άμεσα πρόσθετη αξία σε ιδιοκτήτες και διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων, καθώς και σημαντικά δημόσια οφέλη όσον αφορά στην αύξηση της απασχόλησης, στην ανακούφιση της ενεργειακής φτώχειας, στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στην αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας, στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας, καθώς και βελτιώσεις στη δημοσιονομική ισορροπία της χώρας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Αγορά εργασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : Συνολικό σενάριο για την ΑΕΔΕΤΑ με βάση τα σενάρια για τις βασικές πηγές χρηματοδότησης

ΔΑΠΑΝΗ ΠΑ Ε&Α ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ															
Ετος	ΑΕΠ σε δισ (€)	Εθνική Χρημ.		Διαρθρωτικά		Τακτικός		Επιχειρήσεις		Εξωτερικό		Άλλες πηγές εσωτερικού		Σύνολο Δαπανών Ε&Α	
		Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ
2014*	179,1	50	0,03	320	0,18	400	0,22	450	0,25	200	0,11	50	0,03	1420	0,79
2015	184,3	60	0,03	350	0,19	420	0,23	450	0,24	180	0,10	50	0,03	1460	0,79
2016	191,1	120	0,06	150	0,08	470	0,25	530	0,28	150	0,08	55	0,03	1420	0,74
2017	197,8	200	0,10	200	0,10	490	0,25	630	0,32	200	0,10	60	0,03	1720	0,87
2018	204,3	300	0,15	300	0,15	530	0,26	700	0,34	230	0,11	65	0,03	2060	1,01
2019	211,7	400	0,19	300	0,14	570	0,27	760	0,36	260	0,12	70	0,03	2290	1,08
2020	217,5	500	0,23	400	0,18	610	0,28	830	0,38	270	0,12	75	0,03	2610	1,20

* Το ΑΕΠ του 2014 υπολογίζεται με βάση την τιμή τριμήνων του 2014, τα επόμενα με βάση τις αυξήσεις που προβλέπει το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (EUROSTAT)

Οι υποθέσεις που έγιναν για την κατάρτιση του παραπάνω Πίνακα είναι οι ακόλουθες :

1. **Στήλη «Εθνική Χρηματοδότηση».** Το ελληνικό κράτος χρηματοδοτεί την ΕΤΑ και πέραν της συνεισφοράς στην συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών. Το 2013 καταγράφηκε αμιγώς εθνική χρηματοδότηση 58,3 εκ. € που είχε ως κύριο αποδέκτη τα Ερευνητικά Κέντρα και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές αφορούσαν κατά κύριο λόγο συμπληρωματικά κονδύλια (matching funds) για την συμμετοχή ερευνητικών ομάδων σε έργα του εξωτερικού κυρίως του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου. Η χρηματοδότηση αυτή αναμένεται να διευρυνθεί ώστε να καλύψει και το μέρος της Εθνικής Στρατηγικής για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΣΕΤΑΚ) το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί στο σύνολό του από τα κονδύλια του ΣΕΣ. Το μέγεθος αυτών των κονδυλίων, όπως φαίνεται και

από τον πίνακα, είναι σχετικά μικρό αφού στο μέγιστο ύψος του θα είναι χαμηλότερο από το 0,23% του ΑΕΠ.

2. **Στήλη «Διαρθρωτικά (ΕΣΠΑ,ΣΕΣ)».** Περιλαμβάνει κυρίως τα κονδύλια (κοινοτική και εθνική συμμετοχή) που έχουν τοποθετηθεί στον Θεματικό Στόχο 1 «Έρευνα και Καινοτομία», ωστόσο για τα έτη 2014 - 2015 έχουν προστεθεί οι εκτιμήσεις για τις απορροφήσεις από το τρέχον ΕΣΠΑ.
3. **Στήλη Τακτικός Προϋπολογισμός.** Από τα αναδρομικά στατιστικά στοιχεία της Κρατικής Χρηματοδότησης για ΕΤΑ προκύπτει η ακόλουθη σειρά:

Ετος	Τακτικός Π/Υ εκ. €	ΑΕΠ δις. €	%/ΑΕΠ
2008	660	233	0,28
2009	674	231	0,29
2010	581	222	0,26
2011	521	208	0,24
2012	515	194	0,25
2013	456	183	0,23

Γίνεται η υπόθεση ότι θα υπάρξει περαιτέρω μείωση του ποσοστού του Τακτικού Προϋπολογισμού κατά το 2014 στο 0,22% όπου και θα σταθεροποιηθεί και από το 2016 αναμένεται ελαφρά άνοδος η οποία το 2020 θα φτάσει, ως ποσοστό του ΑΕΠ, στα επίπεδα του 2008.

4. **Στήλη Επιχειρήσεις.** Η χρηματοδότηση της ΕΤΑ από κεφάλαια των Επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν, κατά το έτος 2007, στο 0,15%. Το 2011, παρά την κρίση και τις χρηματοδοτικές αδυναμίες των επιχειρήσεων, ανήλθε στο 0,21% του ΑΕΠ και το 2013 στο 0,24%. Εκτιμάται ότι, μία σταθεροποίηση του ποσοστού αυτού, θα υπάρξει κατά την διετία 2014 – 2015 και μία άνοδος του από το 2016 και μετά ώστε να φτάσει το 0,38% του ΑΕΠ το 2020. Όπως ήδη αναφέρθηκε η πρόβλεψη βασίζεται αφενός στην κινητοποίηση των επιχειρήσεων για χρηματοδότηση ΕΤΑ και αφετέρου στην μόχλευση που θα προκύψει από την υλοποίηση έργων που θα χρηματοδοτηθούν από άλλες πηγές όπως Εθνική Χρηματοδότηση, ΣΕΣ, ΟΡΙΖΩΝ 2020 κλπ.
5. **Στήλη Εξωτερικό – 7^ο ΠΠ και ΟΡΙΖΩΝ 2020.** Με βάση τα οριστικά στοιχεία του 2011, το ποσοστό των κονδυλίων που εισήχθησαν από το εξωτερικό για ΕΤΑ ήταν 205 εκ. € ή 0,10% του ΑΕΠ. Στο ίδιο επίπεδο 204,9 εκ. € ήταν και οι εισροές κατά το 2013 αλλά λόγω της πτώσης του ΑΕΠ το ποσοστό ήταν 0,11%. Από αυτά το 80% προερχόταν από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Research & Innovation Performance 2014-Greece country profile της ΕΕ, προκύπτει ότι το συνολικό ποσό που απορροφήθηκε από το 7^ο ΠΠ έως τον Μάρτιο 2014 ήταν της τάξης των 974 εκ. €. Ο ΟΡΙΖΩΝ 2020 διαθέτει 30% περισσότερους πόρους από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο. Εκτιμάται ότι η Ελλάδα θα έχει αύξηση 25% περίπου στις απορροφήσεις της από τον ΟΡΙΖΩΝΤΑ 2020, δεδομένου ότι οι νέες χώρες που εισήλθαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το 2000 θα εντείνουν την συμμετοχή τους σε σχέση με το 7^ο ΠΠ. Με βάση τις παραπάνω υποθέσεις υπολογίζεται ότι κατά την περίοδο 2014 – 2020 θα εισρεύσουν από το εξωτερικό κονδύλια της τάξης των 1500 εκ. € με οπισθοβαρή κατανομή. Για το 2014 και το 2015 τα κονδύλια που εμφανίζονται είναι κυρίως από έργα του 7^ο ΠΠ ενώ από το 2016 και έπειτα αρχίζει η απορρόφηση από το ΟΡΙΖΩΝ 2020 γι'αυτό και εκτιμάται ότι θα υπάρξει μία μείωση του ποσού και του ποσοστού.